

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Zygmunt Latoszewski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Witkor Ujma, za inne działy odpowiada Szymon Nawrocki, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda.

Nr. 306

Poznań, sobota dnia 9 lipca 1927

Rok XXII

O zdrowie i siłę mieszczaństwa polskiego

Pięćset lat tradycji i pracy cechowej organizacji krawieckiej, to nietylko duży szmat czasu, — to łańcuch twardego wysiłku, które różne przechodziły koleje i na różne składały się okresy: raz silniejsze, raz słabsze, ale zawsze, poprzez liczne przeciwności i zapory, wiodły naprzód, gromadząc przy swym sztandarze postępujące po sobie pokolenia — z lat dziesiątku na nowy dziesiątek, z wieku na wiek.

To też życzenia nasze serdeczne, jakie się skierowują ku Wolnemu Cechowi Krawieckiemu z okazji jutrzejszego pięćsetlecia zorganizowanego ruchu krawieckiego, nie są aktem tylko formalnym, lecz żywym wyrazem tego, co wobec wspomnianego święta zawodowego odczuwa każdy, dbały o zdrowie i siłę mieszczaństwa polskiego.

Rdzennie polskie mieszczaństwo, pracowite, rzutkie i światłe, jest dumą naszej dzielnicy i jedną z walnych jej podstaw gospodarczych i narodowych. Jest to siła, która walczyła i walczy o równowagę społeczną i walecznym ostrym przeciwko fałszywym żywiołom. Przeciw Żydom w pierwszym rzędzie, ale niemniej przeciw Niemcom, którzyby też tak chętnie chcieli zdobyć prawo osiedlania się u nas, by się podkopać pod polski stan średni.

Delegaci na jutrzejszy zjazd Związku Cechów Krawieckich z innych dzielnic, gdzie mieszczaństwo polskie jest, niestety, znacznie słabsze, zaczerpną — mamy nadzieję — u nas siły do dalszej znoej pracy zawodowej i skutecznego przeciwstawiania się zarówno konkurencji żydowskiej, jak przeciwnościom, z którymi borykać muszą się w łonie własnego społeczeństwa. Poznań będzie szczęśliwy, jeżeli doda im podniecia do wyładowania z siebie w codziennej pracy zawodowej oraz w życiu społeczno - narodowym spotęgowanej energii, dźwigającej zawód swój i w ogóle mieszczaństwo polskie także w innych dzielnicach do takiego poziomu i znaczenia kraju, jakie nietylko się należy rdzennie polskiemu żywiołowi mieszczańskiemu, ale jakie przedewszystkiem leży w dobrze zrozumianym naszym interesie ogólnym.

To dobre zrozumienie niestety nie wszystkich jest udziałem. Stąd położenie naszych warstw rzemieślniczych jest ciężkie. Pociąga to za sobą następstwa nader dotkliwe: egzystencje i warsztaty słabsze zalamują się, w najlepszym razie wegielają tylko, a nawet w sferach mocniejszych i pokonujących, acz z móżolem, trudności, szerzy się dążenie do zaoszczędzenia synowi kłopotów, które dręczą ojca, dźwignięcie i umocnienie swego rzemiosła, „lepszego“ zawodu. Podcina to tradycję, osłabia siłę zawodu i energię warstwy społecznej.

Ujemnemu temu objawowi zapobiegnie się jednakowoż tylko, usuwając jego przyczyny: macosze traktowanie rzemiosła i w ogóle mieszczaństwa naszego.

Wyrażamy przekonanie, że zjazd doroczny Związku Cechów Krawie-

Konferencja finansowa w Nowym Jorku

Sprawa stabilizacji franka i kredytu 20-miljonowego dla Banku Polskiego

Nowy Jork, 9. 7. (AW.) Jakkolwiek nie ogłoszono dotąd oficjalnego komunikatu o toczących się tu naradach kierowników banków emisyjnych, krążą na Wallstreet pogłoski, że głównym przedmiotem narad jest stabilizacja franka francuskiego, która ma być przeprowadzona, jak koła

poinformowane zapewniają, jeszcze w jesieni r. b. w stosunku 5:1 za dolara. Drugim punktem programu jest podobno sprawa udzielenia Bankowi Polskiemu 20 milionów dolarów kredytu ze strony nowojorskiego Banku Związku przy współudziale europejskich banków emisyjnych.

Część złota amerykańskiego będzie ułokowana w bankach europejskich?

Nowy Jork, 9. 7. (AW.) W związku z konferencją gubernatorów banków emisyjnych dowiaduje się „Associated Press“, że jak dotąd, toczą się narady głównie nad kwestją światowego zapasu złota, z którego połowa znajduje się w Ameryce. Fakt ten wywołuje w Ameryce wielkie zaniepokojenie, jako groźny dla stosunków sta-

bilizacyjnych w Europie. „Associated Press“ zapewnia, że Stany Zjednoczone mają zamiar ułokować część zapasów złota w bankach Angielskim, Francuskim i Banku Rzeszy. Również toczą się narady w sprawie udzielenia Bankowi Polskiemu 20 milionów dolarów.

Przed rewizją planu Dawesa?

Berlin, 9. 7. (PAT.) Niemieckonarodowy „Der Tag“ donosi w depe-
szy z Nowego Jorku, jakoby sprawa rewizji planu Dawesa i uruchomienia

niemieckich obligacji kolejowych, była jednak, wbrew zaprzeczeniom, przedmiotem obrad dyrektorów banków emisyjnych.

O polsko-sowiecki pakt nieagresji

Kontynuowanie rokowań

Warszawa, 9. 7. (AW.) W wyniku przeprowadzonych konferencji posła polskiego w Moskwie Patka z premierem i ministrem spraw zagranic-

nych, postanowiono kontynuowanie rokowań z rządem sowieckim dla zawarcia traktatu reasekuracyjnego.

Cziczeryn za polepszeniem stosunków z Polską i państwami zachodnimi

Praga, 9. 7. (AW.) Organ czeskiego ministerstwa spraw zagranicznych dowiaduje się z Moskwy, iż powrót Cziczeryna z 6-miesięcznego urlopu jest tam traktowany jako nowy zwrot w polityce Sowietów. Podróż Cziczeryna poświęcona była nietylko poratowaniu zdrowia, ale i pertraktacjom z Niemcami i Francją. Cziczeryn uważa ostry ton, stosowany przez Litwinowa w pertraktacjach z Polską i Finlandją co najmniej za azbyteczny. Główną troską Cziczeryna jest przeciwdziałanie próbom angielskim stworzenia wspólnego frontu zbrojnego przeciwko Rosji sowieckiej.

Od chwili powrotu Cziczeryna do Moskwy w miejscowych kołach politycznych spodziewają się znacznego

polepszenia stosunków z mocarstwami zachodnio - europejskimi, przeważa wszakże pesymistyczna ocena wyników akcji Sowietów o przyznanie kredytów zagranicznych, które są dla Sowietów zupełnie niezbędne. Sfery rządowe kierują w tym względzie swe nadzieje do Niemiec i Stanów Zjednoczonych, w drugim zaś rzędzie do Francji i Polski. W moskiewskich kołach politycznych przeważa przekonanie, iż w najbliższym czasie zostanie zawarty między Polską i Sowietami traktat handlowy, a wkrótce potem pakt o nieagresji. Gros zainteresowań Cziczeryna skierowane jest na mocarstwa zachodnie. W stosunku do Chin stają się sfery rządowe sowieckie coraz obojętniejsze.

Straszliwa burza nad Niemcami

W dolinie Łaby zginęło na skutek powodzi 70-80 osób

Drezno, 9. 7. (Radio wł.) Burza, która szalała wczoraj wieczorem nad doliną Łaby, wyrządziła szczególnie duże szkody w dolinach rzek Mueglitz i Gottleuba. Rzeka Mueglitz wystąpiła na dużej przestrzeni z brzegów. Olbrzymie masy drzewa płynęły przez dolinę na falach wysokości 2 mtr., unosząc wszystko przed sobą. Gdyby ostatni pociąg z Geising do Altenburga nie został w porę zatrzymany w Glashütte, to setki osób poniosłyby śmierć. Na szerokości 40 mtr. muł w wysokości stopy pokrywa drogi i ogrody. Wybudowany sto lat temu most Kurfürsta Maurycego zawalił się. W Glashütte stwierdzono dotych-

czas śmierć 10-ciu osób, w Rottwern-dorf 15-tu osób. Niestety należy się liczyć z jeszcze większą liczbą ofiar, wskutek gwałtownej powodzi. Ruch kolejowy na liniach Pirna — Gottleuba, Pirna — Grossvotta i Heidenau — Geising musiano wstrzymać.

Liczyby zabitych nie da się jeszcze dokładnie stwierdzić, dojdzie ona jednak prawdopodobnie do 70 albo nawet 80 osób. Wiele ofiar woda uniosła ze sobą, inne leżą pod gruzami zawalonych domów.

Gwałtowna burza przeszła wczoraj wieczorem również nad południową częścią prowincji Hannowerskiej i nad Śląskiem niemieckim.

ckich, łączący się z jutrzejszym jubileuszem, w sposób poważny przedyskutuje bolączki i troski swego zawodu z dążeniem wyraźnym, by przez podźwignięcia i umocnienia swego rzemiosła i w ogóle mieszczaństwa polskiego podźwignąć i umocnić pozycję państwa polskiego i jego gospodarza: polskiego narodu.

O likwidację dóbr Grodzisk i Grocholin

Przed paru tygodniami, po usunięciu prof. Winiarskiego z Urzędu Likwidacyjnego, jedno z pism poznańskich zamieściło oświadczenie, pochodzące z kół rządowych, że polityka likwidacyjna nie ulegnie zmianie i że likwidacja będzie przeprowadzona. Jak wiadomo, pozostało do likwidacji jeszcze około 10 majątków o obszarze około 40.000 ha.

Zapytujemy wobec tego, co się dzieje z likwidacją dóbr Grodzisk (v. Zimmermann) i Grocholin (v. Tre-skow), liczących razem około 20.000 mórg. W swoim czasie, zaniepokojonej o losy likwidacji opinii oświadczone w Warszawie, że w każdym razie w tych wypadkach, gdzie likwidacja została zaręczona, będzie doprowadzona do końca, a już mowy być nie może o wrzuceniu się likwidacji tam, gdzie majątki niemieckie zostały ogłoszone do sprzedaży. Takie też było oficjalne stanowisko rządu wobec Niemiec. Otóż i Grodzisk i Grocholin zostały już dawno ogłoszone w „Monitorze“ do sprzedaży, zgłosili się liczni kandydaci, Komitet zaproponował niektórym ministrowi skarbu do zatwierdzenia. Ci kandydaci ponieśli trud i koszty poskładali wadła, przy czym nie udało się na tym, iaczej bardzo poważnie na czekaniu. Powtarzamy pytanie: co dzieje się z likwidacją dóbr Grodziska i Grocholin?

Parcelacja w Poznańskim i na Pomorzu

Warszawa, 9. 7. (PAT.) Ponieważ sprawa parcelacji w Poznańskim i na Pomorzu napotyka na duże trudności natury prawnej, p. minister Reform Rolnych powołał do życia wczesną wiosną r. b. specjalną komisję, składającą się z wybitnych znawców stosunków agrarnych i ustawodawstwa, obowiązującego w województwie poznańskim i pomorskim pod przewodnictwem prof. A. Ohanowicza. Komisja ta po paromiesięcznej uciążliwej pracy, sporządziła wnioski, które zostały już rozesłane do zainteresowanych ministerstw celem ostatecznego załatwienia sprawy. Wnioski te dotyczą udzielenia przewłaszczeń na grunta rozparcelowane przed wejściem w życie nowej ustawy o wykonanie reformy waloryzacji rent, przedterminowej spłaty rent oraz sposobu prowadzenia likwidacji instytucji osadniczych i finansowych, które udzielały kredytów na cele agrarne b. dzielnicy pruskiej. Już w sierpniu należy oczekiwać załatwienia tych spraw, a więc parcelanci i osadnicy otrzymają już w najbliższym czasie przewłaszczenia.

Zgon gen. Hoffmanna

Berlin, 9. 7. (AW.) W Bad Reichenhall zmarł wczoraj po południu w wieku lat 58, b. pruski gen. Hoffmann, który podpisał swego czasu pokój w Brześciu Litewskim.

Rozstrzelanie obywatela polskiego w Charkowie

Moskwa, 9. 7. (AW.) W Charkowie rozstrzelano obywatela polskiego Waszkiewicza pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski. Waszkiewicz miał z polecenia władz polskich wstąpić do partii ukraińskiej i jakoby przesyłać stamtąd wiadomości i sprawozdania do Polski.

DENTOSAN

Najlepsza pasta do zębów.

Niemiecka polityka celna

Największe zainteresowanie w niemieckich kołach gospodarczych budzi obecnie kwestja polityki celnej, która wypłynęła wskutek zbliżającego się terminu expiracji ustawy z 1925 r. o t. zw. taryfie mniejszej. Sprawa ta wywołała niemal rozłam w obecnej koalicji rządowej, złożonej z najrozmaitszych elementów politycznych i stojących za niemi interesów gospodarczych. Nacjonalisci, wśród których największe wpływy posiadają wielcy agrariusze, domagają się zwiększonej protekcji celnej dla rolnictwa, czemu się sprzeciwiają centrowcy, popierani przez partje nie należące do rządu, przede wszystkim przez socjalistów i demokratów.

Niedawno ogłoszone deklaracje rządu niemieckiego o przyjęciu zaleceń Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Genewie stałyby w wyraźnej sprzeczności z ewentualnym podwyższeniem cel. Rząd jednak musi się liczyć z nastrojami w kraju i szuka rozwiązania kompromisowego. Znaczne koncesje dla rolnictwa są niemal pewne, mianowicie zanoszą się na podwyższenie cła na kartofle z 50 fen. na 1 markę za podw. centnar od 1 grudnia rb., cła na cukier z 10 na 15 mk. za podwójny centnar i na wieprzowinę z 21 na 32 mk. za podw. ct.

Pomiędzy ministrem aprowizacji nacjonalistą Schielem a ministrem przemysłu i handlu dr. Curtiusem istnieje poważna sprzeczność, która znalazła wyraz w przemówieniach obu ministrów. Ponieważ jednak wpływy polityczne nacjonalistów przeważają, więc należy się obawiać zwycięstwa kierunku przez nich reprezentowanego. Prasa demokratyczna podkreśla przykry dla Niemiec na-

zewnątrz rozdział między deklaracjami niemieckimi na Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej a obecnymi próbami podwyższenia cel.

Pozatem ewentualne niższe cele niemieckie zależne są od podjęcia podobnej akcji w innych krajach, z którymi Niemcy utrzymują stosunki handlowe. Dotychczasowe rokowania o traktaty handlowe rozpoczęte przez Niemcy, naogół dały wyniki ujemne, przyczem winę należy przypisać w dużej mierze Niemcom samym, które rokowań tych używają do szantażów politycznych, co najjaśniej wydatnia się w rokowaniach z Polską.

Jak wynika z dyskusji w komisjach i na plenum parlamentu Rzeszy, podwyżka cel jest wyraźnie zwrócona przeciw Polsce. Że fakt ten musi utrudnić niepomniernie rokowania o traktat handlowy między Polską a Niemcami, nie trzeba podkreślać. Rozkład sił politycznych w Niemczech daje głos decydujący nacjonalistom, naszym najzawziętszym wrogom. Nie można zatem spodziewać się w obecnej chwili załatwienia sprawy cel po naszej myśli. Zamknięcie granic dla dowozu ziemiopłodów polskich przekreśla wszystkie inne ewentualne koncesje, które Niemcy byłoby gotowe przyznać nam w traktacie.

Mamy prawo spodziewać się, że rząd i delegacja polska wyciągnie odpowiednie konsekwencje na wypadek uchwalenia przedłożenia rządu niemieckiego. Niemcy przed rozpoczęciem wojny celnej z nami byli i są głównym rynkiem zbytu dla naszych produktów handlowych. Traktat handlowy opierający się na projektowanych stawkach celnych byłby dla nas bezwartościowy.

Kto daje pieniądze?

Jak wielokrotnie wykazywaliśmy na doskonałą organizację Niemców w Rzeszy, skierowaną ku popieraniu szkolnictwa niemieckiego na obczyźnie. Stąd tłumaczy się fakt, że np. niemieckie szkoły prywatne w Polsce, pomimo niemieckiej stosunkowo frekwencji uczącej się młodzieży i niezamieszkałości rodziców, mają bardzo często o wiele lepsze urządzenia i są lepiej uposażone nietylko od polskich szkół prywatnych, lecz i państwowych.

Niemcy naogół nie kwapią się z ujawnieniem źródeł funduszy na utrzymanie tych szkół. W sprawozdaniach towarzystw oświatowych sprawy te są zazwyczaj przemilczane. Rzecz ujawnia się dopiero przypadkowo. Oto mamy przed sobą ostatni numer tygodnika „Ostland” i zamieszczony w nim sprawozdanie z zebrania zjednoczonych towarzystw opieki nad ludnością niemiecką na obczyźnie. Zebranie odbyło się w Bielefeld (Hannover). Po rozmaitych przemówieniach, w których nie szczędzono mocnych haseł odwetowych i przypomniano o „nieszczęśliwych” braciach w prowincjach „zrabowanych” przez Polskę, — jeden z członków zarządu miejscowego „Ostbundu” powiedział zebranych, że dzięki grupie członków tego związku w Bielefeldzie udzielono szkole niemieckiej w Rawiczu — 10 tysięcy marek, co umożliwiło tej uczelni dalszą egzystencję. Bielefeldzki „Ostbund” podjął się bowiem roli „ojca chrzestnego” szkoły niemieckiej w Rawiczu i postanowił nadal opiekować się tym polskim „chrześniakiem” (Patekind).

Z dalszych szczegółów sprawozdania łatwo się domyśleć, że również i inne grupy „Ostbundu” mają takich swoich „chrześniaków” w Polsce, na których utrzymanie łożą przedewszystkiem, opodatkowane na ten cel dzieci szkolne, należące do sekcji „Ostbundu”.

Każdemu czytającemu tę wiadomość Polakowi przyjdzie z pewnością na myśl projekt analogicznej pomocy dla szkół polskich w Niemczech, analogicznych „ojców chrzestnych” i „chrześniaków” na obrzynie przetrzeń Rzeszy, gdzie szkoły nasze walczą nie tylko z szykanami władz urzędowych i niemieckiej ludności, lecz również z największymi trudnościami finansowymi. Projekt powyższy przagnęlibyśmy jak najgoręcej zalecić odpowiednim czynnikom u nas w Polsce i kierownikom ludności polskiej w Niemczech.

Z kongresu P. S. L. „Piast”

Dziś przed południem rozpoczęły się obrady drugiego zebrań plenarnego na którym przyjęto rezolucje opracowane w komisjach, które obradowały wczoraj. W czasie obrad komisji politycznej poseł Śmigiel, zaproponował współpracę z „Wyzwoleniem”. Znalazł się jednak zupełnie odoosobniony.

Na wstępie dzisiejszego posiedzenia marszałek kongresu poseł Witos udzielił głosu sprawozdawcom komisji Imieniem komisji politycznej referował wicemarszałek Sejmu Osiecki. W przyjętych rezolucjach stwierdza kongres P. S. L. „Piast”, że rząd nie zrealizował licznych zapowiedzi naprawy stosunków, mimo dobrych koniunktur, jak wywóz węgla do Anglii itp., oraz że podważył zasady parlamentaryzmu, nie realizując koniecznej zmiany ordynacji wyborczej. Jeżeli rząd zmiany ordynacji wyborczej nie przeprowadzi, natenczas sprawa zmiany ordynacji wyborczej stanie się jednym z naczelnych haseł P. S. L. w czasie wyborów. Ponadto kongres wypowiedział się za rozwiązaniem Sejmu.

Dłuższe uzasadnienie rezolucji gospodarczych wygłosił poseł Kiernik, przedstawiając rezolucje. Po referatach komisji wyborczej nastąpi wybór członków Rady Naczelnej P. S. L.

Uchwalono też wysłanie delegacji do ks. Kardynała Prymasa celem złożenia hołdu z okazji nominacji kardynałem. W skład delegacji weszli ks. prałat Błaziński, poseł Potoczek, Ostrowski z b. Kongresówki, Matyskiwicz i Wiktor Kulerski. (K)

Skuteczna nauczka

Swego czasu niemiecki komisarz obwodowy w Kargowie zabronił Towarzystwu Robotniczemu w Nowym Kramsku odegrania „Jaselek”, gdyż nie przedłożono mu niemieckiego tłumaczenia sztuki...

W odpowiedzi na to krzywdzące zarządzenie wydały władze w województwie poznańskim okólnik o bezwzględnej żądaniu od mniejszości niemieckiej przed zezwoleniem na urządzenie przedstawień amatorskich, okazania tłumaczenia tekstu na język polski. W ten sposób w karnawale bieżącym byli Niemcy polscy pozbawieni szeregu widowisk, wiedząc dobrze, że zawiądzają to jedynie zarządzeniom władz niemieckich wobec Polaków.

Sprawa ta znalazła epilog w oświadczeniu prezydenta prowincji Pilskiej (Schneidemühl), który w liście skierowanym do posła ks. kan. Klinkego w Poznaniu, wyznaje, że urzędnik niemiecki postąpił niesłusznie, na co zwrócono mu uwagę i że na przy-

szłość wypadek tego rodzaju więcej miejsca mieć nie będzie.

W związku z tem oświadczeniem Województwo Poznańskie uznało za możliwe odwołać również swoje zarządzenie. (Pap.)

Dalsze wyniki wyborów komunalnych

Zwycięstwo list narodowych w powiatach łowickim i przasnyskim

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Ogólne zestawienie wyniku wyborów do gmin wiejskich i miejskich w powiecie przasnyskim wykazuje, że listy narodowe dostały 73 mandaty, „Piast” 15, „Wyzwolenie” 11, Stronnictwo Chłopskie 2, P. P. S. 2, blok sjonistów i ortodoksów 11, „Bund” 4, bezpartyjni 2.

Jeszcze większe zwycięstwo odniosły listy narodowe w pow. łowickim, zdobywając tam 110 mandatów, podczas gdy „Piast” dostał 11, „Wyzwolenie” 11, Radykalne Stronnictwo Chłopskie 4, komuniści 3, P. P. S. 3, Stronnictwo Chłopskie 1, bezpartyjni 1.

Większe powodzenie miała lewica w pow. skierniewickim, gdzie listy narodowe dostały 28 mandatów, „Piast” 20, „Wyzwolenie” 9, Stronnictwo Chłopskie 7, Klub Pracy 6, P. P. S. 5, komuniści 5, Niezależna Partja Chłopska 2, Radykalne Stronnictwo Chłopskie 2, grupa Okonia 2.

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) W wyniku wyborów do rady miejskiej w Ozorkowie (woj. łódzkie) narodowcy dostali 7 mandatów, „sanacja” 2, P. P. S. 3, komuniści bez mandatu, Żydzi z 4 list ogółem 11 mandatów, Niemcy 1.

W Turku Kaliskim: narodowcy 5 mand., drobni rolnicy podmiejscy 4, P. P. S. 8, Żydzi z 2 list ogółem 3 mandaty.

W Jędrzejowie (woj. kieleckie): narodowcy 8 mandatów, P. P. S. 8, drobni kupcy 1, Żydzi z 5 list ogółem 7 mandatów.

W Wysokiem Mazowieckiem: Polacy 5 mandatów, Żydzi 7.

W Sokołach: Polacy 3 mandaty, Żydzi 9.

W Tykocinach: Polacy 6 mandatów, Żydzi 6.

Do rad gminnych w 9 gminach pow. wysoko-mazowieckiego wybrano wyłącznie chrześcijan.

Wojskowi giną w tajemniczy sposób

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) „Głos Codzienny” zwraca uwagę, że od pewnego czasu giną w tajemniczy sposób wojskowi. Niedawno przypadł bez wieści por. Wronski, obecnie — jak donosi „Głos Codzienny” — ubił z szeregu oficer rangi wyższej. (w)

Chesterton o Polsce

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Donoszą z Londynu, że odbył się tam odczyt Chestertona p. t. „Czem jest Polska?”. Prelegent dowodził przed bardzo licznie zgromadzoną publicznością, że Polska zajmuje jedno z pierwszych miejsc wśród narodów, a odróżnienie jej jest pierwszorzędnym czynnikiem cywilizacyjnym. Przed odczytem wygłosił odpowiednie przemówienie poseł Skirmunt, zachęcając Anglików, aby śladem Chestertona poznawali Polskę. (w)

Zgon hr. Frederyksa

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Donoszą z Finlandji, że zmarł tam w 95 roku życia gen. hr. Fryderyk, ostatni minister dworu Mikołaja II. (w)

12 akt — Kino „UNJA”, św. Marcin 13 — 12 akt
Tylko do 12 bm. — 12 743
Pat i Patachon
w najlepszej swej kreacji jako
„Arystokraci” (Cyrkowcy)
Nast. program: Buster Keaton.

Czytelnikom naszym, przebywającym
w Berlinie
przypominamy, że najwięźsze wydanie
„Kurjera Poznańskiego” mogą nabywać we
wszystkich kioskach gazetowych
na dworcach
Friedrichstrasse, Schlesischer
Bahnhof, Zoologischer Garten,
Alexanderplatz, Charlotten-
burg, Börse
oraz w przedsiönku „Zentral-Hotel”
i w kioskach **Unter den Linden**
przy Linden-Gallerie, na narożniku Neu-
städtische- i Kirchstrasse, na **Dönhoff-**
Platz i na **Werderscher Markt**.

Woda kolońska
J.M. Farina „gegenüber”
Julichs-Plac
od roku 1709
Prawdziwa tylko ze znaczkim
czerwonym obok umieszczonym.
Żądać wszędzie. Żądać wszędzie.
Tw 18

Chlorodont
Miliony na całym świecie
używają.
Tw 19

Kontrola twierdz wschodnio-niemieckich ukończona

Berlin, 9. 7. (Rdajo wł.) Biuro Wolffa. Podróż inspekcyjna gen. von Pawelssa i zaproszonych przez niego komendanta francuskiego Duranda oraz majora belgijskiego Pulina, zakończyła się w dniu 8 lipca 1927 roku. Wspólnym protokołem stwierdzono, że ugoda paryska między gen. von Pa-

welsem i aljanckim wydziałem wojskowym w sprawie niemieckich fortyfikacji wschodnich, zawarta w Wersalu w dniu 31 stycznia 1927 r., została zupełnie wykonana.

Tyle telegram niemieckiego Biura Wolffa.

Walka o ordynację wyborczą we Francji

Prasa prawicowa przeciw Poincarému

Paryż, 9. 7. (PAT.) Izba deputowanych uchwaliła zamknąć dyskusję nad kontrprojektem Bonnefous. Następnie izba odrzuciła wniosek komunistów o odroczenie wszelkich głosowań do chwili wysłuchania wyjaśnień prezesa rady ministrów 320 głosami przeciwko 182, poczem izba przystąpiła do głosowania nad projektami, dotyczącymi reformy wyborczej. Kontrprojekt Bonnefous został odrzucony 265 głosami przeciwko 176. Odrzucono również kilka innych kontrprojektów.

Paryż, 9. 7. (Radio wł.) Prasa prawicowa oburzona jest krokiem Poincarégo, który postanowił poprzeć projekt zmiany ordynacji wyborczej w duchu wprowadzenia okręgów jednomandatowych. Zdaniem dzienników

jest to równoznaczne z zapewnieniem z góry zwycięstwa przy wyborach stronnictwom lewicowym.

„Victoire” wyraża swe niezadowolenie w bardzo ostrej formie i pisze, że Poincaré w ciągu ostatnich czterech lat już po raz drugi morduje swych zwolenników przez to, że idzie na rękę swym najżałostliwszym przeciwnikom, wrogom narodowego odłamu społeczeństwa. Poincaré jest niewątpliwie przyzwoitym człowiekiem, dobrym finansistą i gorącym patriotą, jednak jako szef polityczny kraju jest smutną postacią i eunuchem moralnym.

Organ Milleranda „Avenir” uważa, że ministerjum Poincarégo już się skończyło.

Przywódca Labour Party przeciw komunizmowi

Robotnicy angielscy kroczyć będą nadal po drodze konstytucyjnej

Londyn, 9. 7. (PAT.) W przemówieniu, wygłoszonym na konferencji kolejarzy w Carlisle, przywódca Partii Pracy Thomas surowo potępił mieszanie się Sowietów do spraw angielskich, oraz subwencjonowanie agitatorów rewolucyjnych w Anglii. Mówca wzywa Rosję sowiecką, aby położy-

ła kres „owej metodzie bezmyślnej, szaleńczej, absurdalnej”, oraz nawoływał, aby nie ulegać propagandzie komunistycznej i nie dać się sprowadzać z drogi konstytucyjnej, po której winni dążyć robotnicy angielscy w celu uzyskania poprawy warunków materialnych.

Kto będzie zastępował p. Bartla?

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Sprawa zastępstwa wicepremiera Bartla, który wyjechał na trzytygodniowy urlop, nie jest dotychczas rozstrzygnięta. Obecnie przyjeżdża codziennie do prezydium ministrów premier Piłsudski i załatwia sprawy bieżące. Gdy mowa o zastępowaniu p. Bartla, wymienia się pp. Składkowski, Czechowski i Moraczewski. (w)

Wybory miejskie w Małopolsce

Lwów, 9. 7. (Tel. wł.) Nadchodzą dalsze wiadomości o wynikach do rad miejskich i gminnych w Małopolsce Wschodniej.

W Zamarstynowie na 40 radnych Polacy uzyskali 26 mandatów. Wybrano samych narodowców; „sanacja” poniosła klęskę.

„Sanatorzy” ponieśli również klęskę w Hołosku Wielkim. W skład rady gminnej wybrano 13 Polaków z komitetu obrony gospodarczej wschodniej Małopolski (narodowcy), jednego Żyda i dwóch Rusinów.

W Suchosławiu pod Czortkowem wybrano siedmiu Polaków, wszystkich ze Związku Ludowo-Narodowego, sześciu Żydów i 19 Rusinów, przeważnie ugodowców. Lista skrajnych Ukraińców, t. zw. „Unda” poniosła klęskę.

Podobną klęskę poniosła lista „Unda” w Bortnikach koło Chodorowa, gdzie przeszła lista Polaków i Rusinów ugodowców. Zwolennicy „Unda” próbowali uprawiać terror wyborczy, co im jednak nie pomogło.

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Przy wyborach do rady miejskiej w Tomaszowie Lubelskim lista narodowa uzyskała 8 mandatów, „sanacja” 2, Żydzi 13. (w)

Ujęcie fałszerzy znaczków stemplow.

Kraków, 9. 7. (PAT.) Organa wydziału śledczego w Krakowie wpadły na trop szeroko zorganizowanej szajki fałszerzy znaczków stemplowych 50 gr oraz 1, 2, 3 i 5 zł. W związku z tem aresztowano kilku osobników. Sprawy przygotowali materiał do wykonania na 1.800 ark. znaczków 2 zł, 1.800 ark. 3 zł i 1.400 ark. 5 zł. Wziąwszy pod uwagę, że każdy arkusz zawiera 100 sztuk znaczków, wyrządziliby oni skarbowi państwa szkodę na 1.600.000 zł. Głównym or-

Międzynarodowy zjazd emigracyjny

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Donoszą z Rzymu, że toczą się tam obrady komitetu organizacji międzynarodowej dla spraw emigracji. Rząd włoski reprezentuje wiceminister Grandi, Polskę — pp. Sokal i Gawroński. (w)

Polska a międzynarodowy kartel stalowy

Luksemburg, 9. 7. (AW.) Komisja, która miała się zebrać w połowie lipca celem naradzenia się nad warunkami przystąpienia hut polskich do międzynarodowego kartelu stalowego, została odroczone do września, gdyż nie zdołano przygotować dostatecznego materiału statystycznego.

Z kobiety mężczyzną

Warszawa, 9. 7. (Tel. wł.) Dziśsze dzienniki donoszą, że do sądu okręgowego w Łodzi zgłosiła prośbę niejaka Bela Niewiażdźka, pochodząca z Łodzi o nadanie jej męskiego imienia Bernard, ponieważ w ustroju jej zaszła zmiana i jest obecnie mężczyzną. Lekarze stwierdzili istotnie tę zmianę. Sąd zatwierdził zmianę imienia i poci. Niewiażdźka skończyła szkołę średnią w Łodzi, a politechnikę w Szwajcarii. (w)

O osobnego ministra dla Prus Wschodnich.

Berlin, 9. 7. (Tel. wł.) W Królewcu na zebraniu Izby Rolniczej baron von Gayl, pełnomocnik Reichstagu, domagał się utworzenia stanowiska specjalnego ministra dla Prus Wschodnich w gabinecie Rzeszy. Minister ten miałby pilnować gospodarczych i politycznych interesów prowincji wschodnio-pruskiej. S. B.

Równość wszystkich języków na Ukrainie

Moskwa, 9. 7. (PAT.) Rząd ukraiński ogłosił równość wszystkich języków, którymi mówi ludność, zamieszkująca w Ukrainie. W szkołach wykładane będą również język rosyjski i ukraiński, jako języki obowiązujące.

Ks. Walji w Paryżu

Paryż, 9. 7. (PAT.) Książe Walji był podejmowany dziś śniadaniem przez prezydenta Doumergue'a.

Odnalezienie cennej relikwii

Wiedeń, 9. 7. (PAT.) Dzienniki donoszą, że cenna relikwia z czaszką św. Kolomby, dziewicy Akwilei, zrabowana przez żołnierzy niemieckich w roku 1917 z kościoła Osoppo w północnych Włoszech, została ostatnio w Wiedniu odnaleziona i zwrócona miastu Osoppo.

Z Obozu Wielkiej Polski

Zebranie członków O. W. P. w Poznaniu

W poniedziałek dnia 11 lipca b. r. o godz. 8 wieczorem odbędzie się w sali b. Hotelu Rzymskiego, Al. Marcinkowskiego 22 zebranie ogólne członków O. W. P. w mieście Poznaniu. Na zebraniu wygłosi odczyt z zagadnień programowych Obozu p.

prof. Stefan Dąbrowski. Wstęp dla członków za rozesłaniem już zaproszeniami.

Zjazd korporacji „Masovia”

Jak corocznie tak i w tym roku odbędzie się dnia 10 lipca trzeci zjazd K! Masovia (korporacji studentów Uniwersytetu Poznańskiego) w Działdowie. Zjazd tegoroczny ma szczególnie doniosłe znaczenie, gdyż łączy się z nim uroczyste poświęcenie sztandaru, mające być dokonane o godz. 10 na mszy św. w kościele farnym, celebrowanej przez ks. prob. Ptaszyńskiego. Po południu o godz. 4 i pół odbędzie się na sali hotelu Masovia Akademja Mazurska pod protektorem J. M. p. rektora U. P. prof. dr. Grochmalickiego. Program akademji składa się z części muzycznej oraz odczytów o Mazurach. Wieczorem o godz. 10 i pół rozpoczyna się wieczorek taneczny.

Komunizm w Polsce

„Mamy nadzieję, że jednak naród polski zdoła się odpowiednio ustosunkować do rządu, który chce rządzić, nie komunikując swojego programu Sejmowi. Ta niewyrazistość rządu nasuwa podejrzenie tak zatrważające, że trudno jest nawet publicznie o nich mówić. Niebezpieczeństwo komunizmu rośnie. (P. Ballin: Będzie wzrastało jeszcze bardziej). Pan to wie i wie pan nawet jakie środki zostały na to przeznaczone. Społeczeństwo nasze jest podobne do okrętu, którego sternik nie chce trzymać steru, aby nie pokazać, w jakim kierunku jedzie.

My w tej ustawie chcemy dać przewagę takiemu typowi wyborcy, któryby za główne zadanie samorządów uważał prace gospodarcze, a nie polityczne”. (Oklaski).

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, 9 lipca 1927 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe przeszło bardzo spokojnie i zauważono ospałość przy zawieraniu transakcyj. Materiału jest naogół bardzo mało.

Z papierów Pozn. Ziemstwa Kredyt. płacono za 8 proc. listy dolarowe 93,1/2—93,3/4 proc. (przy kursie dewizowym 8,93). 6 proc. listy zbożowe oddawano po 22,50—22,40 (za 1 ctr. mtr.) Pozn. listy zastawne przedwojenne handlowano po 47,50—50,00—49,00 (za 1 000 mk. nom.).

Z akcji bankowych jedynie obroty Bankiem Kwilecki Potocki po 90 w płaceniu.

W grupie akcji przemysłowo-handlowych obroty ograniczone. Podaż jest bardzo niska, wobec czego doszło do notowania tylko R. Mayem, za którego płacono 82,00.

Z papierów nieoficjalnych poszukiwano Bank Polski po 133,00.

Urzędowa cedula z dnia 9 lipca 1927 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w złotych)

8 proc. dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 93,1/2—93,3/4 proc.
6-proc. listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 22,50—22,40.
4-proc. Pozn. listy zast. przedwojenne 47,50—50,00—49,00.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki Potocki i Ska I em. zł. 90,00.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I—V em. 82,00.

Tendencja: Bez zmiany.

Opinia fachowca:

Próbowałem kawę żytnią „Perola” z dodatkiem „Francka” domieszki w skrzyneczkach i stwierdziłem, że napój ten w smaku i aromacie w niczem nie ustępuje kawie ziarnistej. Żadna nowość nigdy mię dotąd tak nie zadziwiła jak ta próba!

„Perola” jest aromatyczną kawą żytnią o szczególnie silnym smaku i zapachu kawy. Przyrządza się ją z małym dodatkiem „Francka” domieszki w skrzyneczkach!

500-lecie Cechu Krawieckiego w Poznaniu

Początki Bractwa Krawieckiego w Poznaniu

Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu, święcąc obecnie 500-lecie swego istnienia, dał dowód wielkiej kultury, uczcił bowiem tę niezwykłą rocznicę w sposób jak najlepszy, wydał bowiem własnym nakładem piękną monografię historyczną p. n. „Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu”. Z cennej tej monografii, która jest dziełem niestrudzonego badacza przeszłości Poznania i zasłużonego redaktora doskonałej „Kroniki m. Poznania”, Zygmunta Zaleskiego, pozwalamy sobie przytoczyć ustęp, w którym autor ustala, że Bractwo Krawieckie powstało już w 14. wieku.

Rzemiosło krawieckie istnieje w Poznaniu królewskim tak dawno jak miasto samo. Niewątpliwie należało też do rzemiosł najrychlej zorganizowanych w cech. Data powstania cechu nie jest znana. Pewne jest, że cech istniał w r. 1427, bo z tego czasu zachowała się księga wraz z projektem statutu z tegoż roku. Tej daty trzymano się dotąd jako najdawniejszej ustalonej. Nie jest to wszakże data powstania cechu. Cech liczył wówczas, między r. 1427 a 1429 co najmniej 35 członków imiennie znanych, był zatem organizacją bardzo już znaczną.

Z wieku 14. brak ksiąg miejskich, w samym dopiero końcu wieku otrzymujemy ściślejsze wiadomości o stosunkach w mieście i równocześnie występują na widownię krawcy poznańscy (1398). Z czasu od r. 1398 do 1427 znamy imiennie 21 krawców.

Warschauer dowiódł, że cech krawiecki powstał przed rokiem 1418, ewentualnie jeszcze w 14. wieku. Oparł twierdzenie to na następującym wywodzie. Pierwszy spis starzych cechowych (przysiężnych) pochodzi z r. 1440; było wówczas 15 cechów w Poznaniu. Cechy te wymieniane są potem stale w tem samym następstwie, skąd wniosek, że o ich kolejności decydowało starszeństwo. Co do piętnastego z kolei bractwa, to jest cechu budniczego, znana jest data założenia, mianowicie rok 1418. Starszymi były cechy: 1) sukienników, 2) kupców, 3) rzeźników starych, 4) rzeźników nowych, 5) tkaczy, 6) kuśnierzy, 7) piekarzy, 8) szewców, 9) mielcarzy, 10) krawców, 11) czerwonych garbarzy, 12) białoskórników, 13) kowali i 14) rymarzy. (Podział niektórych cechów nastąpił jednakże później, tak np. garbarze (11 i 12) stanowili do r. 1436 jeden cech).

Twierdzenie Warschauera jest zasadniczo słuszne. Nie potrzebuje przeczyć temu fakt, że w r. 1425 — kiedy wyjątkowo podano trzeci porządek — występuje tylko 20 starzych, co odpowiada 10 cechom, bo rozdział niektórych cechów jest późniejszej daty.

Postaramy się czas powstania cechu krawieckiego przesunąć wstecz, cofając się od r. 1427 w głąb czasu dawniejszego. W roku 1425 uchwalają wszystkie trzy porządki miejskie wilekierz, rozgraniczający działalność

szewców i garbarzy, wśród 20 przysiężnych wymienieni są „Hannos „Swczska“ i „Dobke Sneyder“ (Jan Suczka i Dobko), obaj krawcy, a więc starsi cechu krawieckiego, bo tylko starsi cechowi byli członkami trzeciego porządku. W tym roku zatem istniał już cech krawiecki.

W r. 1415 udowodnił Swanch, krawiec, swą niewinność wobec oskarżenia, wniesionego przez niejakiego Korczaka, kmięcia z Splawia, starsi bowiem krawieccy zeznali, że przemierzili sukno i stwierdzili, że jest całkowicie zużyte na płaszcz dla Korczaka na zamówienie zrobiony. I tutaj występują już starsi (magistri sartorum). Zupełnie wyraźna jest zapiska z r. 1411: rada miejska rehabilituje krawca Jana Smotę, z niewiadomej przyczyny poprzednio zapewne z miasta wywołanego, przywraca mu dom, który posiadał, oraz uznaje go godnym bractwa krawieckiego, do którego przedtem należał („Eciam ad fraternitatem artificii sartorum dignum restituimus, prout prius fuit“). Wynika stąd, że cech krawiecki istniał napewno przed r. 1411.

Sięgając dalej wstecz, zatrzymujemy się przy r. 1403. W roku tym otrzymaliśmy garbarze własny statut, z którego nadto nie wynika, że cech garbarski dopiero został założony, a raczej prawdopodobnie wówczas już istniał. Wiemy zaś z zestawienia najdawniejszych cechów, że bractwo krawieckie było starsze od garbarskiego. A zatem, początki cechu krawieckiego sięgają wstecz poza r. 1403. A wreszcie cofamy się do r. 1398. W zachowanych spisach rajców z 14. wieku rzadko spotykamy rzemieślników określonych nazwiskiem i zawodem. Jeżeli zaś spotykamy, są to zawody, które najrychlej posiadały własne organizacje cechowe. Bez oparcia o bractwo nie wybił się rzemieślnik na członka urzędu miejskiego. A oto w r. 1398 zasiada w radzie miejskiej (burmistrz i 7 rajców), aż dwóch krawców: Petrasz i Przecław. Wpływ krawców był w ogóle mocno ufundowany. Przed rokiem 1427 należało do notabłów miejskich trzech krawców (Petrasz, Przecław i Jan Grzymała). Krawcy zasiadają w radzie w latach 1398 (dwóch), 1399, 1402, 1408—10, 1421, a w ławie 1408, 1410, 1418, 1420, 1423. W pokoleniu następnym umacniają swą pozycję, w dalszym jednak ciągu słabną. Znaczenie to gruntuwało się bezsprzecznie na istnieniu znacniejszego cechu.

Ustalam zatem: Bractwo Krawieckie Poznańskie powstało w 14. wieku. Ściślej określiliśmy datę powstania nie można dla braku źródeł z tegoż wieku. Przyjąć trzeba, że bractwo założone zostało przy końcu 14. wieku, w każdym bowiem razie u samego schyłku stulecia (1398) było już organizmem znacznym i wpływowym. Najstarszą datą świadcząca o wewnętrznej działalności cechu jest r. 1427, najstarszą zaś data istnienia cechu r. 1398.

Cech Krawiecki w Poznaniu w ostatnich latach

Po różnych przejściach złych i dobrych, rozpoczęło się życie „Wolnego Cechu” z początkiem bież. wieku — ściślej od r. 1899. Jak wykazuje obszerna monografia historyczna, opracowana przez p. Z. Zaleskiego, liczył wolny cech krawiecki w wym. roku 127 członków. Rozwój pod względem liczebnym rozwija się bardzo powoli, w dziesięciu bowiem latach (1909) dosięga liczby 137 członków; w roku zaś 1914, a więc w roku wybuchu wojny, liczy ich 162.

Wojna odbić musiała się w skutkach swych również na cechu, albowiem w r. 1915 liczy cech członków stu, w roku później 114, aż dopiero w roku 1918 dochodzi znowu do poważniejszej liczby 171, a obecnie — w roku jubileuszowym — liczy ich 224. Praca

zarządów cechów była często bardzo trudna i mozolna, co znamy z własnej obserwacji, mimo to, wydawała owoce pod względem organizacji niepoślednie.

Stanowiska cechmistrzów zajmowali kolejno: Michał Piatkowski (1899 do 1903), znany działacz na niwie społecznej narodowej Ludwik Miklaszewski piastował urząd ten przez lat 14 (od 1903—1917), po nim obejmuje ster cechu niemniej ruchliwy obywatel Paweł Behrendt (1917—1923), a od tego czasu aż do dzisiaj — władzę cechmistrza dzierży znany w mieście naszym obywatel Franciszek Drabętowicz. Pod jego to kierownictwem współpracuje cech bardzo intensywnie ze Związkiem cechów. Związek posiada własny organ zawodowy, „Przegląd Krawiecki”,

redagowany przez członka cechu b. posła p. Kaz. Krajnę. W r. 1923 odnowiono przerwana tradycję mszy św. za zmarłych członków cechu, odprowadzając odjazd oprócz mszy św. na św. Homobona, patrona zawodu krawieckiego. W r. 1924 zamianował cech b. cechmistrza Ludwika Miklaszewskiego cechmistrzem honorowym, pomaga u silnie do ożywienia towarzystwa terminatorów, podczas wojny zaniedbanego. W interesie uczniów powołuje cech do życia szkołę zawodową, którego to wysiłku trzeba było jednak dla braku lokalu zaniechać. Z okazji 25-rocznicy założenia Izby Rzemieślniczej w Poznaniu obdarzeni zostali tytułem mistrza honorowego członkowie cechu krawieckiego, i to pp.: Fr. Drabętowicz, Ludw. Miklaszewski, Fr. Hartinger, P. Behrendt i B. Mikołajewski.

Po za pracami własnymi, nie zaniedbuje cech udziału w wszelkich obywatelskich i społecznych. I tak bierze cech krawiecki udział w uczczeniu ks. biskupa dr. Lisieckiego; interesuje się zagadnieniami, dotyczącymi całego rzemiosła (kredyty dla rzemieślników, zjazdy, projekty ustaw itp.). Ten powrót do pięknych dawnych tradycji zasługuje u wszystkich dobrze myślących ludzi na jak największe uznanie.

Z okazji wygłoszenia referatu, pokazywano piszącemu stare, a tak miłe pamiątki dawnych, minionych czasów, będących w posiadaniu cechu. Znajdują się m. in.: skrzynia z różnymi dokumentami; dwa piękne lichtarze cynowe, na których pozwolili sobie wyrzeć nazwiska niektórych dawniejszych członków zarządu, szpecąc przez to stare ten zabytek historyczny; poza tem puchar cynowy, duża taca mosiężna, z rokiem 1756 i napisem: „Pan Józef Albrecht, Starsz. Towa.” Jędrzej Musiałkiewicz. Pan Antoni Jagielski. Marcin Gurski”. Dochodzą jeszcze dzban cynowy i 12 kubków cynowych z datą 1820. Tak, jak w dawniejszych czasach, pamiątkami temi opiekowano się nie jak należy, to dzisiaj cech krawiecki pilnuje ich, jak oka w głowie. I słusznie — rzadko bowiem która instytucja takimi zabytkami, pamiątkami różnej dole przeszłości, poszczycić się może.

Z Teatru Polskiego

Teatr Polski. „Farys”, romantyczna komedia w 7 obrazach Stanisława Miłaszewskiego. Gościnne występy p. Józefa Węgrzyna. Wykonawcy pp.: Chmielewska, Grabowska, Królikowska, Młodziejowska, Podborówna, Sachnowska, Biesiadecki, Bracki, Bryliński, Chmielewski, Gantkowski, Godlewski, Opieński, Szczerbowski i Węgrzyn. Reżyser p. Młodziejowska.

Mieliśmy zatem wczoraj premierę oddziału w tak świetną szatę językową, przed którą można jeno czoła uchylić! Ze sceny płynęła ku nam potężna fala najprzedniejszej próby mowa rodzima, ujęta w ramy giętkiego, wabnego wiersza, mieniącego się wszystkimi przebogatem odzieniami słowa wianzanego. Znać było, że świetny, odtwórca tłumacz „Don Juana” Zorilli włada rymami z ogromną łatwością — może nawet nadmierną, co ujawnia w dłuższych poszczególnych tyradach zwłaszcza w drugiej części; że posiada rzadką w obecnych czasach kulturę i subtelność poetycką, która pozwala mu szybkość w podniebnych szlakach na skrzydłach prawdziwej poezji i niema w niej fałszywych tonów, ani też pospolitego rzemiosła, lub polowania na tani efekt; że wreszcie język jest szlachetny w swej krasie, jedyny, barwny, dostosowany umiejętnie do każdego motywu treści — to też słucha się z niekłamną rozkoszą, poddając się z zapamiętaniem urokowi, jaki płynie ze sceny.

Co do samej komedji, to właściwie określić ją należy jako szlachetny stop dostępny w sprawie zagadkowej postaci Emira Rzewuskiego — bardzo małej zresztą — prawdy historycznej, skrzydlatej legendy, którą ujął już przepięknie w rymy Słowacki i wreszcie fantazji poetyckiej autora. Z tego konglomeratu powstała nieco rozlewna pod względem formy całość, o niktę i załamującej się zwłaszcza w dru-

giej części, akcji, a jednak opromieniona — znów niezmiernie rzadkim obecnie, a pełnym swoistego uroku i dużych walorów — romantyzmem. To jest, moim zdaniem, drugi bardzo ważki atut komedji Miłaszewskiego.

Czyż nie odczuwa każdy, po troskach i kłopotach dnia powszedniego, po tej niezmienniej szarzyźnie życiowej walki o byt, oraz związanej z nią, dziwnym zrządzeniem losu, również szarzyźnie i pospolitości repertuaru — wprost tęsknoty za czemś jaśniejszym, opromienionem tęczową poświatą górnego sentymentu?.. Że ta tęsknota istnieje, dowodem jest powodzenie jakim cieszą się utwory z pod znaku romantyzmu we wszystkich jego szczytniejszych odcieniach, czy to będzie „Don Juan”, „Cyrano de Bergerac”, czy wreszcie teraz „Farys”. Świecił on niegdyś triumfy w stolicy, a obecnie mknie przez całą Polskę, spotykając się z gorącym przyjęciem, przyczem Poznań jest drugim, po Bydgoszczy, etapem tej podróży.

Do tych triumfów walcnie przyczynił się nasz znakomity gość p. Józef Węgrzyn; znalazł znów doskonałą rolę, to też wydobyl z niej wszystkie walory, wykrzesal najdrobniejsze nawet iskierki, przeistaczając mocą swego olśniewającego talentu w promienne gwiazdy. W jego ustach słynny wiersz Miłaszewskiego mienił się przebiegłą gamą fascynujących odcieni, a postać Emira, stojąc w poświacie romantycznej legendy wyolbrzymiona — nabierała mocy, życia i prawdy. Był to zatem o jeden więcej wspaniały sukces ówczesnego artysty, fascynującego poety żywego słowa polskiego! — Wszyscy panowie z otoczenia gościa wywiązali się ze swych zadań bez zarzutu, a na specjalne zaszczytne wyróżnienie zasługują pp. Bracki, Chmielewski i Godlewski; natomiast panie nie miały szczęśliwego wieczoru, a p. Grabowska może i trafnie ujęła Leile — nie mogła jednak sprostać głosowo. Dekoracje p. St. Węgrzyna niejednolite obok efektownych (drugi, trzeci i czwarty obraz) były również zupełnie szablonowe (piąta odsłona).

Zastępca.

Kino ODEON, 27. Grudnia 14.
Od dziś
Conrad Veidt, Harry Liedtke i Werner Krauss
w filmie p. t.
„Krzyżowa droga kobiety”

Ks. Prefekt przyjmie
zastępstwo proboszcza
p. 15. lipca na 6 tygodni. Zgłoszenia do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr 11 pod „Ks. Prefekt”. Pw 1215-6246

— patrz Danusiu

to jest ten ekstrakt „Malto”, który codziennie nam daje mamusia do mleka, kakao lub kawy rano i na podwieczorek.

Ekstrakt „Malto” smakuje wszystkim dzieciom, odżywia je, wzbudza apetyt i daje te siły, których nie mają przy zwykłym odżywianiu.

Jeszcze dziś kup „Malto” do nabycia w aptekach i drogeriach. Fabryka „MALTO”, Śrem (Wilko).

MYDŁO MUNK

chluba polskiego
przemysłu mydlanego!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Osuszenie Polesia

Wśród wydawnictw Ligi Narodów zainteresują każdego czytelnika polskiego uwagi Komitetu Ekspertów, złożone rządowi Polskiemu w sprawie osuszenia błot polskich. Jest to dosyć obszerna broszura, w której po charakterystyzowaniu ogólnym polskiej i określeniu jej obszaru, właściwości hydrograficznych oraz geologicznych, eksperci przeprowadzają analizę prac dokonanych niegdyś przez rządy polskie, a później rosyjskie. Dalej eksperci przedstawiają obraz możliwych rezultatów, których oczekiwać należy z osuszenia tego ogromnego, bo ca. 6 milionów ha, liczącego kraju, z którego 21 proc. stanowią nieużytki, 32 proc. lasy błotniste, 20 proc. łąki w większej części również błotniste i niezdatne dla gospodarstwa hodowlanego. W dalszym ciągu zanalizowana została strona techniczna, finansowa tej tak ważnej dla nas sprawy — oraz organizacja i program wykonania prac.

Bardzo interesująca jest argumentacja gospodarcza i polityczna tego olbrzymiego przedsięwzięcia. Jest statystyka rolna mińska ogłoszona w latach 1925 i 1915 wykazuje ciekawe dane. N. p. dominium Malewo otrzymywało przed osuszeniem (1907 r.) — 418 q siana, kiedy po osuszeniu (1908 — 1911 r.) otrzymało 861 q. Dominium Lachwa otrzymało w 1910 r. z ha 10 q siana; po osuszeniu w latach 1914 — 1917 otrzymało 45 q. W okresie lat 1890 — 1900, ogólny dochód obszarów przed zdrenowaniem wynosił 2.453.864 rb. mniej od okresu lat 1900—1910, kiedy osuszenia dokonano.

Wobec wielkiego skupienia ludności w niektórych województwach Rzeczypospolitej i konieczności emigracji ich nadmiaru zagranicę państwa — osuszenie Polesia, zdaniem ekspertów, stałoby się naturalnym odbiorcą nadprodukcji ludności rolniczej która wzmagałaby na tych terenach nie tylko ilość mieszkańców, ale również produkcję mięsa, skór, mleka, jaryzyn, kartofli, zbóż i lasów. Powiększając produkcję rolną, zaludnione Polesie podniósłoby konsumpcję fabrycznych produktów, co dla ogólnej polityki gospodarczej Polski jest niemal koniecznością. Tak wielkiego znaczenia dla przyszłości rozwojowej państwa polskiego sprawa osuszenia błot poleskich, wymaga jednak wielkich nakładów. Pomijając w tej chwili próbną szczegółową kalkulację kosztów, przedstawioną przez Komitet Ekspertów Ligi Narodów przytoczymy tylko sumę ostateczną, która przypuszczalnie osiągnie 450.000.000 zł. jako koszt osuszenia całego terenu.

Wydatek ten jednak zdaniem ekspertów bezspornie będzie się rentował. Już doświadczenie uczy, że przed osuszeniem ha łąki na Polesiu dają 10—20 q siana bardzo średniej jakości, o wartości 3—4 zł za q. W okolicach Sarn, po przeprowadzeniu osuszenia ha łąki dawał 50—60 q siana dobrego gatunku, wartość 10 zł za q. Jeśli przyjąć przeciętnie cenę ziemi 100 zł za ha. przed osuszeniem, zaś 400 zł za ha. łąk zdrenowanych — cyfry te pozwalają przypuścić, iż ogólny wyżej wspomniany koszt 450 milionów zł pokryje całkowicie osuszenie 1.500.000 ha błot poleskich.

Praca ekspertów kończy się uwagami dotyczącymi organizacji pracy oraz sposobu sfinansowania tego „gigantycznego” przedsięwzięcia. Jeśli plan pracy, jej organizacji i metod sfinansowania będzie dobrze przygotowany, eksperci wyrażają przypuszczenie, iż kapitały zagraniczne zainteresować się mogą tą sprawą. Tembardziej, iż z pobieżnej nawet obserwacji ekspertów doszli do wniosku, iż w przeciwieństwie do analogicznych prac Holandji, Francji, czy St. Zjednoczonych A. P., gdzie osuszanie błot przewidywało tylko zyski pośrednie dla państwa, osuszenia Polesia wykazuje możliwości osiągnięcia zysków bezpośrednich i to daleko szybszych aniżeli na zachodzie Europy. Do pracy ekspertów dołączona jest mapa hydrograficzna Polesia w skali 1:1.000.000.

Kredyt krótkoterminowy dla przemysłu

Wobec tego, że Bank Gospodarstwa Krajowego niema w chwili obecnej możliwości udzielania kredytu długoterminowego dla mniejszych przedsię-

biorstw przemysłowych, kredytów takich udzielić mogło Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego w Warszawie. Towarzystwo powyższe udziela kredytu długoterminowego na drobniejsze obiekty w listach zastawnych 8-procentowych, w walucie funtowej, angielskiej, pod zabezpieczenie hipoteczne na pierwszym miejscu zakładów przemysłowych (nieruchomości, maszyn i urządzeń).

Towarzystwo nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności za realizację listów zastawnych, jednak w celu ułatwienia przemysłowcom, chętnie pośredniczy bezinteresownie w ich umieszczaniu. Również Ministerstwo Skarbu oświadczyło gotowość zajęcia się lokatą powyższych papierów. Listy zastawne są gwarantowane przez Skarb Państwa. Pożyczki udziela się na okres czasu do lat 25. Amortyzacja pożyczek rozpoczyna się w 6-tym roku od daty podniesienia pożyczki.

Zakłady przemysłowe, ubiegające się o pożyczki, szanowane są przez taksatorów i komisje szacunkowe Towarzystwa, podług cen przedwojennych. Wysokość pożyczek waha się przeważnie w granicach 20—30 proc. wysokości szacunku. Towarzystwo nie udziela pożyczek niższych, niż 5.000 dol., lub 1.000 f. szterl., co mniej więcej odpowiada 20.000 dol., lub 4.000 f. szterl. szacunku (wartości przedwojennej) zakładu przemysłowego.

Przy składaniu podań o pożyczki, jednorazowa wpłata na koszty organizacyjne Towarzystwa wynosi 1/8 proc. od wysokości pożyczki. Na koszty szacunku wpłaca się z góry sumę, która normalnie nie przekracza 1 proc. z sumy szacunkowej zakładu przemysłowego. Przemysłowcy pokrywają w całości wszystkie efektywne koszty Towarzystwa, związane z oszacowaniem zakładów przemysłowych.

Przewiduje się, że jednorazowe koszty zaciągnięcia pożyczek (koszty szacunku itd.) dla niewielkich zakładów przemysłowych wypadną dosyć wysoko. Wobec tego, celem zmniejszenia tych powyższych kosztów, Towarzystwo proponuje załatwianie prac szacunkowych grupowo, t. zn. jednocześnie dla kilku zakładów przemysłowych, znajdujących się niedaleko od siebie. Może to wprawdzie spowodować pewną stratę na czasie, wpłynie jednak bezwarunkowo na zmniejszenie wspomnianych kosztów.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Kurs złotego. Dziś rano notowano w Warszawie dolary w obrotach prywatnych 8,92,50, zaś w Gdańsku na Warszawie 8,94.

(k) Cenę złota ustalono na dzień dzisiejszy w wysokości zł 5,9351 za gram, t. j. 1 złoty w złocie równy 1,7230 zł obiegowych.

(k) Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski Oddział w Poznaniu. Płacił dziś za 100 mk. 210,58 zł. i za 100 guld. gd. 172,11 zł.

(k) Mocna tendencja w banku dyskontowym panuje od początku b. m. Złożyły się na nią następujące przyczyny: 1) skreślenie nadwyżek ponad kontyngentowych przez Bank Polski (dotychczas większym firmom dyskontowano weksle ponad przyznany kredyt), 2) straty poniesione na akcjach w końcu ub. m., 3) zahamowanie prywatnych transakcji kredytowych z zagranicą w związku z rokowaniami rządu o pożyczkę, 4) zapotrzebowanie gotówki na wyjazdy letnie, podatki itp. Nawet większe firmy zaczynają odczuwać brak gotówki i szukać coraz bardziej jej na rynku prywatnym. Pokątni dyskonterzy biorą dziś po 3 proc. miesięcznie. Wszystko to świadczy, że Bank Polski tak, jak niedawno Bank Rzeszy, traci powoli wpływ na rynek dyskontowy.

(k) Ruch oszczędnościowy w P.K.O. od czerwca r. ub. nieustannie rosnący, wykazuje w czerwcu rb. dalszy wzrost. Liczba kont oszczędnościowych w P. K. O. wzrosła w ciągu czerwca rb. o 3.141. Ogólna suma oszczędności, powierzonych P. K. O. dosięgła w dniu 30 czerwca rb. 38.136 tys. zł, t. zn. wzrosła w porównaniu ze stanem na dzień 31 maja rb. o 1.502 tys. zł, pomimo, iż znajduje się już w całej pełni okres kuracyjno-wypoczynkowy, połączony z sezonowym zwiększeniem się liczby i wielkości wypłat oraz zmniejszeniem się liczby i rozmiarów wpłat.

15-ła Polska Państwowa

Loterja klasowa

IV klasa.

Pierwszy dzień ciągnięcia.

Numery bez dołączonej liczby wygrały tylko stawkę.

Stawka 250 złotych.

(Bez gwarancji.)

0170 198 219 296 346 404 432 493 585
727 783 873 944 954 964 997. 1031 108
(300) 155 171 310 425 457 469 548 577 605
606 (500) 640 781 868 877 896 913 991.
2025 093 152 232 264 517 557 568 611 625
673 700 752 777 817 818 821 827 965. 3009
028 107 162 185 209 235 371 454 541 588
731 732 779 805 870 876 910 921 922. 4000
040 069 344 471 565 (300) 611 679 698 714
847 854 871 918 968 981. 5026 182 406
407 430 433 470 484 534 618 622 718 749
(5000) 787 863 879 946 969. 6041 (400)
156 267 296 332 528 589 (300) 654 664
888 (300) 911 930 932 936. 7003 (300) 101
117 165 300 329 443 554 624 664 741 748
791 885 899 901 967 969 977 978. 8022
046 067 074 351 513 608 (300) 615 656 677
745 791 803. 9003 015 124 (300) 186 289
477 578 683 714 721 866 940 984.

16005 058 147 196 414 458 464 514 787
790 (300) 808 824 843 894 939 965. 11054
101 147 159 303 323 550 567 576 603 751
817.847. 12023 079 126 (500) 275 323 (300)
331 465 495 630 636 660 720 731 775 931
(300). 13102 246 276 358 435 439 446 476
504 540 558 692 787 855 954 979 988.
14001 018 110 180 (300) 191 220 269 288
349 433 (300) 442 479 528 744 895. 15109
123 251 389 423 437 647 (300) 656 700 742
750 761 (1000) 786 854 975. 16090 102 129
170 332 340 514 577 663 664 805 884 902
958 (300) 990. 17029 037 050 058 164
171 425 511 582 588 (300) 604 689 758
791 793 876 948 978. 18060 071 164 (300)
166 (300) 244 307 423 467 527 769 864
906 969. 19111 195 198 235 250 261 294
349 429 (500) 593 787 825 (300) 864.

20018 044 045 964 107 114 130 170 213
347 414 438 758 780 802 918. 21063 116
170 421 442 592 692 732 914. 22003 080
249 267 401 484 (400) 603 (300) 631 649
853 818 822 845 945. 23090 186 248 310
(300) 365 449 476 612 667 900 926. 24020
(300) 098 225 256 275 397 550 567 606 614
692 706 789 893 943 972 988. 25175 194
197 198 (400) 208 242 326 349 351 374 398
415 430 487 591 675 680 740 754 841 865.
26038 055 059 (300) 106 113 114 (300) 247
294 297 299 (300) 302 358 520 589 633 681
756 828 834 847 885 891 898 956 967.
27030 087 090 106 125 171 205 249 (2000)
319 608 627 663 706 826 835 850 867 994.
28011 026 074 087 094 175 216 284 483
579 609 664 679 723 734 751 763 793 982
948. 28027 047 069 115 250 298 321 (500)
352 367 402 414 440 442 447 450 541 549
574 593 595 746 803 (300) 842 851 909 954.

30108 132 153 200 301 324 346 400 510
535 (300) 570 636 721 729 889 (300) 908
943 990. 31023 047 057 066 081 146 199
297 375 468 518 552 606 617 633 654 685
742 846 857 860 922 970. 32002 013 (300)
052 081 184 278 329 364 391 (300) 452 546
549 621 644 680. 33128 129 221 225 (300)
273 383 396 409 494 498 545 568 592 609
697 735 849 850 852 858. 34046 (300) 058
(400) 121 177 195 440 465 512 (500) 583
(300) 703 738 771 789 845 849 869 890
926 934 968. 35025 036 113 155 159 399
428 450 459 510 532 668 75 8798 964. 36082
104 135 155 259 274 (300) 341 348 414 458
478 488 683 773 849 865 915 973. 37044
181 248 301 344 418 420 436 508 527 (300)
595 645 654 661 662 699 732 735 795 806
(300) 820 867 912 941 972 993. 38007 014
040 087 124 140 180 226 448 516 538 635
692 743 801 816 (400) 897 935. 39041 168
(500) 169 265 290 348 376 383 (400) 577
617 654 741 (400) 768 881 966 991.

40124 208 248 251 284 341 371 404
506 641 706 773 780 816 836 991. 41035
135 170 184 207 338 534 594 701 769 780
935 (300) 985. 42027 046 077 105 114 297
398 401 456 467 482 500 503 730 774 889
936 966. 43034 261 414 467 939 951 953
982 (300). 44051 234 259 309 (300) 396
441 460 483 522 528 535 762 795 832 (400)
917. 45141 199 264 302 308 455 468 509
623 679 681 737 740 786 (300) 811 930
933. 46021 048 167 264 (300) 350 354 368
426 475 478 729 738 799 827 890 971.
47000 018 138 232 278 428 438 494 577
600 (300) 612 659 763 808 835 888 917 983.
48003 165 266 297 469 510 543 549 625 780
789 807 821 836. 49013 035 096 262 (500)
335 367 410 463 505 579 602 936 943
970 976.

50049 052 110 171 179 188 213 334 343
448 511 576 601 605 663 694 625 (300) 819
(300) 845 865 881 926 930 971. 51038 (300)
140 169 (300) 232 3000 412 414 415 441 449
454 483 589 599 615 798 859 925. 52033
087 (300) 050 104 132 248 260 499 503 509
567 569 670 716 843 973. 53022 096 107
115 143 185 368 398 434 497 743 836 869
936. 54063 128 214 283 335 370 410 420
450 482 501 509 540 625 639 653 804 854

921 927 961 977. 55069 095 151 180 185
214 304 323 345 436 517 619 650 655 780
809 839 931 (500) 995. 56014 (400) 040 045
049 102 172 191 249 405 (500) 543 559 560
673 676 720 845 883 930 988. 57062 142
366 377 449 451 510 511 526 591 596 748
793 939. 58016 026 040 060 (300) 161 (300)
278 298 396 437 623 661 710 711 752 763
782 788 883. 59019 085 098 125 (300) 128
154 266 273 (400) 323 336 358 (300) 390
(300) 562 608 (300) 698 890 919.

60118 143 174 197 213 263 315 338 265
375 403 (500) 422 (300) 440 (300) 479 517
(300) 723 725 (8000) 763 874 985 988 (400).
61018 110 139 213 218 246 261 306 345
357 359 500 524 857 873 912 946 958 972.
62100 524 673 785 855 (300) 889 932 933
934. 63080 187 287 396 442 445 459 510
561 578 (300) 584 645 676 691 733 744 787
873 901 937 971. 64064 110 246 268 309
310 321 330 360 384 (300) 400 (400) 490
493 546 551 771 799 884 892 954.

65004 038 056 076 (300) 087 224 243 265
328 (300) 341 346 399 464 505 533 883 893
949 974. 66031 043 099 146 181-245 (300)
324 429 522 542 578 628 637 742. 67115
189 215 356 362 448 501 527 567 603 632
634 709 847 931. 68061 123 245 251 255
277 31 0325 351 371 404 616 660 683 700
712 (300) 740 806 831 891 937 (300). 69012
040 045 075 122 131 146 157 301 432 502
512 516 519 523 536 540 (400) 549 596 645
680 764 765 (300) 823 874 911 955.

70094 168 251 (300) 362 399 419 574
583 615 706 749 768 829 857 923 958 961
965. 71020 055 059 074 127 191 210 263
321 437 512 549 644 759 801 912. 72074
109 117 230 375 394 (300) 397 423 (300)
512 561 576 590 603 679 799 852 860
(2000) 932 967. 73031 120 140 143 193
256 348 406 471 (300) 498 570 583 588
610 707 784 822 868 870 955 964 987.
74073 238 247 302 362 436 441 566 579
644 651 746 926 (400) 943. 75074 085 088
(600) 172 223 304 308 328 332 374 418 465
(300) 490 493 574 606 677 693 720 741
934. 76300 370 404 585 605 833 855. 77031
060 (400) 239 320 (300) 366 519 528 566
667 668 698 779 993. 78181 369 404 429
503 516 567 717 787 869 895 962. 79051
(300) 119 172 233 280 319 334 345 429 430
447 450 564 580 613 632 635 669 692
756 992.

80015 064 065 130 132 185 223 373 407
416 425 468 569 610 650 723 772 795 814
817 835. 81103 172 (300) 227 389 479 499
(300) 583 868 969. 82130 258 281 358 424
482 815 834 878 926 942. 83023 059 (300)
420 151 193 309 318 322 375 429 531 552
628 745 749 776 920 972. 84026 063 118
143 182 216 229 244 258 26 773 (300) 341
368 (300) 381 615 639 645 655 690 803 949
85008 145 226 241 288 320 334 780 804 837
(300) 912 927. 86007 (300) 018 077 128
189 208 213 217 (300) 347 379 380 495
501 566 700 712 752 (300) 863 912 953.
87034 048 195 322 765 978. 88239 276
292 (300) 359 391 400 601 640 631 637
672 802 870 889 941 964 985. 89060 180
182 219 225 234 295 341 393 737 756 762
779 875 942 961 968.

90055 064 070 107 226 (300) 27 232
314 315 453 559 570 707 740 793 805 845
877 882 (25000) 916 964 972 975. 91071
157 228 230 232 (400) 245 (300) 417 (400)
628 643 868 951. 92068 079 (300) 203 457
480 518 583 607 642 834 865 901 968. 93129
147 257 415 442 548 610 704 720 817 843
882 917 943. 94020 (300) 047 064 243 272
288 335 383 (400) 504 610 654 981. 95069
085 099 182 355 371 385 417 528 532 591
665 714 722 740 785 864 995. 96096 132
199 223 224 266 324 389 (500) 422 473
551 570 784 844 860 931. 97049 087 259
349 380 (300) 545 638 653 776 801 833 841
886 935 (600) 937 960 964 993. 98081 120
166 211 409 440 480 (300) 482 552 642 763
801 918 921 961. 99047 048 070 124 182
246 281 301 305 351 380 425 487 491 (300)
508 516 518 554 652 672 676 731 778 803
895 924 981.

100110 140 141 228 (300) 245 260 276
319 (400) 391 423 425 501 517 522 540 562
648 691 797 840 849 904 905 979 990.
101136 158 223 287 375 415 498 538 710
723 737 833 901 917 936 947 (300) 960 994.
102055 104 161 186 237 263 269 393 459
521 526 (300) 538 543 590 602 633 701 712
728 772 785 852 859 (300) 879 907 944.
103032 078 127 220 (300) 354 389 432 555
650 887 910 942 979 999. 104013 110 (300)
131 300 362 (300) 722 760 822 831 833
845 846 862 881 952 (300).

Ubezpieczenie emerytalne pracowników państwowych

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pożar fabryki papy w Starolece

Rozszalały żywioł ogarnął budynek fabryczny, zagrażając domom mieszkalnym — Przypuszczalne przyczyny. Znaczne straty

Jeszcze nie przebrzmiały echa tragicznego pożaru w Pobiedziskach, który pochłonął kilka istnień ludzkich, a oto notujemy nowy pożar, co do rozmiarów i strat materialnych znacznie większy, na szczęście jednak bez ofiar.

W godzinach porannych z hukiem przeleciała poznańska straż pożarna ulicami miasta, kierując się w stronę Staroleki, gdzie olbrzymi tuman czarnego dymu wskazywał na niepowstrzymane rozmiarów ogień. Na miejsce wypadku — dokąd wystąpił nasz go sprawozdawca — wre gorączkowa praca ratownicza. W morzu płomieni stoją zabudowania fabryczne „Przemysłu Smołowego”, dawniej Lindenberg. Nieprzenikniona chmura żółtawo-brudnego dymu; o specyficznym nasyceniu zaduchu duszącego dymu, zmieszanego z gryzącym tchnieniem palącej się smoły, naftaliny, karbolineum — dławia poprostu, każą przypaść do ziemi... W istnym tem piekle krzątają się obok dzielnych strażaków, niemało pomocni żołnierze, którzy pospieszyli z pola ćwiczeń, z 7 p. saperów Wielkop. pod komendą por. Kurczewskiego oraz 9 kompanja rezerwistów z 57 pp. z por. Mizikowskim i chor. Francem na czele.

Pierwsze ogniste języki zauważono w południowo-zachodnim końcu wielkiej, bo około 60 metrów długiej szopy fabrycznej, zbudowanej z drzewa i krytej papą smołowaną, na kilka minut przed godz. 9. Obecni robotnicy pospieszyli z całą ofiarnością na ratunek — trud ich niestety był daremny, gdyż ogień rozprzestrzenił się z niesłychaną szybkością. Jest to zresztą zupełnie zrozumiałe, jeśli się zważy, że w szopie znajdowały się w wielkiej ilości tak łatwo palne materiały, jak — oliwa, 3 kotły karbolineum, 2 do 3 wagony naftaliny (osad z karbolineum), masa lepnika, węgle i papa. To wszystko stało się pastwą płomieni.

Wszyscy nad Wartę!

Niedzielnny międzymiastowy bieg pływacki i regaty poznańskich towarzystw wioślarskich.

Ruch na Warcie dzięki pięknej pogodzie rozwija się coraz intensywniej, a nadchodząca niedziela będzie niejako punktem kulminacyjnym sezonu. Wiele o godzinie 12 zapowiadany jest, przypominamy, doroczny międzymiastowy bieg pływacki, organizowany przez T. S. „Unja” na dyst. 2300 m.; start wyznaczono przy koszarach saperów, a meta — przystań Tow. Wiośl. „Tryton”. Zgłoszenia do tej konkurencji są bardzo liczne, a wśród nich pierwszorzędne nazwiska pływ. polskie, więc Matysiak, nasz rekordzista ze stołeczno „A. Z. S.”; Pęcilo z warszawskiej „Polonii”, jego rywal; Jurkowski, również rekordzista, wyróżnił się zaszczytnie podczas mistrzostw Warszawy; dalej dwukrotnie zwycięzca w jutrzejszym biegu, Rittermann („Jutrzenka” — Kraków) i w. i.

W parę godzin później o 15 odbędzie się znow regaty, urządzone przez Główny Komitet Pozn. Tow. Wioślarskich; przedbiegi urządzono częściowo we wtorek, a daly one następujące wyniki: czwórki półwysigowe wioślarzy, startujących po raz pierwszy — zwycięża doskonała załoga „Trytona” przed „A. Z. S.” w dobrym czasie 17 min. 19.8 s.; „A. Z. S.” prowadził na torze i dopiero na ostatnich 500 m. ustępuje wytrzymalszemu przeciwnikowi. Drugi przedbieg przyniósł zwycięstwo osadzie „Polonii” przed „Trytonem” o 2 długości. W biegu dwójek na krótkie wiosła pokazała osada wojskowych ogromne zacięcie i ambicję, ulegając „Kl. Wiośl. z 1904 r.” dopiero na finiszu w 8 min. W przedbiegach czwórek półwysigowych dla młodzieży na 1500 m. wygrywa pewnie silna osada „Polonii” przed ładnie wiosłującym „A. Z. S.” w czasie 5 m. 26 s. oraz „Trytona” pod sterem Staudera przez inną załogę „A. Z. S.” o przeszło dwie łodzie.

Dzisiejsze przedbiegi w liczbie siedmiu zapowiadają się znacznie ciekawiej ze względu na start silniejszych załóg; początek o godz. 17. W niedzielę o godz. 15 — finały, które niewątpliwie przyciągną tłumy publiczności;

Ogień groził przerzuceniem się na sąsiednie zabudowania; właściwy gmach fabryczny zaczął się już palić, dzięki jednak energicznemu poczynaniom strażaków pod osobistymi dyktandami p. nacz. Kiedacza, niebezpieczeństwo usunięto. Akcję ratunkową niezmiernie utrudniał silny wiatr, miotający snopami iskier i płomieni na domy mieszkalne pracowników fabrycznych. Dom przylegający tuż do ogniska pożarowego zajął się; spłonął dach, ogień jednak umiejscowiono na wysokości pierwszego piętra. Drugi dom dzielnie broniono przed zachłannością ognia. Z zagrożonych domów pracowników fabrycznych ewakuowano tak mieszkańców, jak i część dobytku ruchomego. Nieocenione wręcz usługi oddało przy tej akcji wojsko.

Przyczyny pożaru — trudno narazie ustalić z powodu wersyj i przypuszczeń. Z obowiązku notujemy, co mówią świadkowie:

Jedni — i to większość — wyrażają przypuszczenie, że zarzewie pożaru wyszło z ubikacji, oddzielonej drewnianym przepierzeniem od reszty szopy, gdzie znajdował się palnik gazowy czy też spirytusowy, na którym gotowano kawę i herbatę. Skutkiem nieuwagi miał wybuchnąć w tej ubikacji ogień, rozprzestrzeniając się już potem lotem błyskawicy po całej szopie. Inni wreszcie twierdzą, że na skutek nagrzewania smoły, ta się przelała, wzniecając ogień.

Szkody są wielkie, tem boleśniesz, że po części dotkną również pracowników firmy, których dobytek ruchomy został poważnie naruszony przez wodę podczas akcji ratowniczej. Jak się dowiadujemy, firma jest ubezpieczona w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniem na łączną sumę 278 tys. zł — a więc poważny ekwiwalent. (f)

piękne nagrody wędrownie, wystawione są w oknie firmy Grünastel i Nowicki na pl. Wolności. Na niedzielę zapowiedział swój przyjazd prezes Zw. Tow. Wiośl. p. Radwan, który bardzo interesuje się rozwojem naszego wioślarstwa. Podczas regat przygrywać będzie na przystani „Kl. Wiośl. z 1904 roku” orkiestra 58 pp. pod batutą kpt. Chmielewicz.

Katastrofa pod Wronkami

Dokładne szczegóły strasznego wypadku samochodowego

W uzupełnieniu podanej w porannym numerze wiadomości o tragicznym wypadku samochodowym donoszą nam:

Właściciel firmy drzewnej Thomas oraz szwagier jego Demaret z Brukseli, zamieszkali we Wronkach, wyruszyli wczoraj wieczorem do Poznania samochodem, z czego skorzystało kilku tutejszych młodych ludzi i zabralo się z nimi. W powrocie drodze wydarzył się wypadek tak straszny w następstwach. Samochodem kierował sam właściciel p. Thomas, który prawdopodobnie w pewnym momencie stracił władzę nad sterem, gdyż jak ślady wskazują, samochód na dłuższej przestrzeni biegł tuż pod przydrożnymi drzewami, które kaleczył i następnie uderzył o jedno drzewo, ok. 10 cm. grubości, które przeciął na połowę, zaś dalsze drzewo zламаł. Przy ostatnim drzewie samochód potoczył się w rów i wywrócił, ulegając doszczętnemu zderzeniu. Zwłoki ofiar wypadku i to Demareta i p. Genowefy Kierznickiej, przewieziono do kosciny w Wronkach. P. Thomas odniósł ciężkie obrażenia głowy i wewnętrzne, p. Helmut Krüger złamanie obojczyka i obrażenia głowy, pp. Marja i Marta Koczorowskie odniosły mniejsze obrażenia. Pierwszej pomocy rannym udzielił mieszkaniec gminy Nowawieś. — Miasto i okolica są tragicznym wypadkiem do głębi poruszone. Mówią, że wypadek spowodowany został zbyt szybką i nieostrożną jazdą.

Przedstawiciele firmy samochodowej „Chevrolet i Buick” donoszą nam, że byli na miejscu katastrofy, stwierdzili, iż powodem nieszczęścia nie

mogło być zepsucie steru, gdyż w wozach tego systemu nie jest to w żaden sposób możliwe.

Na szlaku zbrodni

Ujęcie dwóch osób, podejrzanych o zamordowanie ś. p. Piotra Barszcza.

Nasz korespondent wrzesiński (br) donosi:

W sprawie śledztwa za mordercami ś. p. Piotra Barszcza w Białem-piątkowie, dokonanego w nocy na 3. b. m., nastąpił wczoraj wieczorem niespodziewany zwrot, ujęto bowiem w Tarkowcu Piątkowskim, pow. średzkiego jako podejrzanych o dokonanie tej ohydnej zbrodni gospodarzy Kulika i Seiferta. Obydwu odstawiono do więzienia sądu powiatowego we Wrzesni. Znalezione u nich materiał obciążający. Aresztowani dotychczas nie przyznają się do winy. Pierwsze podejrzenie nasunął fakt, że pomiędzy aresztowanymi a ś. p. Barszczem od dłuższego czasu istniała nieporozumienia. Chodziło o polowanie. Tereny polowania wszystkich trzech graniczyły ze sobą. Ub. tygodnia wynikła między Kulikiem a Seifertem z jednej strony i Barszczem z drugiej, znowu sprzeczka o to, że dwaj pierwsi przy polowaniu na kaczki wkroczyli na teren Barszcza. Krytycznej nocy obaj byli znowu na polowaniu na kaczki, które zwykle znajdują się tylko na terenie Barszcza. Przypuszcza się zatem, że tam doszło do fatalnego czynu. Seifert ma już jedno życie ludzkie na sumieniu, przed kilku laty bowiem zastrzelił człowieka i był sądzony za zabójstwo na karę więzienną. Śledztwem kieruje obecnie p. nadkomisarz Trojanowski z Gniezna.

KALENDARZYK

Sobota, 9 lipca 1927.

Słońce: wschód 3.41; zachód 20.12 — długość dnia 16 godzin 31 minut.
Księżyc: wschód 14.45; zachód 0.19 — po 1 kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej U. P. Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza 22 st. C. pogodnie, wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 740 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 30 st. C., najniższa 17 st. C.

Kal. rz.-k.: Zenona; jutro Siedmiu braci m.

Kal. słow.: Strach. i Cyr; jutro Radziwora.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek.
Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski.
Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka.
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Botaniku, ul. Głogowska 98

Wilda: Apteka Fortuna, G. Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— **Śp. Tomasz Dołęga-Lewandowski.** W tych dniach rozstał się z tym światem znany swego czasu Poznaniowi redaktor i wydawca pisma humorystycznego p. t. „Pokraka”, doczekawszy się siedmiogodzinnego wieku 72 lat. Kierując się mottem Krasickiego, chłostał w słowie i rycinie błędy i usterki ludzkie, nie wyrządzając atoli nikomu krzywdy dotkliwej. Za to policja pruska bacznie okiem śledziła humorystyczny tygodnik, nie szczędząc wydawcy ani przesładowań ani grzywn. Patroja na wskroś, we wszystkim co czynił i pisał, kierował się umiłowaniem tego, co nam było najdroższem. Niechaj Mu ziemia, którą szczerze ukochał, będzie lekka. (k)

— **Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego** p. dr. Benedykt Łacki rozpoczął z dniem 8 bm. urlop wypoczynkowy. Zastępstwo objął p. dr. Stanisław Wróblewski, kierownik biura Okręgowej Komisji Ziemskiej.

— **Ppik. szt. gen. Douglas**, były szef Oddziału Wyszczolenia i zastępca szefa Szt. D. O. K. VII, przeszedł na własną prośbę na emeryturę.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Weteranów z 1863** wzywa się, aby jak najliczniej stawili się w poniedziałek, dnia 11 bm. o godz. 18 min. 50 na dworcu podmiejskim, celem powitania weteranów polskich, przybywających z Ameryki.

— **Bractwo Kurkowe w Poznaniu** bierze udział w uroczystym przyjęciu Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej z Ameryki na dworcu pawilonowym. W tym celu zbierają się wszyscy członkowie Bractwa w mundurze bez broni w poniedziałek, dnia 11 bm. o godz. 18 w Sekretaracie Bractwa.

— **Drużyna Błękitna** z powodu przyjazdu Weteranów Armii Polskiej z Ameryki do Poznania i celem ich powitania na dworcu stawia kompanję honorową pod bronią. Wobec powyższego wzywam waszy-

* **Uderzenia krwi do głowy**, ścisłanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeculenie nerwowe, migrena, niepokój i bezsenność, mogą być łatwo usunięte przy używaniu naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Ścisłe dane naukowe potwierdzają, że woda Franciszka-Józefa w wypadkach zaparcia przy tych chorobach, daje najlepsze rezultaty. nw 704

stkich członków Drużyny Błękitnej do bezwarunkowego i punktualnego stawienia się na miejsce zbiórki — plac koszarowy 58 p. p. — wejście z ul. Bukowskiej dnia 11 bm. o godz. 17. Przybycie obowiązku w umundurowaniu.

Komendant Drużyny Błękitnej.

WIECZORY, KONCERTY

— **Tow. Powstańców i Wojsk Łazarz-Górczyn** urządza 10 bm. w ogrodzie Bractwa Kurkowego w Szelagu wielką zabawę, połączoną z ostrym strzelaniem dla wszystkich organizacji wojskowo-wychowawczych, sportowych i gości. Strzelania odbędą się do tarcz płytkowych i pierścieniowych z wolnej ręki oraz z oparcia. — Przewidziane są cenne nagrody. (z)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Rekolekcje zamknięte.** Sodalicia Panien Urzędniczek w Poznaniu urządza i w tym roku rekolekcje zamknięte w Polskiej Wsi w klasztorze SS. Sacre Coeur. Rekolekcje rozpoczynają się dnia 31. bm. wieczorem. Wyjazd tegoż dnia o godzinie 15.15 z głównego dworca, zakończenie rekolekcji w czwartek, 4 sierpnia. Urzędniczek i biuralistek, nie należące do Sodalicii, a chcące brać udział w rekolekcjach, mogą również się zapisać. Bliższych wiadomości udziela Ognisko Sodalicyjne przy Biurze Stow. św. Zyli, ul. Wodna 8, pomiędzy godz. 10 a 18, w niedzielę od godz. 12—14.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Robotnicy Państwowego Monopoli Tytoniowego w walce o swoje prawa.** Pomiędzy pracownikami Państwowego Monopoli Tytoniowego powstał silny ruch zarobkowy, w wyniku którego w bieżącym tygodniu odbędą się liczne zebrania informacyjne. Pracownicy wysunęli następujące postulaty: podwyższenie norm zarobkowych o 25 procent, wypłacenie dodatku wyrównawczego za okres dwutygodniowy. Uwzględnienie wypłat tygodniówek również za dni świąteczne i zredukowanie liczby kategorii pracowników z 10 na 5 i ostateczne uregulowanie spraw emerytalnych pracowników tytoniowych, na które czekają oni już od szeregu lat. (k)

— **W sprawie nowego sposobu konserwowania mięsa**, opisanego w artykule p. t. „Doniesienie wynalazek” w nr. z dnia 27. ub. m., otrzymujemy sprostowanie od Państw. Zakładu Badania Żywności i Przedmiotów Użytku w Poznaniu, Grobla 11, odnoszące się do następującego zdania artykułu: „Mięso zakonserwowanego wieprza znajduje się do dnia dzisiejszego w stanie normalnym, co wynika również z orzeczenia Państw. Zakładu Badania Żywności w Poznaniu”. Wbrew temu, odośno orzeczenie P. Z. B. Z. z dnia 10 czerwca rb. l. 993/27 bynajmniej nie stwierdza faktu, żeby mięso zakonserwowane według nowego sposobu dr. Szydłowskiego w dniu 7 kwietnia i przechowywane w Rzeźni Miejskiej w Krotoszynie, miało znajdować się do daty dokonywanych przez Zakład badań w stanie normalnym, bowiem badania Zakładu dotyczyły wyłącznie próby tego mięsa, nadesłanej przez Rzeźnię Miejską w Krotoszynie celem zbadania na obecność szkodliwych dla zdrowia składników. Odośno zdanie orzeczenia Zakładu, dotyczące nadesłanej do zbadania próby mięsa stwierdza: „Skrzynię otwarto w celu badania mięsa w dn. 21 maja 1927 r., przyczem stwierdzono, że mięso jest zewnątrz spleśniałe i zepsute, cuchnie, — zaś wewnątrz niezepsute.” — Zakład nadmieniał, że z faktu stwierdzenia stanu zepsucia się nadesłanej próby mięsa — niekoniecznie wynika ewentualność zepsucia się w tym samym czasie tegoż mięsa, przechowywanego w rzeźni.

— **Z targu.** Dnia 8 bm. na placu Sapiżyńskim płacono: za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4.60—5.00 zł; masła mleczarskiego 5.60 zł; twarogu 1.00—1.20 zł; 1 mendel jaj 2.30—2.50 zł; 1 litr śmietany 1.60—2.00 zł; 1 litr mleka pełnego 30—32 gr; mięsa: 1 kg. słoniny świeżej 3.40 do 3.50 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3—3.50 zł; wołowiny 2.80—3.40 zł; cielęciny 2—2.80 zł; skopowiny 2.60—3.00 zł; smalcu 5—5.20 zł; drób i dziczyzna: kaczka 3.50—8.00 zł; kura 4.50—6.50 zł; para gołębi 1.60—2 zł; 1 para kurcząt 3—4 zł; ryby: za 1 kg. szczupaka 3.60—4.00 zł; lina 3.60—4 zł; leszcza 3.60—4 zł; karasia 3.60—4 zł; okonia 3 zł; węgorza 5—6 zł; jarzyny: 1 gl. świeżej sałatki 5—10 gr; 1 kg. rabarbaru 60—70 gr; 1 pecek marchwi 10—15 gr; 1 kg. ziemniaków

Dzisiaj w Kinie

Colosseum: „Czerwony goniec”
Casino: „Kwiat Nocy”
Edison: „Cyryl Beele’go”
Odeon: „Krzyżowa droga kobiety”
Renaissance: „Niemy oskarżyciel”
Unja: „Pat i Patachon jako arystokraci”

20-30 gr; ziemniaków młodych 50-70 gr; ził; szabl, grochu, fasoli 0,80-1,00 zł; cebuli 0,80-1,00 zł; szpinaku 50-60 gr; szparagów 2-2,40 zł; 1 kalafior 0,20-1,00 zł; ogórek 50-80 gr; wiązek rzodkwi 10-20 gr; szczawiu 20 gr; pieczek kalarepy 15 do 30 gr; 1 kg. groszku w strączkach 30-50 gr; 1 wiązek buraków 10-20 gr; owoce: 1 kg. czereśni 20-50 gr; agrestu 1,40 do 1,80 zł; truskawek 1,40-1,60 zł; poziomek 1,00-1,20 zł; czarnych jagód 1,00-1,20 zł; porzeczek 1,00-1,40 zł; grzyby: 1 kg. kurków 60-70 gr; różne: 1 kop. raków 3-4 zł; 1 kg. chleba 70-80 gr.

Ceny czereśni, jagód, poziomek niższe niż zwykle. Przywieziono też po raz pierwszy maliny, które sprzedawano po 2-3 zł za kg. Duży dowóz jarzyn, ruch bardzo ożywiony. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Konrad Jeszke, maturzysta**, nie uległ złamaniu nogi podczas „odbywania się zabawy”, jak donosiliśmy, lecz przeskakując dla skrócenia drogi podczas wycieczki z braćmi przez rów.

— * **Nowa ofiara kąpieli**. W pobliżu ulicy Wenejańskiej utonął wczoraj wieczorem około godziny 9 przy kąpielni niejaki Jan Drejarczyk. Sp. Drejarczyk liczył 23 lata i mieszkał przy ul. Wenejańskiej. (z)

— * **Wydobycie zwłok topielca**. W płatek po południu wydobyto z Warty zwłoki 15-letniego Marjana Dolńskiego, który utonął w dn. 6. bm. w Warcie, na łakach wildeckich. Sp. Dolński mieszkał przy ul. Generała Pradzyńskiego 26. Zwłoki napotkano w postawie stojącej. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno**. (Stan bezrobocia.) Bezrobotnych, zarejestrowanych w P. U. P. P. w Gnieźnie, zamieszkałych na terenie miasta Gniezna, było w dniu 1 lipca 1927, w tem ojców rodzin 515. Nierejestrowanych było w tym dniu około 150. — Wsparcie z Państw. Funduszu Bezrobocia otrzymuje ustawowo 61, doraźnie 247 do 308. (br.)

— * **Czarniejewo**. (Niecodzienna uroczystość.) W dniu 6 bm. ordynacja Czarniejewska przeżywała uroczyste chwile z okazji powrotu hr. Zygmunta Skórzewskiego do Czarniejewa. Jak wiadomo, odbył się ślub hr. Zygmunta Skórzewskiego z ks. Leontyną Radziwiłłówną dnia 15 czerwca w kościele parafialnym w Chevreuse. Dla uczczenia powrotu wypłacono rodzinom zatrudnionym w ordynacji po 10 zł oraz ugoszczono ubogich miast Czarniejewa w liczbie 55 osób. Na przetrzelenie od pałacu Czarniejewskiego aż do granicy Czarniejewo-Nieka ustawiono kilka bram triumfalnych. Wieczorem w lesie oddano na cześć nowożeńców salwy powitalne z moździerzy. Na skraju lasu przed Czarniejewem ustawili się bandera „Krakus” na koniach, powstańcy i wojacy, straż pożarna i sokoli na rowerach. W kościele chór zaśpiewał Veni-Creator, a działa w białej tworzyła szpalę aż do ołtarza. Ks. proboszcz Bąk powitał nowożeńców, udzielając im błogosławieństwa. Dalsze przemowy i powitania wygłoszono pod pomnikiem; m. in. przemawiali prezes rady miejskiej p. Lipiński, p. Fr. Kostencki w imieniu Tow. Powstańców i Wojaków oraz p. Młotke w imieniu Straży Pożarnej, zaś chór Kółka Śpiewackiego z Czarniejewa wykonał stosowne pieśń. (br.)

— * **Zaniemyśl**. (Zaginieła.) Dnia 1 bm. wyszła z domu Pelagia Wojszczykówna i już nie wróciła. Wymieniona zabierała z sobą koszyk na jagody. Poszła do lasu kórnickiego w Zwoli pow. Śrem. Wojszczykówna liczy lat 13, jest wzrostu średniego, włosy blond, ubrana w sukienkę modrą w białe kropki, zapaskę białą w fioletowe paski oraz w szarą czapkę, była bosa. — Ewentualne wiadomości o zaginionej uprasza się składać w policji.

— * **Kościan**. (Kurs pszczelnictwa.) Tow. Bartników na Kościan i okolicę urządziło w „Hotelu Wiktorja” dwudniowy praktyczny kurs pszczelnictwa. Kurs otworzył stosownym przemówieniem prezes p. Wyrzykowski. Ze strony miasta przywitał zebranych burmistrz p. Koszewski. W kursie brał udział dość liczny zastęp słuchaczy. Wykłady i prace w pasiece były bardzo pouczające i przynosiły kursistom napewno korzyści. Do towarzystwa powinni wstąpić we własnym interesie wszyscy bartnicy powiatu kościańskiego.

— (Z Wielkop.) Tow. Kółek Rolniczych. Na życzenie członków W. T. K. R. odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. wycieczka do stacji doświadczalnej w Pęt-kowie pod Środą. Ojdzd z Kościana w poniedziałek, 11 bm. o godz. 6,10 rano przez Poznań do Środy, skąd furmankami, które stawi stacja doświadczalna, do Pęt-kowa. Członkowie Kółek: Lubin, Krzywin, Wysok, Łuszkowo zechcą na czas przybyć furmankami do Kościana. Zgłoszenia do 8 bm. przyjmują sekretarjat W. T. K. R. w Kościanie, ul. Kościelna. (w.)

— * **Opalenica**. (Z Bractwa Strzeleckiego.) Najlepszy strzał oddał p. Poszwa Antoni, uzyskując godność króla kurkowego. Pan P. w 1926 r. uzyskał godność wicekróla. Od czasu założenia Bractwa Strzeleckiego nie było tego wypadku, by z wicekróla ktoś awansował zaraz na króla. Obecnie wicekrólem został p. Wittchen Nikodem, pierwszym marszałkiem p.

Adamczewski Michał, drugim p. Fechner Wincenty.

— (50-lecie Kółka Rolniczego.) Kółko Rolnicze obchodziło w dniu 3 bm. swój 50-letni jubileusz, połączony z poświęceniem sztandaru. Na uroczystość tę były zaproszone wszystkie miejscowe i pozamiejscowe towarzystwa. Zgromadziło się o godz. 8,15 przed hotelem p. Bom, następnie przyjmowano delegacje na dworcu i wymaszerowano do kościoła. O godzinie 9 odbyła się msza św. na intencję Kółka oraz poświęcenie sztandaru, a po nabożeństwie uroczyste posiedzenie na sali i wzbijanie gwózdzi pamiątkowych. — Popołudniu wszystkie Towarzystwa wyszły w pochodzie do Porażyna, gdzie odbyła się wspólna zabawa przy dźwiękach orkiestry „Sokoła” z Opalenicy, występ „Sokoła” z Opalenicy zjednal wykonawcom brawurowe oklaski za ćwiczenia na prężniku i popisy akrobackie. Ćwiczeniami Straży Pożarnej z pochodniami kierował naczelnik p. Primke, przyczem również nie brak było bezustannych oklasków. Wieczorem odprowadzono sztandar w pięknym korowodzie z pochodniami. P. M. Silski z Troszczyńa dziękował p. dyr. Dostatniemu, jako prezesowi Kółka Rolniczego za jego pracę, wnosząc okrzyk: nasz prezes niech żyje!

— (Strzelanie konkursowe.) Miejscowy Związek Podoficerów Rez. Ziemi Zach. Rz. P. urządził dnia 10 bm. strzelanie konkursowe w strzelnicy Bractwa Kurkowego. Program następujący: O g. 5,30 pobudka, o 8,45 przyjmowanie delegatów na dworcu, o 9,30 zbiórka Tow. i delegacji przed hotelem p. Beni, o 9,45 wymarsz do kościoła na nabożeństwo za poległych w obronie Ojczyzny, o 13,30 zbiórka i wymarsz do strzelnicy, o 14,15 rozpoczęcie strzelania konkursowego na odległość 150 mtr., o 19 zakończenie strzelania, ogłoszenie najlepszych strzelców i rozdanie nagród. (pac.)

— * **Szamotuły**. (Nagły zgon.) W drodze zaszła nagle w drodze do domu i to w pobliżu jego, 63-letnia Franciszka Rudzka, której rzuciła się krew gardłem. Przywołany lekarz stwierdził krwotok płuc. Zanim nieszczęśliwa zdołała zanieść do mieszkania, zmarła.

— (Prace kanalizacyjne.) Magistrat rozpoczął pracę nad skanalizowaniem ul. Sądowej oraz nad układaniem chodników przy kilku ulicach miasta.

— (Z Rady Miejskiej.) W środę odbyło się zebranie Rady miejskiej. Z pomiędzy spraw umieszczonych na porządku dziennym rozpatrywano sprawę oddania budowy domków robotniczych oraz rozliczenia się z dotychczasowym dzierżawcą Swidliny; teren ten przeze-szedł na własność miasta. Pierwszą sprawę odcroczone do następnego zebrania, gdyż oferty na budowę nie dołączyli kosztorysów, drugą zaś sprawę przekazano Magistratowi do rozpatrzenia powstałych trudności o charakterze prawnym. (f. z.)

RADJO

Programy radiofoniczne.
(Czas środkowo-europejski.)

Niedziela, 10 lipca.

Poznań (270 m) godz. 12 odczyt p. t. „Znaczenie organizacji zawodowej dla rolnictwa”, wygłosi p. St. Krawczyński; godz. 12,25 odczyt p. t. „O wychowie świń”, wygłosi inż. Bolesław Modest; godz. 15,30 transmisja koncertu z Warszawy; godz. 17 Przegląd rzeczy ciekawych z całego świata, wygłosi p. Michał Melina; godz. 17,35 transmisja koncertu z Warszawy; godz. 18,35 nadprogram wygłosi p. Cz. Kaden; godz. 18,50 program dla dzieci, wykona p. Stanisław Łapiński, art. Teatru Nowego; godz. 19,30 odczyt p. t. „Działalność sanitarna i gospodarcza Ligi Narodów”, wygłosi p. St. Punicki; godz. 19,35 odczyt p. t. „Mowa nasza ojczysta”, wygłosi prof. Un. Pozn. dr. Ułaszyn; godz. 20,30 przerwa wzgl. komunikaty. Godz. 20,30 koncert. Udział biorą: Gertruda Konatkowska (fortepian), Julia Gorzechowska (śpiew), Maria Szrajberówna (skrzypce). 1. Schumann: Karnawał, op. 9, odegra p. Konatkowska. 2. Śpiew solowy na sopran — p. Gorzechowska. 3. Cartier: La Chasse, Leclair: Sarabanda i Tamburin, F. Bach: Grave — odegra p. Szrajberówna. 4. Chopin: Scherzo b-moll, Etude e-dur, op. 10, Valse as-dur, Ecossaise — odegra p. Konatkowska. 5. Śpiew solowy na sopran — p. Gorzechowska. 6. Stojowski: Romans, Młynarski: Krakowiak, Chopin: Sarasate Nocturne, Ries: Perpetuum mobile — odegra p. Szrajberówna. 7. Paganini-Liszt: Campanelle, Liszt: Szóstka rapsodia — odegra p. Konatkowska. 8. Sarasate: Romanca Andalus, Walder: Serenada cygańska, Drigo: Valse bluette — odegra p. Szrajberówna. Godz. 22 komunikaty sportowe, godz. 22,20 transmisja muzyki tanecznej z „Carltonu”.

Warszawa (1111 m) godz. 12 sygnał czasu, komunikat lotniczo - meteorologiczny, komunikaty „P. A. T.”, nadprogram; godz. 13,45 odczyt p. t. „O czym należy pamiętać przy hodowli drobiu w okresie letnim”, z działu „Rolnictwo”, wygłosi prof. Maurycy Trybalski; godz. 14,10 odczyt p. t. „Roboty polne” z działu „Rolnictwo”, wygłosi dr. Wacław Wakar; godz. 14,35 odczyt p. t. „Najważniejsze wiadomości i wskazania rolnicze” z działu „Rolnictwo”, wygłosi dr. Wacław Wakar; komunikat meteorologiczny; godz. 15,05 odczyt p. t.

„Zasady odżywiania się w czasie intensywnej pracy” z działu „Rolnictwo”, wygłosi dr. Kacprzak. Godz. 15,30 transmisja z Doliny Szwajcarskiej. Koncert ludowy, organizowany przez Al. Sielskiego wspólnie z Wydziałem Oświaty i Kultury m. st. Warszawy i Polskim Radjo. Wykonawcy: Orkiestra pod dyr. A. Sielskiego, Z. Pinińska (śpiew), M. Robakowa (akomp.). Cz. I. 1. S. Moniuszko „Bajka” (instr. L. Cyerman). 2. F. Chopin: Potpourri (w układzie A. Contadi’ego), wykona orkiestra. 3. a) S. Moniuszko: Anioł dziecka, b) S. Moniuszko: Polna rózyczka, odp. p. Z. Pinińska. 4. S. Moniuszko: Tańce góralskie z op. „Halka” (instr. L. Cyerman), wykona orkiestra. Cz. II. 5. F. Chopin: Polonez as-dur, wykona orkiestra. 6. a) F. Chopin: Zemsta dziewczyny, b) F. Chopin: Kolysanka, wykona p. Z. Pinińska. 7. S. Moniuszko: Fantazja z opery „Hrabina” (instr. A. Sielski), wyk. orkiestra. Godz. 17 audycja dla dzieci. Godz. 17,35 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego, oraz Henryka Karska i Mieczysław Salecki (śpiew), akomp. Nawrocki. 1. G. Puccini: Fantazja na tematy z op. „Tosca”, wykona orkiestra. 2. Puccini: Arje i duety z op. „Tosca”, odpiewają pp. H. Karska i M. Salecki. 3. a) Cui: Cantabile, b) L. Giordone: Karusell, c) Mendelssohn: Pieśń bez słów nr. 22, d) Kreisler: Piękny rozmarny, wykona orkiestra. 4. a) R. Strauss: 1. Swą miłość kryje w łonie, 2. Serenada, b) W. Frieman: 1. Złuda, 2. Cudne oczy, odpiewa p. H. Karska. 5. a) Ch. Gounod: „Gdzie z tobą płyną mam”, b) M. Helmonde: Pytanie, odpiewa p. M. Salecki. Godz. 18,35 rozmaitości; godz. 18,55 komunikat „P. A. T.”; godz. 19,10 odczyt p. t. „Jak kupić i co należy wiedzieć, kupując używany samochód”, wygł. maj. Bolesław Wiszniewski; godz. 19,35 odczyt p. t. „Nad Bosforem” z działu „Podróże i przygody”, wygł. dyr. Stanisław Lewicki; godz. 20 przerwa; godz. 20,30 transmisja z Krakowa, koncert wokalny; godz. 22 sygnał czasu, komunikaty policji, nadprogram i komunikaty „P. A. T.”, komunikat lotniczo - meteorologiczny; godz. 22,30 teatralna muzyka tanecznej z restauracji „Rydz”.

Pariz (1750 m) godz. 20,30 jazzband orkiestry Mario Cazes.

Dawentry (1600 m) godz. 21,15 koncert.

Wiedeń (517,2 m) godz. 20 wieczór groteski.

Praga (348,9 m) godz. 20 koncert symfoniczny.

Koenigsgruberhausen (1250 m) godz. 21 koncert wieczorny orkiestry wojskowej.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Porządku Publicznego** — Pogotowie Narodowe bierze udział w powitanii wycieczki weteranów Armji Polskiej z Ameryki i wzywa wszystkich druhów na zbiórke w dniu 11 bm. o godz. 18.

— **Kóło śpiewackie „Dembliński”**. W niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 15 wycieczka rodzinna do ogrodu p. Walczaka przy Drodze Debińskiej (Dom Szwajcarski). — Lekcja śpiewu odbędzie się we wtorek, 12 bm. o godz. 19,30 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. „Oświata i Praca” na św. Łazarzu**. Zebranie 10 bm. o godz. 17 w Domu św. Antoniego.

— **Tow. Młodych Przemysłowców**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego, Masztalarska 8. W miesiącach letowych zebrania odbywają się co cztery tygodnie.

— **Tow. Przem. w Winiarach**. Dnia 10 bm. w ogrodzie p. Kotlińskiego, Winiary zabawa letowa z koncertem, loterią itd.

— **Cech. Czeladź Krawiecka**. Zbiórka celem wzięcia udziału w dniu jubileuszu dnia 10 bm. przy Al. Marcinkowskiego 26 o godz. 7,40 rano.

— **Tow. Młodzi Grodu Przemysława**. Dnia 10 bm. wycieczka do Puszczykowa, skąd pieszko do Ludwikowa. Punkt zborny o godz. 7,45 przy pawilonie ofic.

— **Kóło Śpiew. im. „Chopin”**. Kierownictwo chóru objął p. prof. Wiechowicz. Pierwsza lekcja odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 bm. o godz. 20 w lokalu ćwiczeń przy G. Wildzie 41 róg ul. Szwajcarskiej. Nowych członków przyjmuje się na każdej lekcji.

— **Tow. Przem. „Jedność”**. We wtorek dnia 12 bm. zebranie plenarne o godz. 20 w lokalu p. Ograbowicza, ulica Ślusarska nr. 6. Na porządku obrad wybór komisji na zabawę letową, która się odbędzie w niedzielę, dnia 17 bm. w ogrodzie p. Pawlaka na Przepadku i wybór rewizorów do kasy i biblioteki na półroczne walne zebranie, które się odbędzie 26 bm.

— **Polski Związek Lokatorów** (Stary Rynek 95/96). Zebranie w piątek, dnia 8 bm. w lokalu p. Fiedlerowej przy Górnej Wildzie narożnik ul. Szwajcarskiej o godz. 19. Wstęp na oba zebrania tylko za okazaniem legitymacji.

— **Wydział Pomocniczy Krawiectwa Damskiego** prosi członków o udział w pochodzie Zjazdu Cechu Krawieckiego w niedzielę, 10 bm. o godz. 8. Punkt zborny przy Alejach Marcinkowskiego 26.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego**. Dziś, w sobotę jedyny występ gościnny Heleny Iwoni i Beliny-Skupiewskiej w operze Wagnera „Walkirja”, przy pulpicie dyr. Stermiera. W niedzielę, 10 bm. „Miłość cygańska” z pp. Fedyczkowska, Fontanówna,

Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim, Peterem i Wiśniewskim, kapelmistrzem p. Tyllia. W poniedziałek, 11 bm. gościnny występ Aleksandry Szafrąskiej w operze „Trubadur”, w innych partjach wystąpią pp. Marynowicz, Prawdzie, Romanowski i Zawrocki, kapelmistrz p. Tyllia. We wtorek 12 bm. „Straszny dwór”.

— * **Z Teatru Polskiego**. Piękno poezji, która przemówiła przez usta świetnego artysty Józefa Węgrzyna za sprawą niezwykle utalentowanego autora Stanisława Miłaszewskiego — stała się jednym olbrzymim sukcesem wczorajszej premiery „Farysa”. Rozentuzjowana publiczność, szczerze wypełniająca widownię Teatru Polskiego burzą oklasków i danią kwiatów darzyła niezrównanego inkarnatora postaci tytułowego bohatera — Farysa, sztukę i cały zespół. W sobotę i w niedzielę w dalszym ciągu „Farys” z gościnnym występem znakomitego artysty Józefa Węgrzyna w pięknej oprawie dekoracyjnej artysty malarza Stanisława Węgrzyna.

— * **Z Teatru Nowego**. „Michasia i jej matka” zapelniała widownię Teatru Nowego na pierwszych dwu przedstawieniach do ostatniego miejsca. Znakomita gra gości warszawskich pp. Malickiej, Czaplńskiej i Maszyńskiego oraz pozostałych artystów, dostrajających się do poziomu występów, dają publiczności niezapomniany, pogodny wieczór. Z powodu jednak filmu p. t. „Zew morza”, który krećć będą nad Bałtykiem artyści warszawscy, okres występów jest ściśle ograniczony i dlatego kto nie widział jeszcze tej przemiłej komedji, niechaj spieszy do Teatru Nowego. W przygotowaniu doskonała komedja „Ładna historia” Flersa i Cailleta w wykonaniu Malickiej, Czaplńskiej, Maszyńskiego i Warneckiego, którzy w tym samym składzie zachwycali nią stolicę.

— * **Największy baryton doby obecnej** Eugenjusz Mossakowski daje w sobotę, dnia 9 bm. o godz. 8 wieczorem w Auli Uniwersyteckiej wielki wieczór aryj i pieśni. Mossakowski, będący pierwszym barytonem Opery Warszawskiej, wystąpił 15 czerwca w Wielkiej Operze Miejskiej w Berlinie, przyczem powodzenie, które stało się udziałem Mossakowskiego, nazwać zaiste można wprost fenomenalnym. Znakomity krytyk berliński, Prof. Dr. Franciszek Wallner, w recenzji swojej nazywa Mossakowskiego jednym z największych barytonów doby obecnej. Na samem przedstawieniu „Balu Maskowego”, które właśnie miało miejsce 15-go czerwca w Berlinie, rozentuzjowana publiczność zmusiła grzmotem oklasków genialnego śpiewaka do 4-krótnego bisowania wielkiej arji z aktu czwartego. — Mossakowski został obecnie zaangażowany do Ameryki. Koncert sobotni znakomitego naszego gościa, który obudził w naszym mieście niezwykle zainteresowanie, zapowiada się jako wielka uroczystość muzyczna. — Sprzedaż biletów idzie niezwykle rażno. Nabyć je można w składzie cygar p. Zygarińskiego przy ulicy 27. Grudnia. zw 12 705

TEATR WIELKI

DZIŚ — „WALKIRJA” — opera Wagnera. (Jeden gościnny występ H. Iwoni i Beliny-Skupiewskiego.)

Niedziela, 10. 7. „Miłość cygańska”, operetka Lehara.

Poniedziałek, 11. 7. „Trubadur”, opera Verdiego (gość. wyst. Szafrąskiej).

Wtorek, 12. 7. „Straszny dwór”, opera Moniuszki.

Środa, 13. 7. „Eugenjusz Oniegin”, opera Czajkowskiego (debiut Krupowiczówny i Bzowskiego).

Czwartek, 14. 7. „Carmen”, opera Bizet’a (ostatni gościnny występ Szafrąskiej).

Piątek, 15. 7. „Tannhäuser”, opera Wagnera. (Ceny znizone).

Sobota, 16. 7. „Miłość cygańska”, operetka Lehara.

Niedziela, 17. 7. „Tosca” opera Puccini’ego (Gościnny występ G. Chorjana).

Poniedziałek, 18. 7. „Miłość cygańska” operetka Lehara.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Kasa zamawiań w Teatrze Polskim (27 Grudnia) czynna codziennie od 11-17. W niedzielę i święta przedprzedaż odbywa się tylko w Teatrze Wielkim od 11,30 do 14. — Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

TEATR POLSKI

DZIŚ — „FARYS” — występ gościnny Józefa Węgrzyna.

Niedziela, 10. 7. „Farys”, gościnny występ Józefa Węgrzyna.

Poniedziałek, 11. 7. „Farys”, gościnny występ Józefa Węgrzyna.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie zamawiań (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

TEATR NOWY

DZIŚ — „MICHASIA I JEJ MATKA”. Występ Malickiej, Czaplńskiej i Maszyńskiego.

Niedziela, 10. 7. „Michasia i jej matka”.

Poniedziałek, 11. 7. „Michasia i jej matka”.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Fr. Zygarińskiego narożnik ulic 27 Grudnia i Gwarnej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z dziejów literatury pomorskiej

W epoce rozkwitu badań regionalistycznych literatura kresów pomorskich przedstawia dla badacza nader wdzięczne pole do poszukiwań i spostrzeżeń. Jeżeli nie da się zaprzeczyć, że Gdańsk przedstawia tu najciekawszy ośrodek, to nie mniej musi budzić zająca Toruń i Elbląg, Kwidzyna i Warmja.

Gdańsk rozwija się duchowo najświetniej pod rządami polskimi. Tu wybitna indywidualność Dantyszka skupia około siebie, za dni renesansu, całą plejadę poetów katolickich z Knobelsdorfem na czele. A wprawdzie Dantyszek przebywa na Warmji i swymi utworami tylko oddziaływa na drogę sobie miasto, ale wyróżnisz się środowiska gdańskiego, jest ten wychowanek humanistycznej kultury krakowskiej symbolem duchowego zjednoczenia Gdańska z resztą Polski.

W Gdańsku działa Achacy Cursens, wytworny latynista, człowiek nader pobożny, głowa luterskich poetów gdańskich, z których najwybitniejsi są Retellius i Moller. Z Gdańskiem utrzymuje stosunki rektor szkoły elbląskiej Wilhelm Gnaphseus, uczony filolog i tragik. Kultura poetycka gdańska ma swe oparcie o gimnazjum, które, jak inne innowiercze szkoły polskie, łączy humanizm z pobożnością.

Magistrowie gdańscy pracują w zakresie historii, która rozkwita szczególnie za czasów baroku. I nic, w tym dziwnego. Ekonomiczny rozwój miasta pozwalał przetrwać nawet wojny szwedzkie i kozackie. Gimnazjum gdańskie, gdzie naucza się poza teologią, prawą i medycyną, poczyną współzawodniczyć z Królewcem a zaciemnia stanowczo Toruń, gdzie, czas jakiś, myśli się o założeniu akademii protestanckiej. Uczoność logika Kekeremanna, dar polemiczny teologa Botsacka, który nawet dialektów arjańskich się nie obawia, stanowią tytuły sławy nauki gdańskiej.

Nie brak tu poetów, skoro wódz szkoły śląskiej Opitz zakłada w Gdańsku swą siedzibę, kupiąc koło siebie liryków, jak Titza i innych. Historykiem na większą skalę jest Joachim Pastorius von Hirtenberg, zrazu arjanin, potem katolik i panegirysta królów polskich. Hirtenberg pisze podręcznik do dziejów polskich, nazywając go polskim Florusem, a słynie z panegiryków, z których jeden słażył gotowości do boju Jana III Sobieskiego, a drugi z r. 1676 opowiada, dziejowe wypadki wieku i opłakuje upadek Kamieńca Podolskiego.

Gwiazdą kultury gdańskiej jest Heweliusz, popierany przez królów polskich i swymi obserwacjami astronomicznymi, zwracający uwagę całego uczonego świata. Jego miłość do Jana III jest wyrazem dedykacji do „Prodromos astronomiae oraz nazwania jednej z konstelacji tarczą Sobieskich. Siedem gwiazd ma w niej przedstawiać siedmiu członków rodziny królewskiej.

Za wieku oświecenia historyzm gdański szczył się postacią badacza ustroju państwa i historyka Gotfryda Lengnicka. Od niego idą do Torunia i Warszawy inicjatywy w zakładaniu czasopism naukowych. Od niego płynie krytycyzm historyczny Załuskiego, Janockiego, Naruszewicza i Wagi. On dał początek do nowej pracy nad prawem polskim. Również prawo pruskie znalazło w Leninchu doskonałego okomentatora.

W poezji słynęła tu pani Gotsched. Religijna poezja nie zagasała też, mimo podmuchów racjonalizmu. Uprawiano, mimo upadania gimnazjum językoznawstwo, zwłaszcza dla celów praktycznych. Kaznodzieja luterski Jan Guzowuszk zakładał nawet polskie towarzystwo literackie dla celów pobożnych a Krzysztof Clestyn Miongowuszk poświęcał się wogóle językowi polskiemu.

Stąd pochodził świetny hellenista Groddach, który uczył filomatów rozumieć antyk grecki. Na Pomorzu rozwinął swą sztukę historyczną wojewoda pomorski Stanisław Koblerzycki, miłośnik Władysława IV, kronikarz wojny chocimskiej, narrator wojen

szwedzkich i stylista niepośledni. Z pod Gdańska pochodzi Józef Wybicki. Tam pracuje on nad zawiązaniem konfederacji na Pomorzu. Stamtąd udaje się do Lejdy na studia, bo tkwi tu w tradycji gdańskiej kultury. Jego „Rozmowa między Polakiem, Szwajcarem i Żydem w Gdańsku z r. 1870”, wskazuje, że ten Pomorzanin chętnie umieszcza swe myśli polityczne w mieście, niegdyś tak wiernem Leszczyńskiemu.

Za rządów polskich rozkwita i Warmja odrębnym życiem duchowym. Zasłynęło tam wiedzą jezuickie kolegium brunsberskie. Słynni teologowie jak Quadrantinus, historycy kościoła, jak Bużeński, polemiści, jak Brzowski imponowali nawet obcom. Wśród logików zasiłną tu Tylkowski, zwłaszcza swą kazuistyką i polemiką z arjanami. W Toruniu Kopernik, jak w Gdańsku Dantyszek, zaświadcza przynależność miasta do polskiej kultury. Jeżeli gdańska kultura czerpała niegdyś swe soki z kujawskiej szkoły katedralnej we Włocławku, nie inaczej było z tym wielkim Torunianinem, który we Włocławku studjuje, potem jak wielu Pomorzan, pracuje nad matematyką w Krakowie, wreszcie na katolickiej Warmji kończy swój żywot. W Toruniu działa uczeń Celtisa i krakowski humanista Wawrzyniec Carvinus, któremu zawdzięczamy pierwszą renesansową polską poetykę. To też humanizm toruński rozkwitał tu

świetniej niż gdzieindziej, opierając się również o gimnazjum, gdzie naucza li Krzysztof Hartknoch, badacz ustroju państwa i historyk polskiego innowierstwa Samuel Lautenbach. Tu spieszyli poeci niemieccy, jak Tscherning, by wygłaszać odczyty o poezji, a od końca wieku XVI drukowały się w Toruniu kancjonały polskie, z których kancjonał Artonijusza zyskał do r. 1648 ośm wydań. W Toruniu zainteresowanie historią polską zaznacza się XIII w. u Schulzego, gdy w „Das gelehrte Preussen z r. 1722”, podaje wiadomości dotyczące ustroju państwa a szczególnie stron pruskich. I u niego poczucie związku, ze wspólną ojczyzną odzywa się wyraźnie.

Nie można wątpić, że twórczość kresów północnych Polski ma dla historii jej literatury niemałe znaczenie. Da się w niej wysledzić dobroczynne oddziaływanie duchowych środowisk polskich, jak np. Krakowa w epoce renesansu. Z chwilą ustalenia się reformacji płyną na odwrót, z Gdańska, z Torunia, nawet z Królewca, gdzie bawił czas pewien Kochanowski, nowe inicjatywy. Za kontrreformacji wywiązuje się polemika, szczególnie w epoce krwawego sądu toruńskiego. Dla nauki polskiej odkryw się tu rozległe pole do badań archiwalnych i bibliotecznych, dla których szczególnie Gdańsk jest niewyzyskaną dotąd dziedziną.

Tadeusz Grabowski.

ŻYCIE KULTURALNE

ZJAZD POLSKIEGO TOW. DERMATOLOGICZNEGO W WILNIE.

Tegoroczny zjazd dermatologów polskich odbył się świeżo w Wilnie. Przed otwarciem zjazdu zebrał się delegaci Pol. Tow. Derm. na posiedzeniu administracyjnym, gdzie powzięto szereg uchwał, p. i. wybrano główny zarząd towarzystwa, w którego skład weszli: prof. Krzyształowicz z Warszawy (prezes), prof. Karwowski z Poznania (wiceprezes), dr. Bruner z Warszawy (skarbnik) i dr. Kapuściński z Warszawy (sekretarz. Uroczyste otwarcie zjazdu nastąpiło w pięknej, historycznej Auli Kolumnowej uniwersytetu Stefana Batorego. Po zgłoszeniu przewodniczącego oddziału wileńskiego, prof. Sowińskiego, przemawiał rektor u. w., dziekan wydziału lekarskiego uniwersytetu i inni przedstawiciele świata naukowego w Wilnie. Następnie pod kierownictwem prodziekana prof. Rusczyca goście zwiedzali tak pełną pięknej tradycji i niezrównanej wartości artystycznej zabytki naszej „Florencej polskiej”. W godzinach popołudniowych odbyło się pierwsze posiedzenie naukowe. Sam fakt, że zgłoszono odczytów 36 jest wymownym dowodem żywotności Pol. Towarzystwa Dermatologicznego i wzrastającego ruchu naukowego wśród dermatologów polskich, którzy mimo dalekiej podróży względnie licznie przybyli z prawie wszystkich większych miast Polski, nietylko uniwersyteckich.

Poznań reprezentowali prof. Karwowski, który wygłosił 2 wykłady „Erythrocytosis frigida crurum” i „Powtarzająca się zgorzel skóry, połączone z zakażeniem grzybkowym”, — oraz Dr. Jan Alkiewicz, który mówił „O badaniach serologicznych nad grzybicami”. Należy podkreślić nadzwyczajnie gościnne przyjęcie zgotowane przez kolegów wileńskich w sali hotelu St. Georges. Wypada w tym miejscu wyrazić pełne uznanie dla sprawności komitetu organizacyjnego, na którego czele stał prof. Sowiński.

Przyszły zjazd w 1928 r. odbędzie się jak postanowiono w Poznaniu. Należy się spodziewać, że nasi koledzy poznańscy nie będą szczędzić ani trudów ani wydatków, by na wzór Wilna w godny sposób przyjąć przedstawicieli dermatologii polskiej w grodzie piastowskim.

Polskie Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z porządkiem dziennym: Odczyt prof. dr. D. Szymkiewicza p. t. „Przyrządy kompensacyjne w pomiarach promieniowania”.

OCHRONA ZABYTKÓW

Odnowienie Katedry w Gnieźnie.

Praca około zabezpieczenia o odnowienia fasady zachodniej katedry wraz z potężnymi wieżami gotyckimi dobiegają końca. Wrażenie monumentalności tem większe, że otoczenie katedry również od strony północnej doznaje równocześnie pożądanego przeobrażenia. Prace, wykonywane według projektu p. arch. St. Cybichowskiego, zmierzają do tego, aby potężny gmach katedry osadzić na odpowiedniej platformie, ujętej w architektoniczne karby.

Plac przy katedrze od strony południowej otrzyma swe ostateczne wykończenie przez pomnik Bolesława Chrobrego, którego model, gotów do odlewania w brązie, odebrał Komitet z rak art.-rzeźbiarza M. Rożka w dniach ostatnich.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych. Dn 10 lipca o godz. 15 po południu kończy się wystawa pejzaży włoskich Jerzego Rupniewskiego i Salon z powodu wakacji letnich zamknięty będzie przez 2 miesiące. — Kto wystawy nie zwiedził jeszcze, mianowicie wielbiciele słonecznej Italii, niechaj pospiesz się zobaczyć choć w ostatniej chwili. Wystawa otwarta od 12—15.

SZKOLNICTWO

Przyjaciel Szkoły. Rok VI. Nr. 11—12. Ostatnie numery czasopisma poznańskiego przynoszą: Artykuł o szkolnej pracowni botanicznej w Wilnie Dmochowskiego, z którego dowiadujemy się, jak pilnie pracuje się na polu szkolnictwa na dalekiej północy Polski. Czarnaśka wskazuje, jak należy wyzyskiwać instynkt ruchu w szkole pracy. Niezmiernie głębokie uwagi o głoszą o kursie poradnictwa zawodowego i selekcji uczniów, poznański psycholog Błachowski a Turowski, jak należy rozumieć współzycie z ludem nauczyciela ludowego. T. Gr.

POLONICA FRANCUSKIE

Jules Słowacki 1809 1849. Paris 1927. Czasopismo „La Pologne” wydało 15 czerwca numer poświęcony Słowackiemu. Słowo wstępne nakreślił w sposób interesujący, Antoni Potocki. Genezis z ducha przełożył Stefan Danysz. Znany poeta Sarrazin dał bardzo płytką i frazeologiczną charakterystykę. Ciepło pożegnał szczątki poety krytyk Martel. Najcenniejszą jest bibliografia przekładów poety na język francuski, którą złożył sumienny bibliograf Koczorowski. T. Gr.

VARIA

Franciszek Bujak: „Co Polska tra-ci skutkiem niedostatecznego popie-rania nauki”. Warszawa 1927. Autor słusznie podkreśla, że głównym czynnikiem postępu ludzkości jest praca myśli. Polsce, pomógł w rozwoju jej nauki Zachód. Dziś jej stanowisko w świecie nauki jest skromne, co uwydatnia się w słabości naszego udziału w międzynarodowych kongresach. Niemiecki wpływ na naszą naukę sprawił, że nie doceniano nauki polskiej. A przecież musi Polska być i mocarstwem ducha, by neutralizować obce wpływy i tarcie wewnętrzne a pójść naprzód w każdym kierunku. Uwagi znakomitego badacza czyta się z zainteresowaniem i polecić je trzeba każdemu. T. Gr.

CZESKI PRZEKŁAD „KRÓLA DUCHA”

W nr. 6 „Slovanského Přehledu Adolf Černý ogłosił swój przekład I-go rapsodu „Króla Ducha” Słowackiego. Poprzedził go krótkim wstępem w którym dał charakterystykę poematu, powołując się przytem głównie na sąd prof. M. Zdziechowskiego. Co do tekstu, tłumacz nie oparł się na najnowszej krytyczn. edycji Jana Gw. Pawlikowskiego, ale na wydaniach poprzednich: Maleckiego i Gubrynowicza. O ileby miał kontynuować pracę nad przekładem dalszych rapsodów, należałoby wyrazić życzenie aby uwzględnione zostało wspomniane wydanie krytyczne i komentowane, jako najlepsze i podstawowe.

Wszyscy wiemy, że „Król Duch” jest utworem, następującym przy próbach przekładu ogromne trudności, płynące z charakteru i rodzaju poezji, w której pełna tajemnie mistycznych treści zespoliła się niesłychanie wysokim kunsztem formy artystycznej i nieuchwytnym często nastrojem. Černý, znawca literatury polskiej, autor wielu przekładów podjął próbę przyswojenia rodakom swoim głębiekiego poematu o dziejach odwiecznych Króla Ducha: jego „cierpieniach i mękach serdecznych i ciąglej walce z szatanów gromadą...”

A oto pierwsza strofa przekładu: Svá utrpeni, muky v srdce skrytu a stále boje se satanů řadu, i zbrane jasne slunečnost jich štítu, a jámy, hadi vyplněné zradou, ted' povim, plně soudy věčných mythu, jež na mne dnes své těžké břímě kladou bych veči zpíval minulosti vzaté, i velké duchu svatých boje svaté.

Jak widzimy, przekład jest bardzo wierny; tłumacz stara się oddać myśl poety najdokładniej, ze wszystkimi jej subtelnościami i odcieniami; przekłada niemal słowo w słowo, zrzadka tylko odstępując od litery tekstu przez stosowanie skrótów, amplifikacji czy parafraz. Stara się nietylko o wierność myślową, ale też o zachowanie i odzwierciedlenie stylu oraz nastroju poematu, w czym trudność była największa, a i zasługa tłumacza najwłaśniejsza. Sam język przekładu piękny; formą nader staranną stara się zbliżyć do oryginału i jego właściwości uwydatnić ze zrozumieniem i należytem odczuciem. Dodać trzeba, że bułowa stroficzna i miara wierszowa zachowane zostały w przekładzie z całą dokładnością.

Przekład Adolfa Černého jest nową ważną pozycją w dziejach kultury Słowackiego w Czechach; jest na to dowodem holdu, złożonego przez Czechów wracającym do ojczyzny prochom naszego wieszczu. (s. wiersz.)

¹⁾ Juliusz Słowacki: Król Duch. Ukazka przekładu, Adolfa Černého. Prvé rapsodie zpev prvý. V Praze, 1927. 80. str. 15. Nakładem vlastním Tiskem Pokroku. Otisk ze „Slovanského Přehledu”, roč. XIX, 1927, nr. 6.

KSIAŻKI NADESLANE

„Pieśni ludowe z polskiego Śląska” z rękopisów zebranych przez ks. Emila Szramka oraz zbiorów dawniejszych A. Cinciaty i J. Rogera; wywał i komentarzami zaopatrzył Jan St. Rystron. Zeszyt 1. Pieśni Balladowe. Kraków, Polska Akademia Umiejętności 1927.

H. Windakiewiczowa: „Wzory ludowej muzyki polskiej w mazurkach Fryd. Chopina”, studjum muzykologiczne. Kraków, Nakładem Akademii Umiejętności. 1926.

W 500-lecie Wolnego Cechu Krawieckiego w Poznaniu

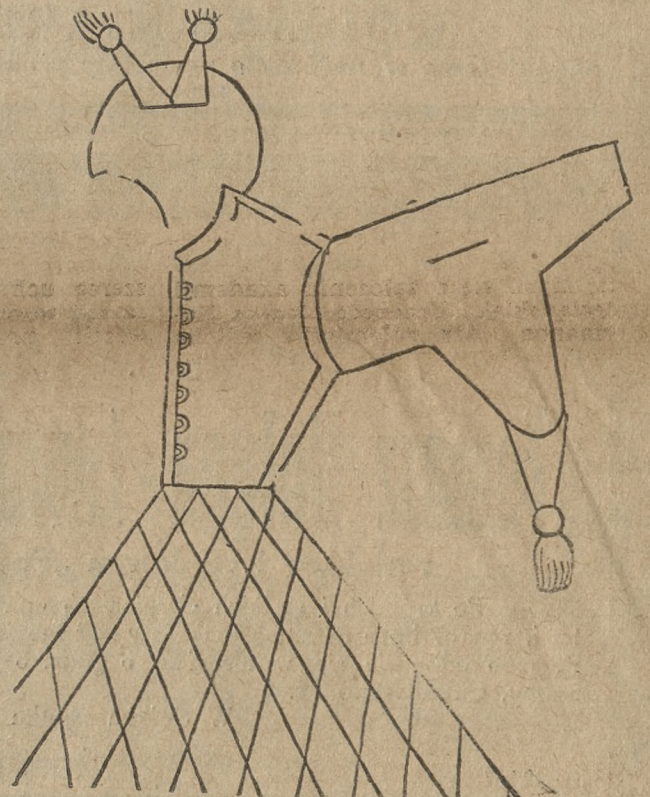
Augustus II Dei-Gratia Rex Poloniae
Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae Masoviae, Samogitiae, Lituaniae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviag, Rex non Hereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector

Significamus presentibus Litem vris, quorum interest Universis et singulis. Regibus et Principibus illud in auctoritate arbitramur, bonum Regimen Civitatum et Honorum, vitium exactionis, artificum clarorum conspicuumque Condubium, nonum in dies promovendo, augere, atque digno Patrocinio Protectionemque prosequi. Exhibitis itaque Nobis Literis Litem vras, quibus Manibus Reverendissimorum Joannis Casimiri, Michaelis et Joannis Tertii Regum Poloniae, Antecessorum Nostrorum propriis subscriptas, et Sigillis Regni tribus seorsim pensibilibus communitas, Litem Articulis, Clausulisque propter bonum ordinem, Condubium Civitatis Nostre Poloniensis conditas et conscriptas in se continentes: rationesque, impetrantes Confirmationes eandem Litem per certos Consiliarios Nostros supplicatum Nobis esse. Cui supplicationi uti iuste benigne annuentes Nos Augustus Rex, licet omnia Jura et Privilegia omnium Statuum et Ordinum Civitatum et Oppidorum Regni et Magni Ducatus Lituaniae, Dominiorumque ceterorum antecessorum solenni jure jurando circa felicem inaugurationem Nram in Basilica Arae Nostre Cracoviensis ad Aram maiorem Nos mandantes et conservandos observaverimus, supradictum Sartorum Poloniensium Privilegium, de ultimaria illius data Varsoviae Die XII. Mensis Junij Anno Domini MDCCXXI. in omnibus eius punctis, Clausulis et articulis approbandum confirmatumque ratificandum esse duximus, uti quidem, in quantum puris est, iusta illorum habetur restringendo, et annullando Consuetudines quoque vris, precipue respectu Depositionum a Nobili et Spectabili Magistratu in praedictum Condubium predicti noviter institutum, approbamus, confirmamus et ratificamus presentibus Literis Nris decernentes aut vim et robur debitis et perpetue firmitatis semper obtemperare debere. In cuius rei fidem presentes manu Nra subscriptas Sigillo Regni communi muniri iussimus. Datum in Yehova Die 1. Mensis Ianuarij Anno Domini MDCCXVIII.

Augustus Rex

Confirmatio Articuli Condubii Sartorum Poloniensium

Jeden z licznych dokumentów, zachowanych w „Statutach cechu krawieckiego”. Statuty te w liczbie 73 artykułów nadane zostały w r. 1658 przez króla Jana Kazimierza. Odfotografowany powyżej dokument zawiera potwierdzenie tego statutu przez króla Augusta II i dany był w r. 1718.

Dokumenty, przechowywane w cechu krawieckim

(w środku)

Protokółarz czyli „registr bractwa krawieckiego” z r. 1570. Jest to jeden z najstarszych, zachowanych dokumentów cechu.

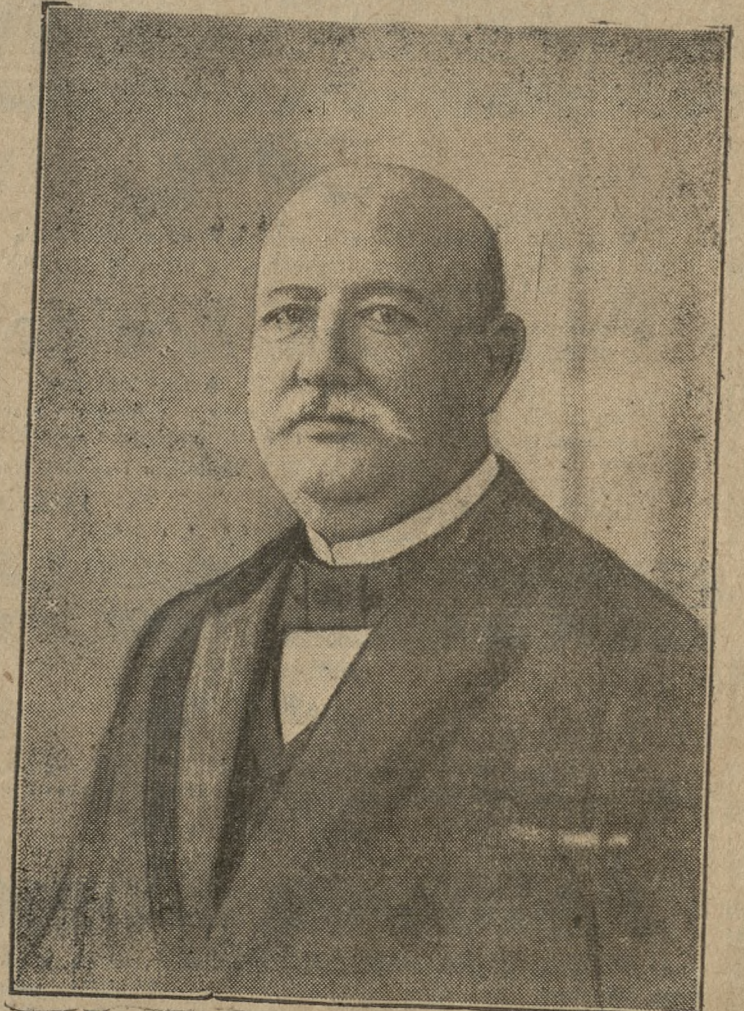
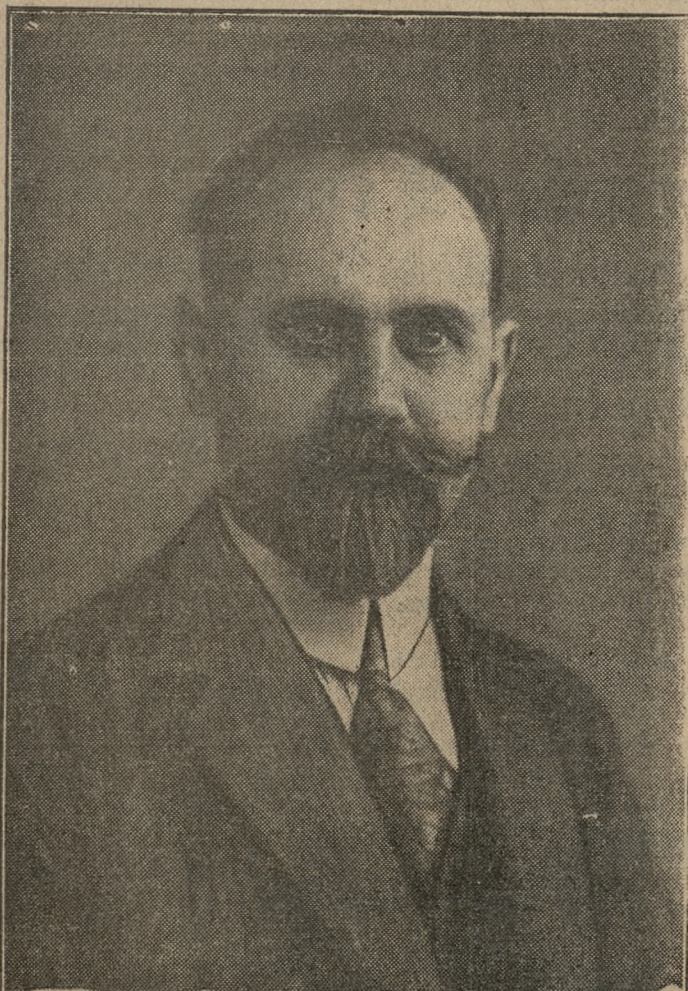
(U góry po lewej i po prawej)

Kroje z XVI w., przechowywane przez cech krawiecki w Poznaniu.

Obecna starszyna cechu

Obecny cechmistrz wolnego cechu krawieckiego m. Poznania, p. Fr. Drabę-towicz (na lewo).

Honorowy cechmistrz wolnego cechu krawieckiego m. Poznania, p. Ludwik Miklaszewski (na prawo)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. Jan Patoch. Spisy wygranych loterii państwowej zawsze ogłaszamy. (O. K.)

Czyż to możliwe, żeby byli ludzie, którzy nie znają mydła?

Zapewne nikt w to nie wierzy, że mogą być ludzie, którzy nie używają mydła. — Przynajmniej nie tacy, którzy zaliczają się do Europejczyków. Gdzieś tam być może w Afryce, u ludów zupełnie dzikich, z całą pewnością u ludożerców, mydło nie jest znane. Niewiadomo doprawdy, czego się tam w miejsce mydła używa, piasku, czy jakiejś rośliny w „mydlany” sposób działającej, dość, że wątpić należy, czy ludożercy ludzie utrzymują swą czystość. Podobno Eskimosi lubują się w brudzie, a znaleźli się tacy uczeni (!), którzy twierdzą, że brud konserwuje zdrowie i sprzyja doskonałemu wymaganiom zdrowia i że powinniśmy Eskimosów naśladować. Jednakże ludzie kulturalni, wtajemniczeni w prawa higieny, wiedzą dobrze, że niema nic lepszego nad czystość, która działa w sposób

błogosławiony na zdrowie. To też dzisiaj trudno nam zrozumieć i wogóle nie uważamy za możliwe, żeby byli ludzie, którzy mydła nie znają. A znać mydło, to jeszcze nie wszystko. Jest bowiem rozmaite mydło do mycia się, do prania, golenia, czyszczenia etc. Z mydeł zaś do mycia się używamy przeważnie pachnących, działających na nas przyjemnie. W fabrykacji mydła dużo już dokonano cudów, tak zagranicą, jak u nas, o czym świadczą niezliczone fabrykaty firmy J. i S. Stempniewicza, a zwłaszcza mydło kwiatowe „Iste”, 6 kawałków w kartoniku (nr 102), o cudownym zapachu, przyczem zaznaczyć należy, że każdy kawałek mydła ma swój odrębny zapach oryginalny. Mydło to wyróżnia się przez całość zapachów wyrafinowanych i silną gęstą i nadzwyczaj przyjemną pianą. Dorrównuje ono najzupełniej tak silnie reklamowanym Elidom itp. krzykliwym markom. Popierajmy zatem polską produkcję. Wiemy przecież, że nasze mydło wędruje również zagranicę, gdzie jest wysoko cenione, a co specjalnie powiedzieć możemy o kwiatowym mydle „Iste”.

Pw 1193/4/25 177/8

Firma nasza
była zawsze,
jest i będzie
najkorzyst-
niejszą.

Telefon 29-96

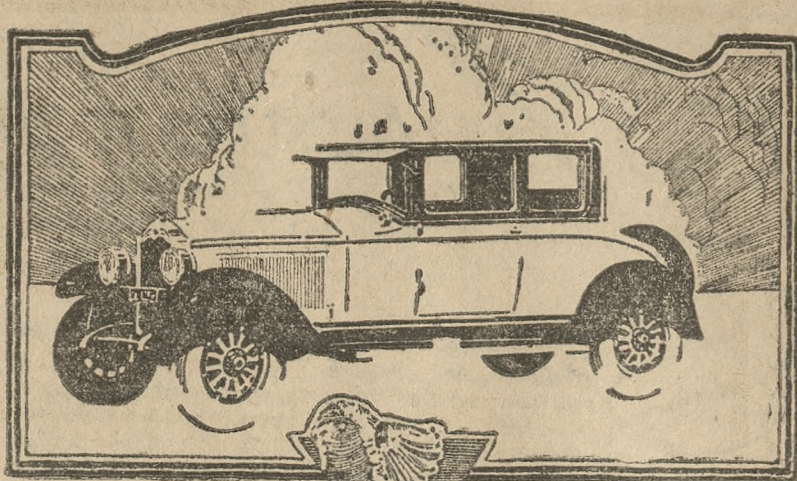

Firma nasza
była zawsze,
jest i będzie
najkorzyst-
niejszą.

Telefon 29-96

Największy specjalny dom i fabryka odzieży męskiej i dla chłopców.
NA SEZON LATOWY
największy wybór konfekcji męskiej, dla młodzieży i chłopców.
ODDZIAŁ MIAROWY
zaopatrzony w najlepsze materiały po najtańszych cenach.

Pw 1042-0.1/97

Nadzwyczajny Rezultat —

Wszelkie zalety, jakie chcecie znaleźć w samochodzie są zjednoczone w Buicku. Styl i elegancja w najdrobniejszych szczegółach, najnowsze i najlepsze w technicznej budowie. Buick model 1927 roku jest najspanialszym dotąd zbudowanym Buicków. Piękna karoserja stała się, jeśli to możliwe, jeszcze piękniejszą, a wolny od wibracji motor został opatrzony we wszelkie możliwe techniczne udogodnienia. Proszę obejrzeć Buick, przejechać się nim dla próby, a potem proszę wybierać. Chętnie służymy wszelkimi informacjami i próbnymi jazdami.

Upelnomocnione zastępstwo „Buicku”

A. TATARSKI

Buick AUTOMOBILE Chevrolet

Poznań, Dąbrowskiego 18, tel. 63-87, 64-58.

Lokal wystawowy Wały Jana III. nr. 13, tel. 33-77.

Fabryka General Motors

S. p.

Tomasz Dołęga-Lewandowski

redaktor i wydawca „Pokraki”

Po krótkich i ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami, zmarł 7 lipca nasz najukochańszy mąż i ojciec, przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę o godz. 6 po południu z domu żałoby, Chwaliszewo 69.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i dzieci.

zw 12 757

W piątą rocznicę śmierci nieodżałowanej pamięci

Dr. Bolesława Marchlewskiego

naczelnego redaktora „Kurjera Poznańskiego”

odprawi się

msza św. żałobna

we wtorek, dnia 12 lipca r. b. o godz. 8 rano w kościele św. Marcina przy Wielkim Ołtarzu, na którą zaprasza się wszystkich życzliwych pamięci Zmarłego.

zw 12678/9

W czwartek, 7 lipca 1927 r. o godzinie 7 wiecz. rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec i dziadek, s. p.

Franciszek Lorkiewicz

kierownik szkoły w Kuklinowie

przeżywszy lat 63. Ekspozycja zwłok do kościoła parafialnego w Starym Grodzie odbędzie się w niedzielę, 10. 7. 1927 r. o godz. 17. Msza św. i pogrzeb w poniedziałek, 11. 7. 1927 r. o godzinie 10.

W ciężkim i nieutulonym smutku pogrążona

rodzina.

Osobnych zawiadomień, nie wysyła się.

zw 818

Dnia 8 lipca 1927 r. o godz. 1.30 po poł. zmarła nagle na udar serca, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, córka, synowa, bratowa i ciocia, s. p.

zw 811

z Mielochów

Antonina Słomowa

w 44 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 11 bm o godz. 10 przed południem w Kórniku.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

Celestynowo, dnia 9 lipca 1927 r.

Z powodu uczestnictwa personelu naszego w mszy św. żałobnej za spokój duszy s. p. Dr. Bolesława Marchlewskiego, jaka odbędzie się w piątą rocznicę śmierci we wtorek, dnia 12 lipca 1927 r. otwieramy w dniu tym biura nasze

zw 12680/80a

o godz. 9 rano.

Drukarnia Polska T. A. w Poznaniu.

Dnia 5 b. m. o godz. 6 po południu zginął tragiczną śmiercią w nurtach Warty, nasz ukochany syn i brat, s. p.

Marjan Doliński

uczeń IV. kl. gimnazjum im. św. Jana Kantego w 15 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10 b. m. o godzinie 5 po południu w kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

rodzice.

zw 12761

Poznań, ul. Gen. Prądzyńskiego 26.

Za złożone życzenia z okazji naszych srebrnych godów matżeńskich oraz jubileuszu 25-letniej działalności w Tulcach składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Robertostwo Gawrońscy.

zw 12730

Pw 8351/2-20.160/7

to radość XX. wieku to największy przyjaciel ludzi cierpiących.

Plasterki

„Raz Dwa Trzy”
szybko i pewnie usuwają odciski.
Sprzedają drogerie i apteki.

Karbowki

10 gr., żelazka od
40 gr., maszynki
do grzania żelazek
od 1,90 zł, grze-
bieli, szczotki,
siatki, perfumy,
mydła, najtańszej hurt i detal.

St. Wenzlik, dz 107
Poznań, Al. Marcinkowskiego 19.

Dnia 6 lipca 1927 r. zasnął w Bogu, po ciężkiej operacji w 70 roku życia mój najukochańszy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, ś. p.

Colmar Kirschstein

właściciel dóbr rycerskich na Skrzypni i Herrnmoschelnitz.

Eksportacja zwłok na cmentarz parafjalny w Pleszewie odbędzie się w niedzielę, dnia 10 lipca o godzinie 15.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Skrzypno pow. Pleszew w lipcu 1927 roku.

Pw 1234-27,130

Za liczne dowody współczucia oraz za oddanie ostatniej przysługi kochanemu ojcu memu

Franciszkowi Hoppemu

wyrażam na tej drodze Krewnym, Znajomym, Kolegom, i Lokatorom moim a w szczególności ks. Proboszczowi Poprawskiemu, Siostram Zakł. Elżbietanek, Bractwu Strzeleckiemu, Tow. Powst. i Wojakom z Sierakowa i Cechowi Kominarskiemu w Poznaniu w imieniu całej rodziny najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Bernard Hoppe, mistrz kominarski.

Przeprowadziłem się z dniem 1 lipca r. b. z ul. Szkolnej na **św. Marcin 4, I. ptr.** **Jerzy Rękosiewicz, dentysta.** Przyjmuję w godzinach od 10-1 i 4-6. zw 12475/76

Osiedliłem się w Bydgoszczy jako

ADWOKAT

Kancelaria moja znajduje się przy **ul. Długiej 19 I ptr. Tel. 744.** **MAJCHRZAK, adwokat.** b sędzia w Łobżenicy. nw 813

Zawiadomienie.

Szan. Klienci! niniejszem uprzejmie donoszę iż z dnem 11 b. m. przenoszę biura moje z

ul. Przemysłowej 22

do nowootwartego Oddziału sprzedaży żelaza, artykułów radio i materiałów budowlanych

przy św. Marcinie 27.

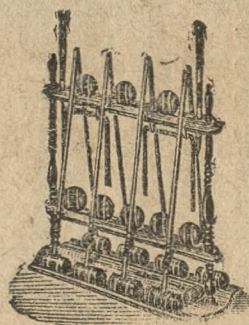
Oddział sprzedaży materiałów budowlanych i żelaza przy ul. Przemysłowej 22 pozostaje nadal niezmieniony.

Polecając się nadal łaskawym względem Szan. Odbiorców, kreślę

z poważaniem

MARCIN MATUSZEWSKI.

Pw 12289-27,116 9

Krokiety
Rakiety tenisowe
Piłki, Leżaki,
Ping-Pong

i wszelkie gry i zabawki w znanej dobroci poleca

AQUILA,

Sw. Marcin 61. Pl. Wolności 9. Pw 8848-23,104

WĘGIEL wysoko kaloryczny z głębokich **KOPALN**
„RENARD” i „REDEN”

poleca do natychmiastowej dostawy wyłączny reprezentant

zw 12 747

Dom Handlowy

ANTONI BERNHARD

POZNAŃ

adresy i telefony W. Garbary 18. Tel. 12-59

ŁÓDŹ

adresy i telefony ul. Andrzeja 7. Tel. 9-01

Kawaler

lat 35. Wielkopolańczyk, techniczny urzędnik państwowy na stałej posadzie z dochodem miesięcznym przeszło 800 zł. o niepozłakowanej przeszłości, pragnie z braku znajomości na tej drodze poznać panie do lat 30. w celu matrymonialnym. Wyprawa pożądana. Panie przystojne, religijne, gospodarne i dobrego wychowania, którym zależy na szczerym pożytku małżeńskim, zechcą z całym zaufaniem złożyć swe zgłoszenia. Nieanoniimowe, z dołączeniem fotografii, która bezzwłocznie zwróci, do Kurjera Poznańskiego pod zw12714. Rzecz traktuje honorowo absolutna dyskrecja zapewniona. Pośrednictwo rodziców względnie krewnych mile widziane.

Samochód

osobowy, Chevrolet - Sport 30 konny, nowszy typ, światło elektryczne, starter, dobrze utrzymany, gotów do jazdy, **korzystnie na sprzedaż.** Oferty Kurjer Poznański pod dw 165

M. MINDYKOWSKI

Poznań, Żydowska 33

obok kaplicy Pana Jezusa

Telefon 14-86

Telefon 14-86

Sprzedaż Reklamowa

od 1 — 15 lipca

WIELKI

Pw 1235-27,132

Transport Dywanów nadszedł
PO NADZWYCZAJ NISKICH CENACH

Dywany

Mat. Meblowe

Mat. Dekoracyjne

Firany

Serwety

Dywany Smyrneńskie wyłączna sprzedaż Bielskiego Przedsiębiorstwa WYROBU Dywanów

Podczas wyprzedaży pomimo znizonych cen udzielam **10%** Rabatu

Stocznia Gdańska

Gdańsk

Sprzedaż okazyjna Silników Elektrycznych

celem opróżnienia składów po nader korzystnych cenach z najwyższym rabatem. Blizsze dane przez nasze biura filjalne, zastępców i wprost ze

Stocznia Gdańskiej

Gdańsk

zw 12749

Spółdzielcze Stowarzyszenie Pracowników Umysłowych z ogr. odpow.
na Województwa Poznańskie i Pomorskie

BIURO PRACY

w Poznaniu, ul. św. Marcin nr. 22.

Tel. 24-91

szybko - fachowo - solidnie - tanio

wykonuje następujące czynności: wywiady handlowe na Polskę i zagranicę, wszelkie inkasa, przedstawicielstwa handlowe wszelkich branż, zakładanie, prowadzenie i rewizje ksiąg handlowych, ustawianie bilansów korespondencji i tłumaczenia w językach obcych, porady prawno-handlowe, podatkowe i stempowe, przepisywanie na maszynach, stenografów., pośrednictwo pracy dla umysłowo pracujących.

Członkami „Biura Pracy” są dypl. buchalterzy, wytrawni prawnicy, zdolni kupcy wszelkich branż, biegli korespondenci władający językami: francuskim, niemieckim, angielskim, rosyjskim, etc.

Biura czynne od godz. 8-11 i od 3-6. dw 186

RURY

KOTŁOWE,
GAZOWE,
CZARNE,
OCYNKOWANE

poleca do natychmiastowej dostawy

Dom Handlowy

Antoni Bernhard

Poznań, Wielkie Garbary 18.

Telefon 12-59.

zw 12746

Telefon 12-59.

Dobre zegarki

szwajcarskie w olbrzymim wyborze poleca

W. Szulc w Poznaniu, plac Wolności 5.

Pw 1238-27,161

Całkowite urządzenie i wszelkie akcesoria do

SPAWANIA i CIĘCIA TLENO-ACETYLENOWEGO

poleca do natychmiastowej dostawy ze skład

Dom Handlowy Antoni Bernhard

Poznań, W. Garbary 18.

Łódź, ulica Andrzeja 7.

Telef. 12-59.

zw 12748

Telef. 901.

DOM SPORTOWY — POZNAN

Św. Marcin 14. Telef. 5571.

Poleca wielki wybór

Piłka koszykowa

Lekka atletyka

Piłka nożna

Serso !!

Przybory do

artykułów sportowych

Tennis :: Krokiet

Piłka latająca

Gimnastyka

Serso !!

nauki pływania

zw 12731

Żetony — Figurki i Dyplomy jako nagrody.

Przyjmujemy rakiety do naprawy. — Cenniki wysyłamy bezpłatnie.

Ubikacje fabryczne

obszerne i jasne, z instalacją wody, gazu i elektryki, zaraz do wynajęcia. Informacje od 9 do 10 rano w biurze Dąbrowskiego 79.

zw 12723

Poważna firma poszukuje wy-

powożnych, dzielnych

akwizytorów

władających jęz. polskim i niemieckim w wieku do lat 30. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 12744

BECZKI

próżne

od win świeżo stoczonych pojemn 100 — 400 ltr.

polecają:

NYKA & POSŁUSZNY

SKŁAD WIN

Poznań, Wrocławska 33-34.

Tel. 11-94

Pw 1028-23,70

Futra

Najnowsze

modele wiedeńskie i warszawskie

Stole, pelerynki, krawatki

poleca w wielkim wyborze

M. Michalski

Szkolna 3, tel. 25-85

Magazyn futer i konfekcji damskiej

Proszę zwiedzać moją wystawę.

Obejrzenie nie obowiązuje kupna.

zw 12753

Wóz sportowy

marki N. A. G. 10 40 K. M. szybkość do 125 km mało używany korzystnie do nabycia. Łask zgłoszenia do Biura ogłoszeń.

J. WEBER, Bydgoszcz. zw 812

Biegła stenotypistka

obeznana i władająca dokładnym językiem polskim i niemieckim, poprawna, znająca wszelkie prace biurowe o ile możliwości z branży ziemiołódów **poszukiwana** od 1. 8. lub później.

Ludwig Grützner, Poznań, Fr. Ratajczaka 2.

zw 12739

Dr. Rydlewski
Szkolna 11
powrócił i przyjmuje
od 11—12 i 3—4. dw 191/2

Lekarz-Dentysta
JAWOROWICZ

przyjmuje w lipcu i sierpniu
od godziny 10 do 4 osobiscie
Poznań, plac Wolności 9. Telef. 3767.

Maszynki do lodów

Słoje do konserwowania

Economique, Non plus ultra
wypróbowane jako najlepsze
aparaty do konserwowania
oraz wszelkie przybory.

W. Janaszek, Poznań

ul. Jezuitcka 1 Pw 1237-27,162
Szkło, kryształ, porcelana i sprzęty kuchenne.

Nadzwyczajne Walne Zebranie

Spółki Stolarskiej Tow. Akc. w Poznaniu
odbędzie się w dniu 20 lipca 1927 r. o godz. 11
przed południem w gmachu Towarzystwa przy
Starym Rynku 46/47. Pw 1231 27 116

BILANSE

regulacje i rewizje ksiąg przemysłowo-handlowych, nadzór i zakładanie ksiązkowości, sprawy podatkowe i t. p. załatwia szybko i akuratnie długoletni ksiązkowy-bilansista. Lask. oferty uprasza się do Kurjera zw 12 539

INSTYTUCJA PAŃSTWOWA
wydzierżawi zaraz

plac składowy

o większej powierzchni ewentualnie z magazynami i boczną koleją. Pośrednicy wykluczeni. Oferty należy przysłać do Kurjera Poznańskiego pod nr. dw 187

Kupię

plac pod budowę willi ca 1000 qm
plac pod budowę małej fabryczki ca 1000 qm

na przedmieściu Poznania. Pożądany dogodny dojazd tramwajem i kanalizacją. Spieszne zgłoszenia uprasza zw 12721
B. Matuszewski, Architekt-Budown., Al. Marcinkowskiego 14 II pr. Tel. 12-32

Stolarnia

z kompletnym urządzeniem maszyn do obróbki drzewa z zapędem elektrycznym zaraz do wynajęcia. Informacje od 9 do 10 rano w biurze Dąbrowskiego 79. zw 12724

Samochód

marki BENZ w dobrym stanie, gotowy do wyjazdu, korzystnie do sprzedania. Wiadomości telefon nr. 10-99. zw 12740

Kupno okazjone

Wielka leżanka,

bardzo dobrze utrzymana tanio na sprzedaż. Cena 60 zł. ul. Fr. Ratajska 20, parter prawo. zw 12737

Tania sprzedaż mebli koszykowych

50 krzeseł klubowych, 60 stołów, 10 kanap, 200 wielkich i małych koszy targowych, do bielizny i podróży oraz inne meble koszykowe zaraz na sprzedaż. zw 12738
Granwaldzka 3 w podwórzu

Kupuje

maliny i wiśnie

po najwyższych cenach
Józef Bohn
Głogowska 112
zw 12726

Sportowe
siatki
dla
Pań i Panów
1,50 zł
gąbki, artykuły higieniczne hurt. i det.

Wenzlik, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 19.
dw 108

**Nie bróńcie
dzieciom**

bawie się i hasać. Będą wów
czas rade z życia i zdrowe.
A choćby i brudne wróciły do
domu, to pomyślimy wtedy:
piękne „mydło Kollontay” z pralką
naprawi wszystko tanio, szybko
i bez trudu. „Mydło Kollontay”,
wytwarzane z najsłabszej
szego surowca, znajdujące się
stale pod kontrolą chemików,
jest niedoścignione i żaden inny
fabrykat dziś już mu niedorówna.
Kupować wolno nam zatem tylko
sławne „mydło Kollontay”.

Mydło

KOLLONTAY

Pw 1039/40 K 328,346

Generalni zastępcy na Poznań i Pomorze:
Klaczynski i S-ka, Poznań, Wielkie Garbary 21. Tel. 2478

Świetna egzystencja!

Do nowo powstającego składu bielizny, stołowej i trykotów w najlepszym położeniu Poznania, poszukuje cichego lub czynnego WSPÓLNIEK z kapitałem do 30 000 złotych. Spieszne zgłoszenia upraszam do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nr. zw 12741

Kantówki

wszelkiej grubości, oraz wszelkie drzewo budulcowe na sprzedaż po cenach korzystnych. Zgłoszenia do p. Łopacińskiego fartak ul. Bukowska 43. zw 12725

SKŁAD

z przyległymi ubikacjami w centrum miasta poszukiwany. Zgł. Kurjer zw 12727

Kupię

wał transmisyjny

6 mtr. długi, 40 m/m szeroki oraz 3 wieszaki sufitowe. Oferty „NOWIT”, fabryka guzików, galanterji, galantowej i części radiowych, Poznań, Marcelesińska 6. zw 12722

Student prawa

starszy, z długoletnią praktyką adwokacką, władaj. językami
poszukuje posady.
Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 135

Kocioł parowy

plamienicowy 50 70 m² pow. ogrzew 10 atm. kupię. Zgłoszenia „PAR” Poznań, ul. 27. Grudnia 18 pod nr. 58,348 Pw 1227-58,348

Uczeń

z lepszym wykształceniem szkolnym do składu artykułów męskich zaraz potrzebny. Zgłoszenia zw 12728
J. Głowacki i S-ka.
Stary Rynek 73—74.

Kawaler,

szatyn, przystojny, w średnim wieku, pragnie poznać przystojną pannę, Polkę,

w celu matrymonialnym.

Pierwszeństwo ma córka rolnika. Lask. szczegółowe oferty z dołącz. fotografii uprasza W. Balin, W. 210 Spragne ave, Spokane Wash. America U.S.A. zw 12632

Hafty na sukniach

maszynowe i ręczne
wszelkiego rodzaju, mereski, robotki gotowe i rysowane polecamy. Szybkie wykonanie
Poznańska Wytwórnia Robót
Wielka 20, w podw. lewo
T 45

Plisuje spódnice od 2 zł.
Haftuje maszynowo i ręcznie bardzo tanio, mereskuje metr 20 gr. maluje, batkuje szybko i tanio.
„HAFTOPLIS”,
Wielkie Garbary 18, wejście z ulicy Woźnej.
zw 12734

Kupię

maszynę do liczenia

nowego systemu. Zgłoszenia Kurjer zw 12720

SAMOCHODY

10/30 Protos	6 osob. otw.
12/30 De Dion Bouton	6 „ „
10/30 Opel	6 „ „
14/38 Opel	6 „ „
14/38 Opel	6 „ kryty
12/34 Steyr	6 „ otw.
6 21 Fiat	4 „ „
9/31 Fiat	6 „ „
14/40 Fiat	6 „ „
14/40 Fiat	6 „ kryty
Ford karetka	
4/15 Renault	4 „ otw.
8/35 Chenard Walcker	6 „ „
9/31 Fiat wysyłkowy	zw 12745

w stanie używanym lecz beznagannym poleca jako nadzwyczajne kupna okazjone

„BRZESKIAUTO”, Sp. Akc.

Poznań, ulica Dąbrowskiego 29
Szkola szoferów-Garaże, pl. Drwęskiego 8
Telefony: 6365, 6323, 3417.

Częściowa spłata stosownie do umowy.

Dostarczamy stale i wagonowo

WĘGIEL i KOKS

z najlepszych kopalń górnośląskich. zw 12732
Płoczyński, Stawski i S-ka Sp. z ogr. odp.
Poznań, Wrocławska 14. — Telefon 22-33

Przyczepkę

4—6 ton samochodu ciężarowego
tylko w najlepszym stanie kupię
zaraz. Oferty do ekspedycji
Kurjera Pozn. pod nr. zw 12736

2 EKSPEDJENTÓW starszych i 2 UCZNI

tylko z lepszym wykształceniem,
poszukujemy od 1. 8. r. b.

JARCZEWSKI i BARTLEWICZ
HURTOWNIA BŁAWATÓW, St. Rynek 86
Pw 1233 55,100

MARSZANTEK

na 1 lub 15 sierpnia

Pw 1232-58,354

P. PŁOTKA, Poznań, ul. Gwarna 10.

Stenotypistka

umiejąca stenografować po polsku i niemiecku i biegle pisać
na maszynie potrzebna zaraz. Zgłoszenia do „PAR”,
Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 27,128 Pw 1230-27,128

Przyjmujemy

inżyniera elektryka

lub elektrotechnika z praktyką
biurową i montażową. Zgłoszenia
pismienne z odpisami świadectw
do Biura Ogłoszeń „Par”, Al.
Marcinkowskiego 11 pod 27110
Pw 1225-27,110

Magistrat miasta Murowanej Gośliny poszukuje zaraz poważnej siły biurowej

obznajmiony z pracami administracji miejskiej i piszący biegle
na adlerce. Uposażenie według grupy XII ustawy z dnia
9. X. 23. Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.
Zgłoszenia przyjmuje
MAGISTRAT. dw 188

Poważne przedsiębiorstwo naftowe poszukuje dyplomowanego kierowcy motocyklem jako

podróżującego

Zgłoszenia z odpisami świadectw i referen-
cjami Skrytka pocztowa 410.
dw 164

Rysownika

na konstrukcje żelazne, który starannie i szybko
potrafi kopować i jest w stanie konstruować
pojedyncze konstrukcje przyjmujemy natych-
miast. Piśmienne zgłoszenia i referencje prosimy
skierować do firmy:

Lewandowski i Sibilski
Fabryka maszyn i konstrukcji żelaznych
w Gnieźnie. dw 183

Do poważnego przedsiębiorstwa przemysłowego potrzebny zaraz
dobrze polecony

uczeń handlowy

z średnim wykształceniem. Oferty do Biura Ogłoszeń „PAR”,
Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 27,100 Pw 1214-27,100

Mleczarnia Spółdzielcza w Białosławiu
poszukuje doświadczonego dw 184

fachowca - mleczarza

na stanowisko kierownika. Kaucja konieczna. Zgłoszenia z do-
łączeniem świadectw i podaniem referencji należy przesyłać pod
adresem: **Józef Gromotka**, przewodniczący Rady Nadzor-
czej. Pobówka Wielka, poczta Białosław, pow. Wyrzysk.

Poznań, dnia 8 lipca 1927 roku.

W postępowaniu upadłościowym firmy

Mieczysław Keller (Ferrumkel)

nastąpić ma końcowy podział: Pretensje uprzywilejowane wynoszą
zł 6240,— zaś nieuprzywilejowane zł 13950,78. Masa do podziału
wynosi zł 1318,37. Spis wierzytelności mający się uwzględnić przy
podziale złożony został w Sekret. Sądu Powiatowego w Poznaniu
pokoju 26. Pw 1201-2781

Piotr Stachowski, zawiadowca masy upadłościowej
ul. Krasińskiego 2, tel. 67-83.

Przetarg przymusowy.

W poniedziałek, dnia 11 lipca r. b. o go-
dzinie 10 przed południem sprzedam publicznie
najwięcej dającym za gotówkę:

artykuły szklane dla lekarzy i laboratorjum jak
eksykatory, cylindry, parownice, kolby, chłodnice.
Kompletne urządzenie składnicy, regaly i stoły
silnie zbudowane, urządzenie szklarskie, firany,
kilkanaście lamp elektrycznych i wiele innych
przedmiotów

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Obejrzyć można 1/3 godziny przed przetargiem.

Bartkowiak, kom. sąd. w Poznaniu,
ul. Kochanowskiego 24.

nw 518

Napisowy wiersz tłuści 30 groszy, każde dalsze
słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo,
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Dwulamowa średnica strony: milimetr 100 groszy.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 4790
i t. d.) = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

SLUBNE

złote obrączki oraz okazje w za-
garkach szwajcarskich i pier-
sionkach złotych i brylantowych
polecą najkorzystniej Chwilkow-
ski, św. Marcin 40. Zdw 46 647

MORELE

Zaleszczyckie, światowej sławy,
I. sorta, wysłan w 5 kg koszy-
kach franko za zaliczką po 18 zł
50 gr. Samuel Wenkert, właściciel
ogrodów w Zaleszczykach.
Zdw 47 478.

MEBLE

najtaniej za gotówkę i na raty
sprzedaje Kalkus. Wrocławka
nr 19. Zdw 46 132

GRAMOFON

szafkowy, czarny z płytami
sprzedam korzystnie. Mickiew-
icza 7. III. lewo. Zdw 46 106.

MORELE

Zaleszczyckie, światowej sławy
rwane, z własnego ogrodu wysła-
ny przesyłaniem 18 zł przekazem
pieciokilogramowy kosz franco
owocarnia S. Horowitza, Zaleszc-
zycki. Zdw 47 008

MASZYNA

parowa „Compound” z kondensa-
cją 100 koni złotych 5000 zł
sprzedam. „Metalowiec”, ul. To-
warowa, tel. 39-12 plac dworco-
wy. Zdw 47 350.

RADJOAPARATY

detektorowe oraz lampowe na ra-
ty. Jakoteż wszelkie radiosprzet
po cenach zniżonych poleca: „Ra-
diomontaż”, Poznań, Poczta
nr. 22. Zdw 47 413.

NA RATY

i za gotówkę meble najtaniej po-
leca Szpryncarz ul. Wielka 13.
Pw 7822-033.45

OGRODEK

w okolicy Botaniku sprzedam.
Bliższe informacje Szamarsze-
wskiego 38, Nowakowski. Zdw 47 602

AUTOBUS

Ford, elektryczne światło, z star-
terem, oświetleniem wewnątrz,
w dobrym stanie, gotów do jazdy
korzystnie na sprzedaż. Cena
4500 zł. Zgłoszenia Agencja Ku-
rjera Pozn., Wronki, nr 703.

PIANINO

koncertowe, metalowa płyta, fir-
my Quadt, Berlin, na sprzedaż.
Oferty Kurjer zdw 47 651.

SKŁAD

kolonialny z przyległym mieszka-
niem, 3 pokoje i kuchnia, w wie-
kszym mieście, 7 tys. mieszkan-
ców, gimnazjum, zaraz do sprze-
dania. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera pod zdw 47 603.

SAMOCHOÓD

reklamowo-towarowy, kryty, Ben-
za, 1 ton, na nowych detych Mi-
chelin oponach w kwietniu buda-
ny, sprzedam tanio Fabryka kar-
meków, Fr. Bogacki, Ostrów,
Wlkp. Zdw 47 694.

3 KUFRY

do konfekcji używane wieksze do
przysyłek kolejowych sprzedam
tanio. Obejrzyć 3a 4, Kwiatowa
nr. 5, I. piętro, lewo. Zdw 47 789.

SKŁAD

towarów krótkich i artykułów
męskich z przyległym mieszka-
niem w powiatowym mieście
przy głównej ulicy zaraz do
sprzedania. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 47 739.

WOZEK

sportowy z budką sprzedam. Ko-
rzeniowski. Stroma 23. Zdw 47 760

SKŁAD

kolonialny zaraz do oddania.
Adres wskazuje Kurjer zdw 47 778.

2 SAMOCHOÓD

gotowe do jazdy Ford i Chevrolet
tanie na sprzedaż. ul. Kilińskiego
12. Zdw 47 678.

LOKOMOBILA

Lanza, stacjonarna, 1907 sła
35/40 KM., 10 atm., para prze-
grzana, z powodu powiększenia
przedsiębiorstwa natychmiast do
sprzedania. W. Sonnenberg, młyn-
i parowe i tartaki, Nowawieś
Wielka, pow. Bydgoszcz. Tel. 14.
Pw 1219-27.105.

GOSPODARSTWA

7508 móg, bonitacja 4.90, obryz-
ni inwentarz, wpłaty milion 3 620
bonitacja 4.20, wpłaty 500 000,
967 bonitacja 4.60, wpłaty 275 000,
3 500 cena 815 000; 600 wyborowe,
wpłaty 300 000 1239 wpłaty 180
tys., 460 wpłaty 70 000, 225 wpła-
ty 40 000 87 przy Poznaniu wpła-
ty 20 000. Dzierżawy 1 600 do 75,
14 młynów, 52 kamienice, „Mars”,
św. Marcin 22. Zdw 47 674.

KORZYSTNIE

14 młynów wodne parowe, 15 pie-
karni, 7 restauracji, kawiarni, 1
kabaret, 27 składów, 52 kamienice
9 domków poleca „Mars”, św.
Marcin 22. Zdw 47 675.

SKŁAD

rzeźnicki 3 pokoje i warsztat w
najruchliwszej ulicy Ostrowa za-
raz do oddania: do objęcia
2500 zł. Fr. Orkisz, Ostrów,
Wlkp., Raszewska 18. nw 801.

MOTOR

benzolinowy 20 KM., przewoźny ko-
rzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia
do „Par”, Al. Marcinkowskiego
nr. 11, pod 27.87. Pw 1206-27.88.

RZEZNICTWO

w mieście powiatowym, dobrze
prosperujące, w najlepszym punk-
cie handlowym z całkowitem urza-
dzeniem, do objęcia potrzeba 15
tys. zł od 1 października na sprze-
daz. Zgłoszenia J. Pośrednik,
Leszno, Wschowska 16.
Pw 1207-66.13.

DOM

piętrowy w mieście powiatowym,
bardzo ruchliwym gdzie wyższe
szkoły, zaraz z wolnym składem
i mieszkaniem za cenę 25 000 zł
przy wpłacie 20 000 zł na sprze-
daz. Obecny dochód 300 zł mie-
siecznie. Zgłoszenia Skarszycki,
Wielkie Garbary 14, telef. 25-80.
Zdw 47 714

MASZYNA

do dzielenia ciasta korzystnie na
sprzedaz. Ludwik Wiatr, Pieka-
rz 4. Zdw 47 710.

SPRZEDAM

piec cukierniczy patentowy po-
dwójny, rozebrany za cenę 1 200
złoty. Zgłoszenia Wróblewski,
Gniezno, Mieczysława 40. nw 673

BACZNOŚĆ!

W Kościanie, Grodzisku, Pobie-
dziskach, Czempiniu i Budzynie
do sprzedania: dom z rzeźnictwem
16 000 dom z składem kolonial-
nym 11 000 dom z piekarnią 15
tys. i 30 000, piękny dom z balko-
nami 26 000 złotych. Zgłoszenia
Dudek, Poznań, Wielkie Garbary
nr. 34. Zdw 47 767.

KONZOLKI

dwie stojące do sprzedania. Chwa-
liszewo 35. I. p. tr. rw 3 577.

APARAT

fotograficzny 13X18, podwójny a-
nastygmat Goertza sprzedam ul.
Wodna 26. I. p. rw 3 579.

MAJATKI

kamienice, wille w wielkim wybo-
rze na korzystnych warunkach
sprawy poleca Argus, Poznań, Pie-
kary 18. II. piętro. Zdw 47 825.

MAJATEK

310 móg zamienie na kamienice
na prowincji, Argus, Poznań,
Piekary 18. II. piętro. Zdw 47 826.

PARKAN

50 mtr długi, kilka drzew i kilka
nowych okien skrzynkowych tanio
na sprzedaż. Wielka 6, Tele-
fon 39-28. Zdw 47 851.

RZEZNICTWO

z mieszkaniem z ważnych powo-
dów 4 000 sprzedam nadaje się
na każde przedsiębiorstwo. Zgło-
szenia Kurjer zdw 47 843

BIURKO

dyplom, szperowane, debowe z
rzeźbą sprzedam. Golebia 4. II.
Zdw 47 860.

DWA

kulkowe łożyska, nowe, kompl.
35 mm, sprzedam tanio. Chwa-
liszewo 18, tylni wchód, III. p. tr.
prawo. Zdw 47 868.

PONCZOCHY

w wielkim wyborze, w najnow-
szych deseniach poleca J. Jęga,
Poznań, Al. Marcinkowskiego
nr. 21, naprzeciw Hotelu Francu-
skiego. Zdw 47 870.

IGŁY

do maszyn krawieckich szew-
skich i siodlarskich stale na skła-
dzie. Skład rowerów „Kastor”,
św. Marcin 55. nw 6 051

RADJO

sluchawki od 9.50 ap detektoro-
we 7.— detektory 1.—, głośniki
ap lampowe, kondensatory itd.
poleca Jan Pientok przedsiębior-
stwo radio-techniczne, Poznań,
Lazarski, Olszok 2 obok poczty
Tel. 61-40. Porady fachowe
Pw 86523-23 123/4

PLATFORME

bardzo dobrze utrzymana sprze-
da korzystnie. Piotr Michałowicz,
Poznań, ul. Szyperska 14/15. Te-
lefon nr. 28-81 i 28-82.
Pw 1029-03755.

FUTRA

nie kupiłeś jeszcze nikt tak tanio.
Jak obecnie sprzedaje K. Dobro-
wolska, św. Marcin 1
Zdw 46 731.

DOM

parterowy z podwórzem sprzedam
Suchorski, Sieska 21, zdw 47 040

HOTEL

w mieście powiatowym, gdzie są
wyższe szkoły, dobrze prosperu-
jący, w pełnym biegu, przy wpła-
cie 60 000 zł zaraz na sprzedaż.
Zgłoszenia J. Pośrednik, Leszno,
Wschowska 16. Pw 1208-66.14.

PONCZOCHY

polecam w pięknych kolorach 4
gatunkach po niebywale niskich
cenach. A. Szymański, Poznań,
św. Marcin 1. Zdw 47 805/6

GOSPODARSTWO

30 mż ziemi buracz., ogród owo-
cowy, łaka, 4 pokoje kuchnia.
Zabudowanie murowane, żywy i
martwy inwentarz kompletny
prywatnie, pow. śrem. Cena 14
tys. Woźniak, Śleszew Rynek 20
Zdw 47 816

POWÓZKA

kryta, lekka plank, połowczyk,
samozjazd na sprzedaż. Kościel-
na 10. jw 8 341/2.

SPRZEDAM

lub wydzierżawie skład rzeźniczy
z pierwszorzędnym urządzeniem,
2 pokojami i kuchnią przy ruch-
liwej ulicy obok przystanku tram-
wajowego z powodu choroby. Of-
erty Kurjer zdw 47 770.

UBRANIE

letnie nowe i kilka mało używa-
nych tanio do nabycia. Relewicz,
plac Wolności 17. Zdw 47 842

MUNDUR

wojskowy dla szeregowego (za-
bardyna) oraz spodnie do butów
na sprzedaż. Oferty do Kurjera
zdw 47 748.

SPRZEDAM

mój większy udział w dobrze pro-
sperującej fabryce dając 400 do
500 zł. miesięcznego dochodu. Po-
trzeba 5.500 zł. Oferty zdw 47 724

MESKI

pokój, lepszy na dogodnych war-
unkach jaknajtaniej sprzeda.
Stolarska, ul. Śródką 7.
sw939

ROWER

jak nowy tanio sprzeda. Prusi-
nowski, Bukowska 26a I prawo.
Zdw 47 906

SKŁAD

fryzjerski z wolnym mieszkaniem
na małym miejscu z powodu cho-
roby tanio do sprzedania. Zgło-
szenia Gen. Pradzyńskiego 48.
Zdw 47 879.

MAJATEK

2 000 móg pszenno-buraczanej
ziemi, w jednym planie, położe-
nie nad szosą, kolej w miejscu,
zabudowania wszystkie maszyno-
we w 20-morgowym parku, 16
pokoi, bogate inwentarze, natych-
miast na sprzedaż. Cena 300 zł
za morze, dogodne warunki spła-
ty. poleca: J. Cyranik, Poznań,
św. Marcin 63. tel. 54-24.
Zdw 47 884.

WOZEK

duży na sprzedaż. Konieczny.
Wrocławska 10/11, wchód z ulicy
Golebkiej. Zdw 47 912.

ZAKŁAD

fryzjerski, w powiatowym mieście
w dobrym położeniu, zaraz do
sprzedania, z powodu choroby,
wielka przyszłość dla damskiego
fryzjera. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 47 698.

KAMIENICA

centrum miasta za 65 000, wpłaty
85 000, sprzeda. Malecki, Poznań,
Rybaki 20a. Zdw 47 891.

WOZEK

koszykowy „Brennabor” jak no-
wy korzystnie do sprzedania.
Czesława 15 III lewo

WALKI

debowe i bukowe do 40 cm. śred-
nicy oddam tanie z mego lasu.
Spieszne zgłoszenia do Kurjera
zdw 47 902

PERSKI

dywan noa sprzedaz. Adres wska-
że Kurjer zdw 47 895.

MAJATEK

600 móg 2 km od miasta i sta-
cji obecnie wydzierżawiony zatem
bez inwentarza sprzedam natych-
miast. Cena 40 tys wpłaty 40
tys. zł. Rutkowski, Grobla 29.
Zdw 47 909

OBERZA

polączona ze składem kolonial-
nym w mniejsze miejsce w ryn-
ku wprost od właściciela 6 pokoi
kuchnia do wydzierżawienia na 5
lat. Konses właściciela. do obje-
cia 4 tys. zł. dzierżawa roczna
1.200. Sowiński, Poznań, Chwali-
szewo 7-8. tel. 5143. Zdw 47 916

</

Kto Liczy Się z Czasem

ten powinien mieć auto, kto prowadzi dobrze swoje interesy, temu opłaci się mieć auto, bo powiększy w ten sposób swoje obroty. Dlatego nie ma ani jednej firmy automobilowej, która spróbowałaby codziennie przez miesiąc ogłaszać się w Kurjerze Poznańskim?

KUPIE
damską maszynę do szycia w dobrym stanie. Łask. zgłoszenia uprasza do Rest. „Bagateli“, St. Rynek 80/82. Zdz 47 671.

HARMONJUM
najcenniejszy Kotykowski kupie. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. pod 27.101. Pw 1217-27.101.

BULDOGI
angielskie, szczeniaki, kupie. Zdz 47 673.

DOMEK
na prowincji z wolnym składem i mieszkaniami 10-12 tys. zł kupie. Oferty Kurjer zdz 47 540.

MLYNKA
do tłoczenia wiśni z kamieniami poszukuje. Krzyżowa 5, III. Mał. Zdz 47 706.

APARAT
fotograficzny 10x15 lub większy oraz aparat do powiększeń kupie okazuje. Oferty zawierające cenę Kurjer zdz 47 708.

MESKI
pokój, jadalnię okazuje kupie. Oferty zdz 47 746.

KUPIE
używane, dobrze utrzymane siodło. Oferty Kurjer zdz 47 713.

POSZUKUJE
sie w prowincji poznańskiej lub pomorskiej ewtl. śląskiej składem możliwości z przyległym mieszkaniem. Pierwszeństwo mają składowcy żelaza. Jestem sam reflektantem i proszę oferty składać w Kurjerze Pozn. zdz 47 722.

KUPIE
brylanty, złoto, srebro i place najwyższe ceny. Chwilkowski, św. Marcin 40. Zdz 47 881.

KUPIE
Poznańskie listy zastawne przedwojenne. Oferty proszę do Kurjera Pozn. pod zdz 47 886.

LUPEK
trwały do naprawy dachu z rozbiórki lub z kupiny. Ster. Biuro Inżynierskie, Poznań, plac Wolności 11 (Esplanada), I ptr. Zdz 47 780.

REPOZYTORJUM
do składu kolonialnego kupie. Zgłoszenia Kurjer, filia Stary Rynek 85/82.

PLATFORME
dobrze utrzymane na 50 ctr kupie. Oferty Kurjer zdz 47 887.

BANDONIE
kupie. Oferty Kurjer zdz 47 898.

KAMIENICE
w Poznaniu, nowoczesna, przy wpłacie 170 000 zł kupie. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia telef. 64-93. Zdz 47 488.

KAMIENICA
15 lokatorów stajnia, duże podwórko w Poznaniu. Cena 16 000 sprzedam. Strzałkowski, Poznań, Ostrówek 10. Zdz 47 575.

ZAMIEŃCIE
kamienice, która donosi 300 zł miesięcznie na dom mniejszy w Poznaniu. Adres wskazuje Kurjer, filia St. Rynek 35/36.

KUPIE
kamienice nowoczesna, 6-oddziałowa, duże lokale i składy, z wpłatą 80 000. Oferty szczegółowe z wykazaniem dochodu proszę przesyłać inżynier Schramme, Warszawa, Krucza 6. Zdz 47 763.

KAMIENICE
III ptr., centrum miasta, mieszkanie 5-4 pokojowe czynsz miesięczny 1100 zł. sprzedam za 125 tys. zł, wpłaty 90 tys., reszta na dłuższy czas. Oferty Kurjer zdz 47 905.

PIENIADZ
150 zł
poszukuje pożyczki na 8 miesiące, procent 3 miesiące dobre obrazy i 5% gotówka. Oferty Oredownik zdz 47 573.

20 000 zł
przystąpi bawitnik jako wspólnik do pewnego przedsiębiorstwa lub wypożyczy na I. hipotekę nieruchomości gdzie może być czynnym. Oferty Kurjer zdz 47 422.

5-10 000 zł
poszukuje na rok, rolnik zaraz. Gwarancja 350 morgowego gospodarstwa pszennej ziemi, bez długów. Oferty Kurjer zdz 47 406.

WYGRASZ
40 000 dolarów, wpłacając równowartość 80 centów na kupno premii dolarowej na raty. Bank Towarzystwo Kredytowe Właścicieli Nieruchomości, Poznań, Piekary 1. Zdz 47 599.

2 AKCJE
(a 1000 mk.) Poznańskie elektr. do sprzedania najwiecej dajacemu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdz 47 920.

WSPÓLNIA
z kapitałem 10-20 tys. złotych cichego lub czynnego do dobrze zaprowadzonego i intratnego przedsiębiorstwa w Poznaniu. Pośrednicy wykluczeni. Łask. zgłosz. Kurjer zdz 47 918.

400 zł
pożyczki poszukuje. Dam zastaw i dobry procent. Oferty Kurjer zdz 47 734.

5-10 000 zł
pożyczki na rok poszukuje za dobrym procentem lub udziałem w zyskach. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdz 47 662.

3000 zł
na gospodarstwo i hipoteke wypożycze. Oferty Kurjer zdz 47 773.

WSPÓLNIA
lub wspólniczkę do powiększenia zaprowadzonego składu, gotówka 1500. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdz 47 847.

2-3 000 zł
pod zastaw i wysoki procent na 3 miesiące poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdz 47 864.

WSPÓLNIA
z kapitałem poszukuje do eksportu drzewa. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdz 47 793.

2 200
poszukuje pożyczki na krótki czas dam zastaw brylanty za dobrem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdz 47 769.

1 500
pożyczki na zastaw biżuterii za dobrem procentem na kilka tygodni poszukuje. Oferty Kurjer zdz 47 768.

1 200 zł
wypożycze zupełnie dogodnie lecz pod pewny zastaw. Zgłoszenia Kurjer zdz 47 913.

1 000
kto pożyczyc? Procent dobry, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdz 47 922.

DO WYNAJĘCIA
OLBRZYMIĘ
ubikacje byłego browaru zaraz korzystnie do wynajęcia. K. Nowicki Pleszew Tel. 33. Zdz 47 764.

MIESZKANIA
składy pokoje umebowane, pokoje dla małżeństw i ubikacje na biura wskazuje i poszukuje biuro „Informator“ plac Nowomiejski nr. 10a. Tel. 41-33. Pw 7813-017.45.

POKÓJ
z kuchnią i meblami odstąpię zaraz. Dąbrowskiego 56. podwórko, lewe skrzydło, parter. Zdz 47 843.

MIESZKANIE
4-pokojowe, komfortowe, I. piętro Łazarz, wolne za 2-letnim czynszem zgóry 5 000 zł do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdz 47 846.

MIESZKANIE
8-pokojowe przy Parku Wilsona wydzierżawie. Czynsz 400 zł miesięcznie, rok zgóry. Oferty Kurjer zdz 47 845.

1-2 POKOJ
z kuchnią, stacja od Poznania do wynajęcia. Czynsz Kurjer Pozn. zdz 47 878.

WILDA
słoneczne mieszkanie parterowe 2 pokoje, kuchnia i łazienka umebowane, na dłuższy czas do wynajęcia. Oferty Kurjer zdz 47 932.

SZUKA MIESZK.
POSZUKUJE
pokoju od gospodarza. Wpłacam czynsz caloroczny zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdz 47 306.

MIESZKANIA
2-3 pokojowego poszukuje solidny lokator. Czynsz zgóry za 2 lata. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdz 47 472.

MIESZKANIA
3-4 pokojowego z kuchnią, w śródmieściu poszukuje, zapłaca 1 do 2 lat dzierżawę zgóry lub częściowo umebowane. Oferty Kurjer zdz 47 067.

3 LUB 4
pokojowego mieszkania w śródmieściu szukam wprost od gospodarza. Place dzierżawę za 2 lata zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdz 46 713.

2-3
pokojowego mieszkania poszukuje sie. Łaskawe podania pod zdz 46 988.

POSZUKUJE
sie mieszkania 3-pokojowego, wprost od gospodarza, za dzierżawę zgóry, względnie administrację domu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdz 47 668.

KTO
oddą nowożeńcom 2 próżne pokoje, używanie kuchni. Oferty Kurjer zdz 47 515.

MIESZKANIA
2 lub 3 pokojowego z kuchnią, wprost od gospodarza poszukuje za 2-letnim czynszem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdz 47 701.

MIESZKANIA
2 lub 3 pokojowego poszukuje. Oferty Kurjer zdz 47 840.

MIESZKANIA
1-2 pokojowego z kuchnią poszukuje młode małżeństwo. Czynsz z góry. Oferty Kurjer zdz 47 587.

MIESZKANIA
4-5 pokojowego spiesznie poszukuje. Oferty Kurjer zdz 47 824.

POSZUKUJE
2 lub 3 pokojowego mieszkania z kuchnią wprost od gospodarza. Dzierżawę zgóry chętnie zapłaca. Oferty Kurjer zdz 47 873.

MIESZKANIA
6-9 pokojowego poszukuje poważna rodzina. Oferty Kurjer zdz 47 819.

URZĘDNIK
państwowy poszukuje 2-3 pokoi z kuchnią na Jeżykach wprost od gospodarza. Zapłaca czynsz zgóry za 1-2 lat. Oferty Bojanowski, Koźmin. Zdz 47 723.

MIESZKANIE
1 do 2 pokojowe z kuchnią poszukuje. Czynsz według umowy. Oferty Kurjer zdz 47 931.

ZAMIANA MIESZK.
ZAMIANA
2 pokoje, kuchnia przy ul. Bukowskiej zamienie na 3 pokoje z kuchnią, w górnej części miasta za wynagrodzeniem. Adres wskazuje Kurjer, filia Jeżyce iw 8333.

ZAMIANA
mieszkanie pokój, kuchnia, zdrowe, słoneczne, śródmieście, zamienie na podobne ewtl. większe okolica obojetna. Oferty Kurjer zdz 47 8112.

ZAMIEŃCIE
mieszkanie świeżo odnowione, 3 pokoje z balkonem, pokój dla służki, kuchnia, łazienka, światło gazu, przy Przemysłowej III piętro na 4-6 pokojowe w centrum. Oferty do Kurjera zdz 47 897.

POKOJE UMEBL.
WYNAJME
pokój dobrze umebowany. Patrona Jackowskiego 39, II. Zdz 46 683.

DUŻY
jasny pokój umebowany z ładnym widokiem elektrycznym oświetleniem niekrepującym, na 1 wyl. 2 osoby od 17. tanio do wynajęcia. Może być także z obiadem. Grunwaldzka 5, I. prawo zdz 45 344.

NIKREPUJACEM
wejściem frontowy pokój z elektrycznym oświetleniem i centralnym ogrzewaniem wynajme 1-2 osobom. Śniadeckich 32a, parter, prawo. Zdz 47 679.

POKÓJ
duży, ładny z balkonem. Kreta 6, III. lewo. Zdz 47 759.

POKÓJ
umebowany zaraz. Ogrodowa 13, IV. lewo. Zdz 47 766.

POKÓJ
umebowany, wynajme zaraz 2 panom. Składowa 14, parter, Ratajczak. Zdz 47 705.

NA
pokój umebowany przyjeżdżają lub pania zaraz lub 15. Waliszka, Wybieckiego 3, III. prawo. Zdz 47 677.

POKÓJ
umebowany dla panów. Kurowska, św. Marcin 5, III. lewo. Zdz 47 667.

POKOJE
dwa ładnie umebowane lub jeden od 15. 7. do wynajęcia. Matejki 55, III. Kuczyńska. Zdz 47 775.

POKÓJ
wynajme. Wierzbicice 14, III. prawo. Zdz 47 688.

GWARNA 8.
III. prawo pokoje, zdz 47 700.

ELEGANCKI
pokój, elektryczność, łazienka. Łazarz, Śniadeckich 6, II. wprost. Zdz 47 595.

NIKREPUJACY
pokój zaraz do wynajęcia. Rude Poznańska 50. Zdz 47 771.

POKÓJ
umebowany na 1-2 osoby wynajme. św. Marcin 9/10, II. lewo. Zdz 47 751.

POKÓJ
umebowany dla panów zaraz do wynajęcia. Kilińskiego 4, III ptr. prawo. Zdz 47 752.

POKÓJ
umebowany do wynajęcia. Małackiego 33, I. prawo. Zdz 47 757.

POKÓJ
umebowany, frontowy z balkonem. Ul. Małackiego 33, parter, prawo. Zdz 47 783.

POKÓJ
z utrzymaniem do wynajęcia. Plac Działowy 10, II. Zdz 47 772.

POKÓJ
niekrepujący dla 1 lub 2 panów wynajme od 15. 7. Górna Wilda 30, I. front. Łabenda. Zdz 47 742.

POKÓJ
wynajme oraz posługaczka potrzebna. Matejki 57, parter, prawo. Zdz 47 712.

POKÓJ
z utrzymaniem we dworze, 160 zł miesięcznie. Duży park, lasy. Oferty Kurjer zdz 47 841.

POKÓJ
umebowany wynajme. Patrona Jackowskiego 19, dom ogrodowy, parter, lewo, I. wchód. Zdz 47 709.

SKROMNY
pokój wynajme panience. Adres Kurjer, filia Jeżyce iw 8346.

POKÓJ
słoneczny z elektrycznym światłem zaraz wynajme. Łabicka, Podgórną 13, I. Zdz 47 804.

1-2 POKOJE
elegancko umebowane, frontowe I ptr., elektryk. światło osobne wejście, okolica Stary Rynek dla lepszego pana do wynajęcia. Wielkie Garbary 49, I. Ziegler. Zdz 47 761.

UMEBLOWANY
pokój wynajme. Wielka 11, II. prawo. Zdz 47 810.

DUŻY
pokój umebowany do wynajęcia. Napierala, św. Wojciech 25. Zdz 47 813.

POKÓJ
umebowany dla panienki od 15. 7. tanio. Adres wskazuje Kurjer zdz 47 808.

POKÓJ
umebowany. Strzelecka 3, III. lewo. Zdz 47 835.

POKÓJ
umebowany do wynajęcia, wejście z schodów zaraz, Piotra Wawrzyńska 38, I ptr. lewo. Zdz 47 823.

W ŚRÓDMIEŚCIU
1 lub 2 pokoje, 1 lub 2 panom wynajme. Mińska 4, parter, prawo. Zdz 47 855.

POKÓJ
1-2 osób utrzymania (częściowo). Półwiejska 2, III. prawo. Zdz 47 858.

1 LUB 2
pokoje umebowane z używaniem kuchni zaraz. Płewkowa, Matejki 65a. Zdz 47 868.

POKÓJ
Strzelecka 11, I. lewo. Zdz 47 865.

POKÓJ
wynajme. Matejki 65, dom ogrodowy, III. lewo. Zdz 47 880.

POKÓJ
frontowy, umebowany, bez poscieli zaraz do wynajęcia. Ratajczaka 9, II. lewo. Zdz 47 908.

POKÓJ
czysty, słoneczny, z elektrycznym światłem wolny. Półwiejska 24, I. lewo. Zdz 47 923.

POKÓJ
umebow. z używaniem łazienki (kuchni) wynajme 1 lub 2 osobom. Poznańska 58 a III prawa — u wylotu Mickiewicza. Zdz 47 900.

NIKREPUJACEM
wejściem pokój umebowany dla jednej lub dwóch osób od 15. 7. lub 1. 8. do wynajęcia. św. Wojciech 25 III lewo. Zdz 47 910.

1 LUB 2
pokoje umebowane dla pana lub małżeństwa zaraz. Warchlewski, Przecznicza 2. Zdz 47 911.

CZYSTO
umebowany pokój dla solidnego pana. Działynskich 2 II prawo. Zdz 47 820.

SZUKA POKOJU
POSZUKUJE
próżnego pokoju, z niekrepującym wejściem dla dwóch dorosłych osób. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdz 47 286.

CHCECIE
wynajść pokój? Zgłaszajcie Informator, plac Nowomiejski 10a. Pw 7814-01770.

DWÓCH
pokoi z meblami lub bez mebli z używaniem kuchni i łazienki poszukuje sie zaraz lub od 15-30 lipca. Oferty Kurjer Poznański zdz 47 741.

PAN
poszukuje próżnego pokoju okolicy Zamku. Oferty Kurjer zdz 47 776.

2 POKOJ
próżnych z połączeniem telefonem w śródmieściu poszukuje od 1. 8. Oferty Kurjer zdz 47 740.

1-2 POKOJ
próżnych lub częściowo umebowanych poszukuje, możliwie parter śródmieście. Zgłoszenia Kurjer zdz 47 821.

PENSJONOWANA
nauczycielka poszukuje skromnego pokoju do 30 zł od 1 sierpnia. Oferty Kurjer zdz 47 791.

POKOJU
niekrepującego, elegancko umebowanego w centrum miasta (światło elektr.) poszukuje. Oferty Kurjer zdz 47 729.

POSZUKUJE
na św. Marcinie lub w okolicy 2 umebowane pokoje na biuro z telefonem. Paterek. Chwałiszewo 7/8, tel. 51-43. Zdz 47 914.

POKOJU
umebowanego z fortepianem poszukują 2 panienki. Oferty Kurjer zdz 47 890.

POKOJU
umebowanego z utrzymaniem lub bez poszukuje pan. Oferty do Oredownika zdz 47 814.

LOKALE
DO
wynajęcia ubikacja, nadająca się na składnicę, remizę, górki i dużą piwnicę przy Ryнку Wildcekim. Oferty Kurjer zdz 47 800.

DUZEGO
próżnego frontowego pokoju ewtl. z używaniem kuchni poszukuje zaraz na przeciąg 3 miesięcy w okolicy Starego Rynku i Wielkich Garbar. Zgłoszenia Kurjer filia Stary Rynek rw 3531.

DZIERŻAWY
OKOŁO
10 morgów pola przy Dolnej Wildzie do wydzierżawienia lub sprzedaży nadaje się dla ogrodowego. Wiadomości: Ziegler, Wielkie Garbary 49, I. Zdz 47 711.

POSZUKUJE
dzierżawy średniej lub większej fabryki, możliwie z kotłem parowym, ewtl. kupno w Poznaniu lub przedmieściu. Szczegółowe oferty Kurjer zdz 47 854.

LETNISKO
nad jeziorem, lasem, przytulne 2-3 panienki. Dobrze utrzymanie. Wskaże Kurjer zdz 47 859.

GOSPODARSTWO
z pełnym żłiwem, stacją od Poznania zaraz do wydzierżawienia Wielka 6. Piłpowska. Zdz 47 903.

LETNISKO
MORZE
pełne. Okolice lesista, sucha przesiłana plaża, pensjonat „Mewa“ Heleny Ewert wic Ostrowo pow. Morski, poczta Kroko. npw 7072.

ZAKOPANE
pensjonat „Przelecz“ ul. Kościelna, poleca elegancko umebowane pokoje, nowoczesne wykończenie wykwinna, ceny przystępne. Zdz 42 852.

WARSZAWA
Pensjonat Doktorowej Wilczyńskiej, Bracka 4. Słoneczne pokoje, Kuchnia wyborowa. nw 7068.

POSZUKUJE
letniska 3 pokoi z kuchnią nad jeziorem lub większą rzeką. Pożądana okolica lesista. Oferty proszę skierować spiesznie Kurjer zdz 47 684.

GIMNAZJASTKA
7-klasistka, poszukuje letniska w czasie wakacji, blisko lasu, wzmianka za korepetycje. Łaskawe zgłoszenia agencji Kurjera Poznańskiego, Leszna, Komeniusza 8 nw 709.

PUSZCZYKÓWKO
willa Teresa, naprzeciw lasu, pokoje do wynajęcia. Zdz 47 745.

LETNISKO
w Puszczykowie, tylko dla zdrowych, kilka miejsc dla panów w wspólnej sali z całonocnym utrzymaniem w cenie 6 zł many do wynajęcia. Polski Czerwony Krzyż, Oddział Miasto Poznań, nw 815.

LETNISKO
w leśniczówce dla dwojga chłopców 11 i 4 letnich z boną poszukiwaną. K. Trompétow. Poznań, Wolnica 3. Zdz 47 927.

ZGUBY
ZAGUBILEM
papiery wojskowe na nazwisko Władysława Jebskiński. Ustasze wo pow. Żnin. Zdz 47 572.

ROZMAITE
PENSJONAT
dla przyjeżdżających Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umebowane, większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. Zdz 47 383.

DLA PAN
polecam dwa razy w miesiącu nowe fasony obuwia po cenach niskich. Górecki, 27 Grudnia 2, w podwórzu. Zdz 42 241.

WYROBIENIE
towarzystwa niezbędne szczególnie dla samotnych pań i panów! Oczwienienia i lekcje od września u utrzymywanej osoby. Zgłoszenia na piśmie konieczne już teraz do Kurjera Pozn. zdz 47 098.

CZYSZCZENIE
odkazywanie pierza puchu uskuteczni „Emkap“, specjalny skład pierza, inlektów, poscieli. Stary Rynek 79, naprzeciw odwachu. Pw 8941-0.3741.

PORTRETY
Wielkopolski Zakład Portretów i powiększeń „Studio“, Poznań, ul. św. Marcin 37 wykonuje powiększenia i portrety z każdej fotografii, wykonanie artystyczne i zupełnie podobieństwo oryginału. Siły fachowe, wykształcone zagranicą, a także nowoczesne aparaty i ulepszenia dają pełną gwarancję artystycznego wykonania. Zdz 89 812.

OBIADY
treściwe 75-125 zł. Gwarna 8, III. piętro. Zdz 47 702.

KUCHARZ
żonaty lat 29, wydoskonalony w swym zawodzie, poszukuje stałej posady na wieś od 1. 10. 1927. Dotychczas na niewyprowadzającej posadzie. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego jw 8383.

KRAWCOWA
damska szyć w domu i poza domem, szuka pracy. Grunwaldzka 17. II. front. zdw 47 636

BOROWY
podlesniczy, lat 23, żonaty. Poznańczyk, znający się dobrze na hodowli, ochronie użytkownikowi lasu, prowadzeniu bażantni, oboje prace biurowe, sekcje, szuka posady od 1. 10. 1927, lub przedzi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 47 016

OSOBA
(mogąca złożyć kaucję) średniego wieku Wielkopolska poszukuje posady kierowniczej w zakładach państwowych, uzdrowiskach lub zarządzącej domem u wyższego urzędnika przemysłowca lub ksz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 47 316.

KUPIEC
z dokładną znajomością księgowości korespondencji polskiej i niemieckiej z kiloletnią praktyką handlową na samodzielnych stanowiskach, poszukuje odpowiedniej posady w biurze lub jako podróżni. Kaucja do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 47 222

DZIELNY
młodszy pomocnik kolonjalny, oboje z dziełem zbożowym poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 47 263.

1-2000 zł
kaucji jako kierownik składu, filii, magazynów lub podobnego. Mam lat 48, znam branżę korzenin, restauracyjną, żelazną, porcelanową i płody rolnicze. Zgłoszenia do Kurjera zdw 47 265.

MŁODSZY
urzędnik gospodarczy wolny od wojskowości z dobrymi referencjami poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 44 650

MELIORACYJNY
mierniczy technik z roczną praktyką poszukuje odpowiedniego zajęcia. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 47 251.

PRACZKA
i prasowaczka poszukuje pracy poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 301.

2000 zł
kaucji złoży absolwent kursu handlu ziemniakami, używając odpowiednią posadę w interesie zbożowym, lub handlu nasionami. Łaskawe oferty: „Ziemiopłody“, „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 188-63.676

KASJERKA
z trzyletnią praktyką w majątku i dwuletnią w biurach urzędowych, znająca również krawieczkę, poszukuje odpowiedniej posady ewtl. za wyreżycielkę. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 47 497.

KSIĄŻKOWA
maszynistka ekspedientka z długą praktyką, prosi o posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 504.

KUCHARZ
dzIELNY w swym zawodzie szuka zaraz posady. Pensja podług umowy. Oferty pod „Kucharz“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 189-63.677.

SLUSARZ
maszynowy (maszynista), z kiloletnią praktyką, lat 33, dobrze oboje z wszelkimi maszynami rolniczymi, parowymi i motorowymi ropami, specjalnie motory Diesla firmy Loebersdorfskiej, poszukuje posady jako monter lub maszynista zaraz lub od 1. sierpnia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 47 697.

LAKIERNIK
mawsko pierwszorzędna siła (dobry korespondent) poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 47 546.

KRAWCOWA
poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 47 517.

PANNA
lat 21, z dobrym poleceniem, biegła w szyciu i prasowaniu, szuka posady jako do kołowa lub do dzieci, najchętniej na wieś. M. Tomczak, Wierzbice 53, parter lewo. zdw 47 630

GÓRNOŚLĄZAK
lat 18 który ukończył I. semestr szkoły rolniczej, poszukuje od 15. 7. r. b. praktyki na 3/4 miesiąca. Łaskawe oferty proszę skierować Bogdan, Kończycze, pow. Kato-wice, G. Śląsk zdw 47 699.

POSŁUGACZKA
sumienna, czysta szuka zajęcia na kilka godzin przed południem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 47 664.

ZREDUKOWANY
urzędnik państwowy w starszym wieku, kasjer-ksiązkowy, poszukuje posady w Poznaniu lub w pobliżu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 47 665.

SZOFRER
kawaler poszukuje posady, w chwilach wolnych zajęcia się inną pracą. Zgłosz. Kurjer filia St. Rynek 35/55.

INTELIWENTNA
panna poszukuje posady do składu, najchętniej piekarni. Oferty Kurjer zdw 47 764.

KSIĄŻKOWY
młodszy, dłuższa praktyka, dobre świadectwa, wykształcenie gimnazjalne, ładny charakter pisma poszukuje jakiegokolwiek posady. Łask. oferty Kurjer zdw 47 670

KRAWCOWA
szyje suknie, płaszcze, kostiumy podług najnowszej mody tano. Czesława 1. I. wprost. zdw 47 704

Z KAUCJĄ
2000 zł przyjmuje posadę w branży radiotechnicznej, ewtl. wstąpię jako wspólnik. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 681.

Z KAUCJĄ
2000 zł starszy handlowiec (ofic. rez.) przyjmie posadę kierownika filii i t. p. lub podróżni. Najchętniej z branży biawatów. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 682.

POSŁUGACZKA
sumienna, pracowita, szuka posady na po południu, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 47 663.

RZEZNIK
restauracyjny, z kiloletnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później, może i w kuchni być do pomocy. Oferty Kurjer zdw 47 548.

INTELIWENTNA
panienka poszukuje posadę do dzieci z szyciem. Zgłoszenia: Agencja Kuriera Poznańskiego, Lwówek, nr. 16. nw 818.

PIELĘGNIARKA
szuka posady do dziecka zaraz. Oferty Kurjer zdw 47 886.

KIEROWNIK
młyny, samodzielny, żonaty, z dobrymi świadectwami poszukuje podobnego stanowiska zaraz lub od 15 lipca. Zgłoszenia Kurjer filia Stary Rynek 35/50.

KRAWCOWA
poleca się w dom, wykonuje wszelką damską i dziecięcą garderobę. Oferty Kurjer zdw 47 899

INSTALATOR
młody poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 47 754.

WYKŁADZALONA
osoba ze znajomością francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego przyjmie kondyję na wsi do dzieci na kilk. miesięcy bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 797.

SZYJE
suknie, przedk. ładnie, tano. Półwiejska 17. II. front. zdw 47 721.

SZUKAM
posady kościelnego w mieście lub na wsi. Zgłoszenia do Kurjera zdw 47 730

KRAWCOWA
wykonuje wszelką garderobę tano. Adres wskazuje Kurjer zdw 47 744

INTELIWENTNA
panienka z poliglotną praktyką poza sobą poszukuje posady do dworu jako elewka, celem do kształcenia się w gotowaniu. Oferty Kurjer zdw 47 715.

KRAWCOWA
pierzwszorzędna poleca się w dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 802.

WARSZAWIANKA
krawcowa pierwszorzędna poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 47 803

KRAWCOWA
dzIELNA poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 47 832.

SIEROTA
lat 19, poszukuje posady do wszelkich prac domowych od 15. 7. Oferty Kurjer zdw 47 834.

KRAWCOWA
pierzwszorzędna poleca się na wieś do damskiej i dziecięcej garderoby, do dworu lub leśnictwa. Cena przystępna. Oferty Kurjer zdw 47 837.

KRAWCOWA
szyje wykwintną garderobę damską i dziecięcą szybko i tano. Sw. Marcin 33. II. prawo. zdw 47 838

DZIEWCZYNA
lat 17, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci lekkich prac domowych od 15 lipca lub 1. sierpnia. Oferty Kurjer zdw 47 829.

OSOBA
znająca prace domową, także zajmie się ekspedycją w składzie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 47 799.

KRAWCOWA
szuka miejsca na wieś. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 47 853.

MŁODSZA
dziewczyna porządna i uczciwa, w ostatnim miejscu przeszła dwa lata, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 47 856.

KRAWCOWA
zdolna poszukuje szycia w domach prywatnych lub na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 47 861.

KRAWCOWA
biegła i sumienna poleca się także wykonuje bieliznę, Graczykówna Półwiejska 8. I. zdw 47 867.

KRAWCOWA
szyje suknie, kostiumy i płaszcze poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 47 869.

KRAWCOWA
poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 47 878.

POSZUKUJE
miejsca prywatnego dozorca nocnego, portiera lub podobnego, mężczyzna trzeźwy uczciwy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 47 668/9

UCZCIWA
panienka, znająca gospodarstwo domowe poszukuje posady jako elewka w majątku lub do wyreżyczenia pani domu zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 47 820.

PIELĘGNIARKA
z długoletnią praktyką i dobrymi świadectwami poszukuje posady do pielęgnacji Zgłoszenia Kurjer zdw 47 753.

SIEROTA
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego od 15. 7. Oferty Kurjer zdw 47 755.

STENOTYPISTKA
z kiloletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 47 765

PANNA
inteligentna, znająca dobrze wszystkie prace domowe i w interesie poszukuje posady od 1. 8. najchętniej z przyłączeniem do rodziny. Restauracja wykluczona. Oferty Kurjer zdw 47 732

JAZZ-BANDZISTA
tancerz, doskonały, wolny zaraz. Oferty Poznań, Kreta 6 p. Sił. dla Jazz-band. zdw 47 725

UCZCIWA
panienka, znająca gospodarstwo domowe poszukuje posady jako elewka w majątku lub do wyreżyczenia pani domu zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 47 820

DENTYSTA
27 lat praktyki poszukuje posady kierownika praktyk lub filii, ewtl. wstąpi jako wspólnik do praktyki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 423

OSOBA
sumienna, dobrze połączona, z wykwintem gotowaniem szuka posady w lepszym domu lub samotnego pana zaraz. Oferty Kurjer zdw 47 423.

HANDLOWIEC
z branży kolonialnej z ukończoną szkołą handlową z ołów gwarancji do 1000 zł za otrzymanie jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 141.

PODRÓŻUJĄCY
przyjmie zastępstwo na Bydgoszcz i okolice Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 47 302

UCZNIA
malarskiego przyjmie Mikołajski. Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 47 604

KRAWCOWA
szyje elegancie suknie i sukienki dla dzieci szybko i tano. Sw. Marcin 33. II. prawo. zdw 47 839.

TAPICER
przyjmuje wszelkie prace w dom i poza domem także na wyjazd. Nowakowski, Wielkie Garbary 53 zdw 47 496

DZIEWCZYNA
uczciwa, pracowita, umiejąca dobrze gotować szuka posady do dwóch osób tylko w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 47 635.

DZIEWCZYNA
poszukuje posady do dzieci lub prac domowych Łaskawe zgłoszenia Olejniczak Buk, ul. Kościelna 2. zdw 47 511

KORRESPONDENT
angielsko-niemiecki szuka posady w godzinach wieczornych. Oferty Kurjer zdw 47 522.

UCZCIWA
dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady od 15 lipca. Oferty Kurjer zdw 47 528.

SZOFRER
monter, kawaler, z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady; miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 47 533.

WOLNE MIEJSCA
UCZNI
slusarskich przyjmie fabryka wyrobów żelaznych, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 47 716

UCZNIOW
malarskich poszukuje, Emaliernia, inż. L. Bytner, Grudzień nr. 14. zdw 47 707.

OKAZJA!
OKAZJA!
Sznur ślicznych różowych perel rzadko piękny okaz poleca tani! Fa. B. TARKOWSKI, PL. WOLNOŚCI 11 Pw 172-27 109

ŚLICZNE BIAŁE ZĄBKI
osięgnie każda Pani przez używanie

GORGODONT
PASTA NA ZĘBY

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH DROGERJACH Pw 89-5-6-24,7679

Porzeczki, H. MAKOWSKI,
agrest, czarne jagody, wiśnie kupujemy w każdej ilości, zawieramy umowy na wagonowe dostawy owoców Kujawska Wytwórnia Win w Kruszwicy, tel. 32. Pw 8945-5,31

KRAWCA
na marynarki poszukuje Jan kowski, Kreta 23 zdw 47 830

CHŁOPIEC
14-letni do posyłek potrzebny zaraz. Neyman Ratajczaka 12 zdw 47 831

4 CZELADZI
kolodziejskich potrzebni zaraz, o sobiście przedstawienie się z świadectwami. Zakład Przemysłowy wyrób drzewnych A Gintrowicz, Lwówek, Włp. n 817.

DZIEWCZE
do dzieci na cały dzień potrzebne zaraz. Matejki 37, parter lewo. zdw 47 747

PRAKTYKANTÓW
ogrodowych przyjmie Zgłoszenia Oredownik zdw 46 932

DZIEWCZE
do posyłek i pomocy w gospodarstwie potrzebne. Adres wskazuje Oredownik zdw 47 794.

PODRÓŻUJĄCY
dzIELNY, zaprowadzony w restauracjach lub składach kolonialnych może się zaraz do sprzedaży soków złożyć. Zgłoszenia do Kurjera zdw 47 273

SLUZACA
z gotowaniem, dobrymi świadectwami potrzebna od 15. 7. 27. — Piekarnia, ul. Szamarskiego nr. 28. zdw 47 894.

UCZENICA
do składu piekarskiego może się zaraz złożyć (piekarnia) ulica Szamarskiego 28. zdw 47 893.

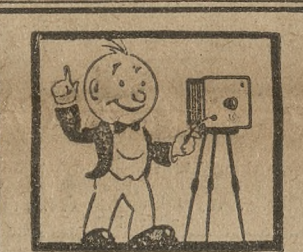
SLUZACA
(wiejska) z samodzielnym gotowaniem, zdrowa, czysta, pracowita i sumienna, do wszelkiej pracy, z dobrymi świadectwami, potrzebna zaraz lub później. W. Matysiak Dąbrowskiego 69. zdw 47 892

POTRZEBNA
zaraz go-posia, umiejąca zaprawiać wszelkie jarzyny i owoce. Adres wskazuje Kurjer zdw 47 839.

DZIEWCZYNA
wiejska czysta z praniem gotowaniem 15. 7. potrzebna. Ogryczak, 27 Grudnia 19 III. zdw 47 923.

NOWA
pracownia kolder, Wielkie Garbary 37 I. piętro poszukuje pierwszorzędnej silny z dłuższą praktyką. zdw 47 883

KRAWCOWEJ
samodzielnej na suknie również do upinania sukien poszukuje. St. Dworak, Plac Działowy 11. zdw 47 918

proszę o ładny uśmiech!
Właściciel aparatu fotograficznego to osoba uprzywilejowana w każdym towarzystwie.

Wszyscy muszą go słuchać, wszyscy go lubią, (bo każdy chciałby dostać fotografię gratis!)

Zwłaszcza w lecie, to bohater każdej wycieczki!

doskonale aparaty tano w firmie: Pw 1234

Kazimierz GREGER
Poznań, 27 Grudnia 20.

MASZYNISTKI
młodszej, lecz biegłej poszukujemy zaraz. Oferty do „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 27.115. Pw 1226-27.115.

CHŁOPCA
w naukę tokarską przyjmie Zgłoszenia do Kuriera zdw 47 686.

POTRZEBNA
dziewczyna z poleceniem do wszystkich. Dom 3 osoby. Zgłoszenia Smiałkowski, Wroniecka 1/2, skład obuwiu. zdw 47 637.

STENOTYPISTKA
tylko biegła pisząca na maszynie, znajająca język niemiecki, zechce się złożyć zaraz lub później z podaniem warunków i referencji do „Par“, Aleje Marcinkowskiego nr. 11, pod 55.99. Pw 1222-55.99.

POSZUKUJE
zaraz pierwszorzędniego czeladnika szewskiego na damską robotę, praca stała, gwarantowana i korzystna. Wiadomość: Magazyn Obuwia, Toruń Zeglarska 31. B. Wieckowski. Pw 1220-64.368

SLUZACIA
z spaniem poza domem, umiejąca gotować zaraz potrzebna. Narzyńska, Piekary 5. III. lewo. zdw 47 877.

EKSPEDIENTKI
li tylko z branży rzemieślniczej z dobrymi świadectwami za dobrem wynagrodzeniem poszukuje. Roman Maciejewski Bydgoszcz, ul. Niedźwiedzia 3. rw 3 578.

KUCHARKA
z bardzo dobrym gotowaniem potrzebna na wieś od 15. 7. Pensja podług umowy. Oferty Kurjer zdw 47 756.

BIURALISTKI
z pisanem na maszynie z pewną praktyką poszukujemy. Zgłoszenia do Kuriera zdw 47 798.

POTRZEBNY
czeladnik piekarski zaraz. St. Rolek, ul. Szkolna 12a. zdw 47 726

STENOTYPISTKI
biegłej w języku polskim i niemieckim poszukuje firma zaradnicza. Pensja 250 zł. Oferty pod zdw 47 790 do Kuriera.

MASZYNISTKA
pisząca biegła na maszynie Orzeł lub Ideal potrzebna zaraz na 4 tygodnie. Zgłoszenia przyjmujcie Kurjer Pozn. zdw 47 801.

SLUZACA
uczciwa, przedk. z samodzielnym gotowaniem do wszystkiego potrzebna od 15. 7. do dworu, gdzie są wszelkie wygody miejskie do dwóch osób. Adres Oborniki, skrzynka pocztowa 12. zdw 47 749.

SLUZACA
z dobrym gotowaniem potrzebna do małej rodziny. Poznańska 43. I. prawo. jw 83445.

BUFETOWA
samodzielna, kaucja 1000 zł zaraz. Konfident, Zamkowa 6. zdw 47 812/74.

PODRÓŻUJĄCY
dobrze zaprowadzony na cukierki może się zaraz zgłosić. Wytwórnia cukierków St. Marecki, Rynek Łazarski 2. zdw 47 817

SLUZACA
uczciwa z dobrymi świadectwami, znająca dobrze kuchnię, może się zgłosić między 2-5 po południu. Prof. R. de Brugiere, Matejki 58. II. piętro. zdw 47 888.

PODRÓŻUJĄCY
chrześcijanin, zaprowadzony w interesach, mający zapotrzebowanie na odzież zawodową, któryby zechciał zabrać jako artykuł pobożny kolekcje nie duża na Północne Pomorze i ewtl. Górny Śląsk, może się z podaniem referencji zaraz zgłosić. Kurjer zdw 47 082.

PANIENKA
do praktyk biurowej może się zgłosić do firmy Skóra i Ska, Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 47 657

APTEKA
w Mroczu pod Bydgoszczą poszukuje natychmiast młodszej asystentki lub współpracownicy pomocy. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 328

POSZUKUJE
zaraz dziełnej pomocy fotografistki. Wymagana znajomość wszystkich prac fotograficznych. Łaskawe zgłoszenia skierować proszę z podaniem warunków do Zakładu Fotograficznego, Jana Nawrockiego Kepno, Warszawa 313. zdw 47 470.

POSZUKIWANI
agenci branży maszyn biurowych. Pensja i prowizja. Zgłoszenia Kurjer zdw 47 328

2 UCZNI
drogeryjnych, uczenie biurowa potrzebujemy zaraz. Br. Machajła 27 Grudnia 2. zdw 47 471.

POMOCNIK
zegarmistrzowski samodzielny na małe zegarki potrzebny przy wysokiej pensji. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 47 736.

POMOCNIK
obuwniczy może się zgłosić Kraszewskiego 28. St. Przeworski. zdw 47 737

POSŁUGACZKE
uczciwa poszukuje. — Wskaże Kurjer zdw 47 758.

SLUZACA
kochająca dzieci potrzebna zaraz. Józwiak, 27 Grudnia 20, II. p. zdw 47 680

SLUZACA
potrzebna zaraz lub 15. 7. najchętniej wiejska. Balcerk, Niegolewskich 1. zdw 47 612.

Ona: Drogi Panie Posternikowy proszę m. wskazać najkrótszą drogę do Chojnickiego, St. Rynek 52.

Posternikowy: Co tam się stało?

Ona: Obecnie jest u Chojnickiego reklamowa sprzedaż po znacznie niższych cenach.

Posternikowy: W takim razie warto o tem żonie powiedzieć.

Pw 1210-11-27, 9/6

PŁACHTY ŻNIWNE
Siarczan amonu Koks Gotthard

Towarzystwo Handlowe dla Przemysłu Koksowego z o. p.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a/b, Adr. tel.: „Przemysł Koksowy“ Telefon 14-11, Pw 1163-717

Humor

DOMYŚLNE DZIECKO

KULTURA FIZYCZNA

Przed regatami w Bydgoszczy

Każdy początek jest trudny. Po raz pierwszy organizujemy w Polsce regaty międzynarodowe, i raz jeszcze mamy możność przekonać się, jak cenna i trudna do zdobycia rzeczą jest „firma” w międzynarodowym świecie sportowym. Regaty w Polsce organizowane są w sposób tak okazały, że nie ustępują one w niczym najlepszym wzorom zagranicznym. P. Z. T. W. daje wszystkim zaproszonym klubom zagranicznym wprost wyjątkowo dogodne warunki finansowe — a mimo to mało jest odpowiedzi. Nie mamy jeszcze „firmy”. To też trzeba się spodziewać, że na pierwszych regatach międzynarodowych w Bydgoszczy, konkurencja zagraniczna będzie dość skromna. Jak dotąd, możemy napewno liczyć tylko na udział państw śródkowo-europejskich.

Ogromną trudność sprawia organizatorom regat fakt, że do Międzynarodowego Związku Wioślarskiego należy bardzo niewielka liczba krajów. Niemcy, Danja, Szwecja, Kraje Bałtyckie i nasi bliscy sąsiedzi, którym najłatwiej byłoby przybyć na regaty do Polski — nie mogli być zaproszeni, gdyż nie należą do F. I. S. A.

Nie możemy jednak mieć wątpliwości, że po pierwszej tegorocznej próbie, wioślarstwo zagraniczne nabierze do nas przekonania, i że w przyszłości regaty w Bydgoszczy cieszyć się będą w Europie niemiejszym zainteresowaniem, niż regaty w Budapeszcie, Lucernie czy Pradze.

Niewątpliwie da się też w przyszłości odrobić to, co stracili nasi delegaci na kongresie F. I. S. A. w Lucernie w roku zeszłym, t. zn. prawo zorganizowania mistrzostw Europy.

Wobec takiej sytuacji, i wobec braku dotąd konkretnych zgłoszeń zagranicznych, horoskopy, jakie dziś możemy stawiać nie mogą wyjść poza ramy ogólników.

Zacznijmy od ósemek. W tym biegu, zarówno w Bydgoszczy, jak i na mistrzostwach Europy, mieć będziemy, zdaje się, największe szanse. Ósemka warszawskiego AZS-u pod okiem angielskiego trenera Wingate'a przechodzi dziś trening taki, o jakim się dotąd polskim wioślarzom nie śniło. Ze zwycięstwo w mistrzostwie Warszawy o 5—6 długości przed Włochami w WTW jest wymowne. I chociaż w Poznaniu i Bydgoszczy mamy dziś ósemki silniejsze od warszawskich, AZS wydaje się pewnym faworytem. Ta osada w biegu międzynarodowym w Bydgoszczy musi powtórzyć swe zeszłoroczne zwycięstwo nad mistrza-

mi Jugosławji i Czechosłowacji. Winger jednak tak kieruje jej treningiem, by okres jej najwyższej formy wypadł na wrzesień, t. zn. na mistrzostwa Europy.

Co do czwórki, to choć osada BTW. w roku zeszłym w Lucernie szczęśliwie reprezentowała barwy polskie, aniżeli AZS., nie wydaje się, by tym razem mogła ona być lepsza od ósemki, jeżeli chodzi o wartość bezwzględna. W mistrzostwie Polski, jako najgroźniejszy przeciwnik Bydgoszczy, zapowiada się poznański Tryton, który ostatnio w Warszawie pokazał swą bardzo ładną formę. W Warszawie czwórki są obecnie w zaniedbanii, i nie wydaje nam się, by mogły osady stołeczne pretendować do pierwszych miejsc.

Na skiffach jedno wydaje nam się pewne — to zwycięstwo Długoszewskiego w mistrzostwie Polski. Nie wiemy z kim spotka się w konkurencji międzynarodowej. Zdaje się jednak, że mimo wyraźnej poprawy formy od roku zeszłego, nie będzie on groźny dla scullerów o klasie międzynarodowej.

Czwórki bez sternika znajdują się u nas w fazie eksperymentów. Double-scull'e są bojkotowane przez większość klubów, i nawet na mistrzostwach dopuszcza się w tym biegu do walk — overów. Wreszcie pair-oary są dotąd w Polsce zupełnie nieznane, gdyż nikt nie może się odważyć na nich startować. Jest objawem bardzo niepokojącym, że wioślarstwo polskie dotąd uznaje właściwie tylko trzy typy łodzi — skiffy, czwórki ze sternikiem i ósemki. Wszędzie pozostałe są prosto ignorowane. Jest rzeczą charakterystyczną, że taki np. AZS. warszawski, który nie bez pewnych podstaw, chce pretendować do tytułu najlepszego klubu wioślarskiego w Polsce, w obecnym sezonie wystawia w biegach senjorów tylko ósemki. Bydgoszcz nie uznaje krótkich wiosł. To samo można powiedzieć o Poznaniu. Jedynie Warsz. Tow. Wiośl. kultuluje w równej mierze jazdę na wszystkich typach łodzi.

Wskutek takiego stanu rzeczy, tylko w jedynkach, czwórkach i ósemkach możemy mieć coś do powiedzenia w konkurencji międzynarodowej. A kto obsadzi pozostałe punkty programu regat w Bydgoszczy? Zdaje się, że z tem będziemy musieli poczekać do lepszych czasów.

Tadeusz Semadeni.

Kobiece a męskie wyniki

Przed mistrzostwami pań w lekkiej atletyce

Lekka atletyka kobieca poczyniła ogromne postępy w całym świecie. Jeszcze przed rokiem nie przypuszczano, że panie osiągną takie wyniki jak 100 m. w 12,7 sek., który to rezultat zbliża się już wyraźnie do nieprzeciętnych męskich; dalej w rzucie dyskiem (1 kg.) — 37,71 m., w skoku w dal 5,54 m., w rzucie oszczepem — 36 m. Są to granice dla nieuprawiającego sport mężczyzny niedostępne, a nawet przeciętny sportowiec-specjalista musi popracować, aby je osiągnąć. Bardzo ciekawą jest rzeczą, gdzie znajduje się kres możliwości rekordu kobiecego i jaka będzie różnica wyczynów męskich oraz niewieścich w tych samych dziedzinach lekkiej atletyki. Oczywiście przewidzieć to trudno, jednak już dziś powiedzieć można z całą pewnością, że wyniki kobiece będą znacznie gorsze.

Przyczyną tej przewagi mężczyzny są drobne na pozór różnice w budowie i funkcjach obu organizmów. — Podajemy tu kilka dla przykładu. Duża więc różnica zaznacza się już we wzroście: Wysokość młodego mężczyzny wynosi przeciętnie 170 do 175 cm, podczas gdy kobiety wacha się między 159 do 162 cm; w biegach z płotkami, oraz w skokach będzie to poważny minus przy osiąganiu rezultatów — Duża różnica leży również w porównaniu wag: przeciętna mężczyzny wynosi 65 kg., kobiety — zaledwie 55 kg. Niekorzystnie dla kobiety przedstawia się dalej stosunek długości tułowia do kończyn: posiada ona w porównaniu z mężczyzną dłuższy tułów, ale krótkie nogi, a procentowo przedstawia się ta różnica 38% — u kobiety

36% — u mężczyzny; rzecz jasna, że powyższe odbija się na biegach, gdyż krótsze nogi, obciążone większym tułowiem muszą osiągnąć rezultaty gorsze. Dowiedzioną jest rzeczą, że kości są również delikatniejsze i walcie zbudowane; niekorzystnie przedstawia się też u kobiety stosunek obręczy barkowej do obwodu miednicowego. U mężczyzny różnica obu obwodów wynosi 14 do 15 cm na korzyść barków, podczas gdy u niewiast — zaledwie 3 cm.

Tu właśnie znajduje się ta wybitna odmiennost w budowie obu organizmów, która daje duże plus mężczyźnie. Przy wszystkich działach lekkiej atletyki silne barki odgrywają dużą rolę, jednak ta największa różnica na niekorzyść kobiety odbija się w rzutach, które też procentowo biorąc są najsłabsze w porównaniu z męskimi. Za przykład niech posłuży oszczep, ponieważ warunki są tu równe (panie i panowie w myśl przepisów rzucają 800 gr. oszczepem). Oficjalne rekordy kobiece są tu prawie 50% gorsze od męskich. Niewiele lepiej przedstawiałyby się ten stosunek w kuli w warunkach równych, natomiast znacznie lepiej jest w dysku. Takich różnic nie spotkamy już w skokach i biegach; i nic w tem dziwnego, gdyż bark odgrywa decydującą rolę w rzutach, a różnica na niekorzyść kobiety jest tak znaczna.

Stosunek tkanki tłuszczowej do mięśniowej daje dalszą przewagę. U uprawiających sport mężczyzny na mięśnie przypada około 40 proc. (według Furbringera), na tkankę tłuszczową — 18 proc.; u kobiety — na

mięśnie 32 proc., na tkankę tłuszczową około 28 proc. ciężaru ciała. Ta przewaga tkanki tłuszczowej u kobiety pozwala jej górować nad mężczyzną nie w lekkiej atletyce, lecz sporcie pływackim, gdzie silna tkanka tłuszczowa zmniejsza znacznie ciężar gatunkowy i dostarcza dużej ochrony mięśniom przed zimnem.

W końcu pojemność życiowa płuc wynosi u mężczyzny przeciętnie około 500 cm³ więcej, aniżeli u kobiety. Ten znowu stosunek odbija się na biegach, a zwłaszcza na dystansowych, które wskutek tego są dla kobiety znacznie trudniejsze do wyonania, aniżeli u mężczyzny, na dowód czego niech posłuży fakt, że w miarę powiększania dystansu, procentowo wyniki kobiece są znacznie gorsze od męskich. Jeżeli rekord męski na 100 m. wynosi 10,4 s., kobiety oficjalny — 12,8 sek., to ten ostatni jest 16 proc. gorszy, a więc mamy różnicę niezbyt wielką. W biegu na 800 mtr. rekord męski wynosi 1:51,6 min., kobiety oficjalny — 2:26,6 min.; ta różnica in minus daje już 24 proc., pogorszenie więc jest bardzo znaczne.

Z dowodów tych wynika, iż w wysiłkach krótkotrwałych, że się tak praktycznie wyrażę, jednorazowych, które nie wymagają dużej siły, a pole-

gają na zręczności raczej i sprawnej koordynacji, oraz pracy nerwowej — osiągają kobiety najlepsze rezultaty. Tam, gdzie już wchodzi w grę masa i siła mięśniowa wyniki będą znacznie gorsze. Najbliżej więc wyczynów męskich są kobiety w biegach krótkich, natomiast znacznie dalej w skokach (30 proc. gorsze od męskich), a najdalej w rzutach. Powyżej przytoczone różnice w budowie kobiety i mężczyzny pozwalają już z łatwością wyprowadzić z nich wnioski, że do wyczynów niewieścich należy zawsze stosować inną miarę, niż do męskich. Kobieta pokrzywdzona w budowie przez naturę nie może osiągnąć tych samych rezultatów co mężczyzna, nie może mierzyć się w lekkiej atletyce z najlepszymi przedstawicielami „pięci brzydkiej”. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę wyżej przytoczone fakty, należy na równi cenić rekord Padocka na 100 m. w 10,4 sek., jak rekord p. Lines (Anglia), wynoszący 12,8 sek.; rekord dyskiem (2 kg.) Housera, wynoszący 47 m. 846 m. i Konopackiej 37 m. 71 ctm. (dysk wagi 1 kg.). Dla niewiast są to wyniki świetne jeżeli są klasyfikowane miarą możliwości kobiecych, a nie jakby to chcieli niektórzy, przyrównując je do męskich.

Jan Baran.

Po Wystawie Sportowej we Lwowie

I.

Opustoszały pawilony Targów Wschodnich, eksponaty wróciły do swych właścicieli — Wystawa Sportowa zamknięta. Pisano o Wystawie dużo, mówiono niemię jako o aktualności, pora zatem obecnie spojrzeć poza siebie i sporządzić bilans I. ogólnopolskiej Wystawy Sportowej.

Czy Wystawa Sportowa spełniła swe cele i czy nakład pracy organizatorów, czy wysiłek dyrekcji Targów Wschodnich nie poszedł na marne?

Na to pytanie trudno odpowiedzieć krótkim „tak” lub „nie”. Albowiem tak jak pod względami Wystawa surowych i wymagających nawet krytyków mogła najzupełniej zadowolić, tak pod niektórymi innymi — z góry jednak podkreślamy to — bez winy organizatorów, poniekąd zawiodła.

Przyjemniej zaczynać od cech dodatnich, więc przy sposobności omawiania, każdego działu podkreślimy najpierw jego zalety, a następnie nakreślimy braki.

Komercyjno-administracyjna strona wystawy dopisała znakomicie. Nic dziwnego. Znać było rękę doświadczanego w tylu kampaniach aparatu organizacyjnego Targów Wschodnich. Maksimum ułatwień i ulg taryfowych i przewozowych, uzasadnione odpowiednimi względami indywidualne traktowanie wystawców, zapewnienie sił pomocniczych w celach rozmieszczenia eksponatów, dekoracji, stoisk, dostarczanie wszelkich potrzebnych w takich wypadkach materiałów i narzędzi, ścisły dozór nad eksponatami — oto część tylko długiego łańcucha zasług dyrekcji Wystawy. Wszystko w tych warunkach stało się gotowe co do minuty.

Również rozmieszczenie poszczególnych działów dowiodło sporej dozy wyrobionego smaku i trafnego okazy, którym to zadanie powierzono. Plac wystawowy starannie utrzymany i pięknie przyozdobiony, wybredna architektura pawilonów, dawały pełnię estetycznego zadowolenia zwiedzającym, a orientowały ich starannie opracowane katalogi i przewodniki.

W tych pięknych ramach rozmieszczono treść rzeczywiście bogatą, wszechstronną. Dziesięć pawilonów zajęły eksponaty. Jak ogólnie wiadomo gwoździem między nimi chluba i dumą Wystawy był dział łowiecki. Każda rzecz wymaga pieniędzy. A ponieważ nasi łowcy sypnęli niemi szczodrze i solidarnie pospieszyli ze swymi trofeami, stworzyli wystawę, która — zgodnym zdaniem — można by obwozić po całej Europie, jako pierwszorzędną atrakcję ze względu na dobór wyjątkowo pięknych, rzadkich lub imponujących rozmiarami okazów. Kultura i czcigodna odwieczna tradycja łowiectwa polskiego odzwierciedliły się w wystawie lwowskiej z całą dokładnością.

Jedyną skazą na tej wspaniałej całości była abstynencja dzielnic poznańskiej. Niewiem czy ten zasłużony zresztą wódz łowiectwa poznańskiego, który się swym wystąpieniem do tej nieobecności przyczynił, postąpił trafnie i z korzyścią dla zbratania się daw-

nych zaborów na jednym jeszcze polu więcej. Są podstawy do przypuszczeń, oparte na wynurzeniach innego delegata łowiectwa wielkopolskiego, który do Lwowa przybył i tu z otwartymi ramionami był podejmowany, że poważna część tamtejszych kół łowieckich nie godziła się jednak na bojkot działu łowieckiego Wystawy Sportowej we Lwowie. Kwestję, czy łowiectwo jest sportem, czy nie — należało zostawić na uboczu wobec faktu ich pokrewieństwa niezaprzecznego.

Najistotniejszą częścią wystawy był, rzecz oczywista, dział przemysłu sportowego. Wszak głównym jej celem było dostarczenie materiału poglądowego, jak daleko nasza rodzima produkcja jest w tym kierunku posunięta i czy będzie w stanie nasycić własny rynek, którego zapotrzebowanie z oczekiwanym rozrostem wychowania fizycznego i sportów będzie gwałtownie wzrastać.

Odpowiedź, którą nam przyniósł dział przemysłu sportowego jest zadowalająca. Możemy stwierdzić zupełną samowystarczalność produkcji krajowej w działach: gimnastyki, lekkiej atletyki, piłki nożnej, boks, sportów wodnych i sportów wojskowych. Prawie zupełną (posługującą się tylko pewnymi półfabrykatami zagranicznymi, względnie importującą niektóre części składowe lub przyrządy pomocnicze w kraju niewyrobiane) samowystarczalność wykazują sporty zimowe: szermierka, tenis (wspaniałe rakiety krakowskiego wyrobu) i strzelanie. Również przemysł konfekcyjny — mimo, że wystawcy łódzcy świecili prawie całkowitą nieobecnością — jest w stanie pokryć zapotrzebowanie kraju. Mówiły o tem widziane na wystawie próbki i egzemplarze okazowe ubiorów, ubrań, kostiumów sportowych i materiałów.

Ujemną stroną działu był brak poważniejszy liczby wystawców z Wielkopolski, Górnego Śląska i Kongresówki. Jedynie producenci małopolscy odpowiedzieli na apel organizatorów Wystawy. Rozumiemy, że nasi z tamtych dzielnic są być może przeciążeni wystawami, ale z okazji I. ogólnopolskiej Wystawy Sportowej w swoim własnym interesie powinni byli zdobyć się na jeszcze trochę ofiarności. Silnie dawał się tu odczuwać brak organizacji producentów i kupców z działu przemysłu sportowego, którzyby sprawę obsesania wystawy była ujęła w swe ręce i wyzyskała w stosunku do członków, swe uprawnienia centralnego związku branżowej. To też najpoważniejszym wynikiem wystawy należy nazwać prace porobione dla założenia Związku producentów i kupców działu sportowego. W najbliższym (na wrzesień zostało zwołane konstytuujące zebranie) czasie związek taki rozpocznie swą działalność i wówczas znikną wszelkie niedomagania, jak zupełny brak ewidencji kupców i producentów, a zwłaszcza producentów drobnych, których wyroby niejednokrotnie wręcz nadzwyczajnie są mało znane odbiorcom i nie osiągają zbyt na jaki zasługują. Przyszły związek ujawni i zarejestruje wszystkich.

Dr. Stanisław Polakiewicz.

Mennica państwowa w Warszawie

Leży przed nami sprawozdanie z działalności Mennicy państwowej w Warszawie za pierwsze 3 lata jej istnienia t. j. za r. 1924, 25 i 26, które przedstawia rzeczywiście ogrom pracy organizacyjnej, o jakiej nie wszyscy mają wyobrażenia.

Z prawdziwą przyjemnością czytamy na początku, jak Dyrekcja nawiązuje piękną nie tradycję z temi mennicami, jakie w Polsce od czasów Mięszka I istniały, a z których ostatnia, warszawska, zamknięta została dopiero 1867 r. i wywieziona do Petersburga. Gdy po 57 latach wskrzeszone państwo polskie zapragnęło na nowo mieć własną mennicę u siebie, trzeba było wszystko od nowa zaczynać.

Do organizacji tej instytucji przystąpiono w drugiej połowie 1923 r. w związku z przygotowywaną wówczas reformą monetarną. Na jej cele oddano zatem część obszernych zabudowań Monopoli Spirytusowej na Pradze, a na kierownika i dyrektora powołano inż. J. Alexandrowicza, pierwszorzędnego fachowca. Zadaniem jego była adaptacja budynku, sprowadzenie i montowanie maszyn, dobór personelu i jak najszybsze wybitcie monet przy najmniej zdawkowej na potrzeby ludności. Monety bilonowe i srebrne oddano do wybitnia 7 mennicom zagranicznym, tak europejskim jak amerykańskim. Po 5 miesiącach wytężonej pracy można było dnia 14 kwietnia 1924 dokonać już uroczystego otwarcia tej Mennicy.

Z początku uruchomiono tylko 5 tłoczek automatycznych do bicia monet groszowych, prowizoryczną instalację do bejcowania krążków, prasę frykcyjną i warsztaty mechaniczne z paroma najniezbędniejszymi obrabiarkami. Do końca r. 1924 wyprodukowano ogółem 52 miliony sztuk monet 2 i 5 groszowych. Poza tem przymowano i przeliczano transporty monet zamówionych w mennicach zagranicznych, tak, że z ogólnej liczby 270 milionów sztuk, przeliczone, przesortowane i zworeczkowane blisko 80 milionów. Stwierdzono przytem, że moneta bilonowa wyszła za granicę bez zarzutu, natomiast moneta srebrna, wykazywała dużo braków i usterek. Równocześnie rozbudowywały się inne pracownie mennicze, jak medaliernia.

W r. 1925, wobec zwiększonego zapotrzebowania monety zdawkowej zwiększono w mennicy liczbę tłoczek o 6 nowych i bito odtąd na 11 maszynach, tak że produkcja dochodziła do 300 000 sztuk dziennie, a 10 000 000 sztuk miesięcznie. Krążków monetarnych dostarczały firmy Norblin i Fraget w Warszawie, oraz Huta miedzi w Poznaniu. Poza tem wybito również kilkanaście tysięcy sztuk medali pamiątkowych na zamówienia rządowe i prywatne. Pierwszym medalem, jaki wyszedł z mennicy, jest medal R. Żelazowskiego, zamówiony przez m. Poznań.

W 1926 r. zmniejszono bardzo znacznie produkcję zdawkowej monety, a to wskutek dostatecznego już nasycenia nią kraju, natomiast przystąpiono do organizowania produkcji normalnej, starając się przede wszystkim o samowystarczalność finansową. Wykonano też ostatecznie wszystkie działy, a przede wszystkim rafinerję wraz z odlewnią, warsztaty mechaniczne i medaliernię.

Dział rafinerji ma związane z sobą laboratorja chemiczne, pozwalające na dokonywanie wszelkich analiz i ekspertyz z zakresu probierstwa metali szlachetnych i obsługuje już nie tylko potrzeby państwa, ale i przemysłu prywatnego. Dział medalierski prawnie się oprzeć na wielkich tradycjach z czasów Stan. Augusta i ma za zadanie: sporządzanie matryc monetarnych, wykonanie stempli dla urzędów probierczych i innych, wykonywanie pieczęci państwowych, przy czem Mennica stara się o zmonopolizowanie ich wyrobu, wreszcie wykonywanie medali i plaket artystycznych na rachunek własny, rządowy lub prywatny.

Przy Mennicy, podobnie jak i w innych krajach zorganizowała dyrekcja Gabinet Numizmatyczny i stworzyła

Koło miłośników mennictwa polskiego, a to celem poparcia rozwoju tej instytucji, która na to ze wszech miar zasługuje. Wprawdzie Mennica podlega Ministerstwu Skarbu, którego rozporządzenie z dnia 20 maja 1925 r. normuje statut tej instytucji państwowej, jednakże w swoim dążeniu do samostarczalności, w swojej solidnej i znojnej pracy potrzebuje poparcia i życzliwości społeczeństwa.

Monety, jakie mennica produkuje, mają stemple wykonane na podstawie projektu, który został na specjalnym konkursie uznany za najlepszy. I tak monety brązowe 1, 2 i 5 groszy — projektował prof. Wojciech Jastrzębowski, to samo monety niklowe po 10, 20, 50 groszy. Sztuki srebrne po 1 i 2 złote projektował art. rzeźb. Tadeusz Brayer, po 5 złotych art. rzeźb. Stan. Lewandowski. Monety te 5-złotowe są już wybite, ale nie wydane do obiegu. Co do monet złotych to wyróżnione zostały na konkursach projekty Ant. Madeyskiego i Z. Trzcieniekiej-Kamińskiej na sztuki 10-złotowe, też Z. Kamińskiej na 20-złotówki, prof. Tad. Brayera na 50-złotówki i Stan. Szukalskiego na 50 i 100 złotówki.

Mennica warszawska produkowała jedynie monety brązowe po 1, 2 i 5 groszy w ogólnej ilości 174 522 118 sztuk, oraz monety złotą po 10 i 20 złotych, na razie do obiegu nie przeznaczoną, w ilości ogólnej 77 590 sztuk. Natomiast monety srebrne w 1924 i 25 r. zamówione były w mennicach londyńskiej, birminghamskiej, paryskiej i filadelfijskiej i nadeszły ogółem w ilości 66 251 980 sztuk do kraju. Monety zaś niklowe po 10, 20 i 50 groszy wykonywały mennice państwowe w Wiedniu i Utrechcie i mennica szwajcarska w Le Locle, razem w ilości 340 000 000 sztuk. Wreszcie monety 1 groszowe zamówiono początkowo w mennicy angielskiej Kings Norton Metal Company, która nadesłała ich ogółem 30 000 000 sztuk.

W rafinerji i laboratorjach mennicy warszawskiej przerabiano złota 549 kg, a srebra 507 kg, przetopiono i ołowiano złota 3 670 kg, a srebra 31 387 kg, wykonano analiz 4 418, a ekspertyz 4 596. Cyfry te dają tylko przybliżone pojęcie o ogromie dokonanej tam pracy.

W medaljerni menniczej wybito w 3 ostatnich latach 11 rozmaitych medali według projektów art. rzeźb. J. Wysockiego i M. Lubelskiego z Poznania, J. Raszkę z Krakowa, Ed. Witętyga i D. Bojarunasa, S. Kozbielewskiego i J. Aumillera z Warszawy, Rud. Mąklickiego ze Lwowa. Wiele z nich należy do pierwszorzędnych na tem polu produkcji artystycznych. Należy też przyklasnąć projektowi dyrektora, aby wydawać plakiety z portretami wybitnych osób lub widokami słynnych miejscowości. Plakiet tego rodzaju wydała mennica do końca 1926 r. sztuk 14 z portretami wszystkich prezydentów Rzeczypospolitej, nado z portretami Staszica, Reymonta, Zeromskiego i Paderewskiego. Autorem ich jest art. rzeźbiarz i pierwszy medalier mennicy, Józef Aumiller. Poza tem wydano plakiety z M. B. Czesłochowską i Ostrobramską, Kolumną Zygmunta, Katedrą na Wawelu etc.

Wreszcie nie można zapomnieć, że mennica wykonała w tym samym czasie 2 805 stempli i rozmaitych pieczęci dla urzędów probierczych i innych, oraz 108 135 sztuk odznak wojskowych i prywatnych.

Jest to jak na 3 pierwsze lata działalności bardzo wiele. Wprawdzie mennica jest tylko jednym kółkiem w tej olbrzymiej maszynierji, którą nazywamy państwem polskim, ale kółkiem, jak widzimy, dobrze już zmontowanym i silnym a owocnym ruchem chodzącym, a do tego niezmiernie ważnym. Jako takie otaczać je musi troskliwa opieka władz państwowych, oraz zrozumienie i pełne zaufanie społeczeństwa. Jemu bowiem dostarcza mennica środka obiegowego i tego nerwu dzisiejszego życia gospodarczego, jakim dla wszystkich jest pieniądz.

Dr. M. Gumowski

jeszcze nauce z drugiej jednak była winą gospodarki ludzkiej, i to winą dwójaką: przy metodzie czystych zrębów wycina się wszystko, co jest na placu, przedewszystkiem jednak usuwa się drzewa spróchniałe, niszczące tem samem osiedla ptaków prawie wyłącznie owadożernych, gnieźdzących się w dziuplach i rujnując przez to panującą w naturze równowagę sił. Przez wieszanie sztucznych dziupli systemu Berlepscha stara się temu brakowi naturalnych osiedli zapobiegać, lecz — aby to było skuteczne, trzeba do kładnie znać zwyczaje ptaków.

Druga kwestja, wkraczająca w zakres właściwej gospodarki leśnej, to sprawa wprowadzenia wszędzie, ze szkoda lasu, jednolitych borów, i usuwanie jakby zarazy, wszelkich drzew liściastych. Prawda, że sosna w nizinie daje stosunkowo największą masę drewna użytkowego, i tu należy szukać powodu takiego schematyzowania gospodarki leśnej. Ale skutki takiego „poprawiania natury“ okazały się fatalne. Za czasów niewoli przyzwyczajała nas szkoła pruska do podziwu i apoteozy tego wszystkiego, co Niemiec stworzył, a pogardy dla wszystkiego innego. Kłeska sówki jest jednak namięcalnym przykładem, że nie wszystko w niemieckiej gospodarce było dobre i, że niema tem samem rzeczowej podstawy ulegania tej sugestji. Okazało się bowiem, że partje o drzewostanach mieszanych ucierpiały względnie mało, gdyż wpryśnięto między bór partje lasu stanęły na przeszkodzie rozprzestrzenianiu się szkodnika. Kłeska sówkowa nie doszłaby do takich rozmiarów, gdyby było więcej lasów, a nie same bory.

Przy ponownem zalesieniu należy więc dążyć do takiego wyzyskania gleby, żeby na lepszych partjach powróciła właściwa im flora, bory zaś ograniczyć do właściwych im tylko gleb piaszczystych, a nawet i tam wprowadzić domieszkę liściastą. Oczywiście nie można popaść w drugą ostateczność i sadzić bezwzględnie wszędzie las zamiast borów. Zresztą praktycznie jest to niewykonalne, gdyż nasion, wchodzących w rachubę drzew liściastych, jak żołądź, bukwi itp. niema w dostatecznej na takie obszary ilości z powodu rzadszych lat nasiennych. W okresach między jednym a drugim rokiem nasieniem odczuwa się więc dotkliwy brak nasion, w latach nasiennych zaś bywa ich nadmiar. Przechowywanie ich napotykałoby na trudności.

Brak więc dostatecznej ilości nasion drzew liściastych, poza tem konieczność zalesienia zniszczonych obszarów w jak najkrótszym czasie, a z drugiej strony prawie dostateczna ilość nasienia sosnowego i charakter gleby zniszczonych obszarów zmusza leśnika do zastosowania w większej mierze, niżby to niejednokrotnie należało, ponownie przy zalesianiu sosny, co znowu w przyszłości stwarza możliwość ponowienia kłeski, czy to przez sówkę, czy inne bardzo liczne między owadami szkodniki sosny.

Do jaknajszego zalesienia zniszczonych obszarów zmuszają ważne powody, wypływające czy to ze względu na dobro ogółu — krajowe, czy też ze względu na jednostki, mieszkające w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zniszczonych. Zarząd lasu nie powinien w miarę możliwości dopuścić do tego, żeby jakiekolwiek obszary leżały odłogiem, gdyż wskutek braku produkcji na nich majątek narodowy ponosi wielkie straty. Jednakże przy tych wielkich obszarach praktycznie niemożliwe jest zalesienie w krótkim przeciągu czasu; przy najintensywniejszej pracy czynność ta wraz z koniecznymi, a nieuniknionymi poprawkami musi się z natury rzeczy przeciągnąć na kilka lat. Trzeba tu bowiem wziąć pod uwagę: wyjałowienie odkrytej i na wszystkie działania atmosferyczne wystawionej gleby i w związku z tem coraz większą trudność utrzymania przy życiu sadzonek oraz przypuszczalny, w miarę unormowania stosunków w przemyśle, stale wzrastający brak rąk do pracy. Dziś jest ich jeszcze dosyć, ale wyzyskanie obecnego nadmiaru jest praktycznie niemożliwe ze względu na ograniczoną ilość nasienia względnie sadzonek i powtórne na krótkość okresu, w którym zalesienia można skutecznie, a maszyn, przystosowanych do potrzeb leśnictwa, niejednokrotnie albo wogóle niema, albo jeżeli są, to użyć ich w należytej mierze nie można z powodu, czy to jakości terenu, czy też pozostawionych w ziemi uniemożliwiających pracę maszynową pniaków po drzewach ściętych.

Jak najszybsze zalesienie jest konieczne również ze względu na adiacentów: w miarę wyjałowienia zaniżałaby pokrywającą jeszcze przestrze

nie zniszczone roślinność trawiasta, w braku lasu powstrzymująca obecnie piaski, a tem samem nastąpiłoby uruchomienie tychże i stopniowe zasypywanie sąsiednich pól i łąk i tak już nie nadzwyczajnej jakości. Chcąc temu przeciwdziałać, musi się dążyć do jak najszybszego zakrycia gleby przez wyrastający nowy las, któryby korzeniami związał lotne piaski, a koronami nie dopuścił do nich wiatrów wysuszających. Toż już dziś, pomimo bardzo dżdżystego roku i pomimo, że trawy jeszcze zakrywają piaski, obserwować można przy łada wietrze tumany kurzu, gdyż wilgoć tu nie utrzymuje się długo, a piasek nie posiada dosyć spójności, żeby się mógł przeciwstawić działaniu przenoszącego go wiatru i pozostać na miejscu.

W związku z kłeską sówkową stoi sprawa istnienia dużej ilości gospodarzy małorolnych, mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie okolic dotkniętych. Ludzie ci żyli z lasu, gdyż bardzo licha ziemia nie dawała tyle, żeby mogli wyżywić całe rodziny, skazani więc byli na pracę zarobkową w sąsiednich borach. Dziś bory zniknęły, a za parę lat, gdy zalesi się obszary zniszczone, pracy w lesie nie będzie wogóle, zawita więc do nich straszna bieda. Należałoby się więc już teraz pomyśleć nad stworzeniem dla tej ludności innych warsztatów pracy. W razie, gdyby się udało pewne przesiedlenia, możnaby przy tej sposobności przeprowadzić scalenie granic leśnych, co ze względu na gospodarkę w nich jest rzeczą ze wszech miar pożądaną. Sprawa ta należałoby się zająć, zanim stanie się palącą, zanim bieda stworzy dla nich pokusę, albo do pójścia na drogi zakazane dla ratowania egzystencji, albo do sprzedaży realności za bezcen. Jedno i drugie jest z punktu widzenia ogólnopaństwowego objawem w najwyższym stopniu niepożądanym, gdyż państwu winno chodzić o wychowanie obywateli uczciwych, zadowolonych z życia, obywateli, zarabiających uczciwą, choć ciężką pracę na życie.

Z. D.

Schronisko dla alkoholików

w Gościejewie pod Rogoźnem

Ministerstwo Spraw wewnętrznych oddało z dniem 1 czerwca 1927 r. w administrację Poznańskiego Województwa Związku Komunalnego — państwowe schronisko dla alkoholików w Gościejewie pod Rogoźnem. Schronisko to prowadzić będzie Związek Komunalny jako schronisko wojewódzkie na zasadach samowystarczalności.

Uruchomienie Schroniska przewidziane jest na 1 sierpnia r. b. Od tego też dnia przyjmować się będzie alkoholików i to z całej Polski, a więc nie tylko z województwa poznańskiego.

Opłata za umieszczenie w schronisku wynosi obecnie 3 zł od osoby i na dzień (opłata ta może być podwyższona przez Wydział Wojewódzki) a obejmuje wyżywienie, mieszkanie i ogólną opiekę lekarską i ponad to ubranie (odzież) zakładową na czas pobytu w schronisku. Przybyszący do schroniska alkoholik, musi mieć własną bieliznę (osobistą) i przybory do toalety etc.

Koszty podróży do i z schroniska ponosi wysyłający wzgl. placący za utrzymanie alkoholika. To samo odnosi się do pokrycia kosztów ewtl. pogrzebu alkoholika.

Umieszczeni w Schronisku alkoholicy mieć będą do dyspozycji kępielnię, radio, bibliotekę i osobny pokój towarzyski.

Zgłoszenia przyjmuje Starostwo Krajowe w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 29, które oznaczy dzień przybycia alkoholika do schroniska. Do zgłoszenia dołączyć należy zobowiązanie do ponoszenia kosztów jak i też zgodę na powyższe warunki.

Z Brazylii

(Kap.) „Uniao“ nr. 33 podaje wiadomość, że w Brazylii corocznie wzrasta ruch katolicki. W tym roku wszystkie oddziały wojska spełniły obowiązek religijny, przyjmując komunję św. Mszę odprawił Msgr. Costa Rego na placu Russill (Rio Janeiro).

W Kurytybie, gdzie znajduje się bardzo liczna kolonia polska, siostry zakonne objęły z polecenia ministra wojny szpital wojskowy.

„Correio Pantistano“ donosi, że w San Paulo zmarł dr. Karol de Campos, prezydent stanu S. Paulo, znany Polakom z tego, że podpisał traktat, pozwalający trzem tysiącom Polaków wyemigrować do Brazylii i pracować w plantacjach kawy. Umarł jak wzorowy katolik. Dr. K. de Campos był również słynny jako muzyk.

Sprawa odnowienia lasów zniszczonych

Na północy księstwa rozległe bory zniszczyła, jak wiadomo, sówka chojnowska. Chodzi teraz o ponowne zalesienie, żeby w przyszłości jeżeli nie uniemożliwić, to w każdym razie utrudnić powtórzenie kłeski w takich rozmiarach. Kłeska dotknęła nad Wartą po polskiej stronie granicy w przybli-

żeniu 100 000 ha lasów państwowych i prywatnych, po tamtej stronie przynajmniej drugie tyle.

Nie ulega kwestji z jednej strony, że masowe rozmnożenie się szkodnika było częściowo niezależne od człowieka jako skutek zaistnienia najlepszych warunków rozwoju, nieznanym

NA RATY
NA RATYNA RATY
NA RATY

DOM KONSYGNACYJNY

Polski Dom Mody K. Rogaliński i S-ka

Poznań, Stary Rynek nr. 51, I. p.

Polecamy Sz. P. P. na dogodnych warunkach spłaty i za gotówkę wszelkie nowości latowe w najlepszych gat. i najniższych cenach;
Konfekcję damską i męską - gumowe płaszcze - blawaty - obuwie damskie i męskie.Moich dawnych Sz. P. P. odbiorców jako też i przyszłych upraszam o zwiedzenie składu i poparcie.
Dla P. P. Wojskowych, Urzędników Państwowych i Komunalnych specjalnie dogodne warunki dw 111**POZNAŃSKA FABRYKA BIELIZNY**ul. Nowa 10
Telefon 2160 - 2825**JAN EBERTOWSKI**ul. Nowa 10
Telefon 2160 - 2825

rozpoczyna w poniedziałek, 11 b. m.

SPRZEDAŻ SEZONOWA**10%** udziela na swoje **10%**
ceny fabryczne

Powszechne zdumienie wywołują moje niskie ceny!

W wszystkich oddziałach własna fabrykacja!

Niebywała okazja taniego kupna!

Wielki wybór!

BIELIZNA

Wielki wybór!

damską, męską i dla dzieci

Pończochy - Skarpetki - Krawaty

Pyjamy - Artykuły kąpielowe - Pledy do podróży

Kompletne wyprawy - stołowizna - obrusy!

Kołdry wataowane - wełniane - puchowe - Łóżka metalowe

Umywalki - Łóżka dla dzieci materac. Pw 1205-27,70

Pokaz towaru
nie obowiązuje
do kupnaProszę zwracać
uwagę na okna
wystawowe

Olbrzymie obroty świadczą najdobitniej o ścisłej kalkulacji i stojącej na wysokim poziomie wytwórczości.

Fabryka Bielizny
ulica Wroniecka 1-2.Skład fabryczny
ulica Wroniecka 6-8.Fabryka łóżek
ulica Niegolewskich 10**Sprzedaż
Detaliczna ul. NOWA 10****III. MIĘDZYNARODOWE
KULANIE w KREGLU**

o nagrody wartości

10 tysięcy zł.

20 premij

I. premja fortepian . . .	3 000 zł
II. „ pokój męski . . .	2 300 „
III. „ serwis porcel. . .	1 000 „
na 18 osób 167 części	
IV. „ zegarek złoty męski . . .	600 „
marki J. B. C.	

i dalsze 16 premij wystawionych w Kawiarni
Bristol ul. Mostowa. w 800

Przebieg kulania od 10 lipca do 14 sierpnia 1927 r. Czas kulania codziennie od godz. 10 do 24 bez przerwy. Oficjalne otwarcie kregielni 10 lipca o godz. 9 z koncertem wojskowym 16 p. ulanów. Do gremjalnego uczestnictwa zaprasza uprzejmie

WINCENTY KUJAWSKI

Bydgoszcz, ul. Fordońska 1.

Koncert i dancing codziennie. Lokal otwarty do godz. 3 rano.

Przemysł Smółcowy

dawn. Lindenberg, Sp. z o. odp.

Poznań, ul. Libelta 12. Telefon 32-63.

poleca:

Papy dachowe wyborowe - Dest. smoła

Lepnik - Karbolineum - Olej pędny

i inne produkty smółcowe własnej destylacji.

Specjalność:

Wykonywanie odachowań różnego rodzaju.

Od 1 do 20 lipca Pw 1085-26,55

20 tanich dni

wysprzedaż okazyjnej

wykwintnej biżuterji:

brylanty, złoto, srebro

pomimo niskich cen

20% rabatu.**B. Tarkowski,**

Poznań, pl. Wolności 11, pod filarami.

W niżej podpisanym banku wakuje posada

członka zarządu

z prawem do emerytury po 10 letnim urzędowaniu. Kandydaci nie wyżej lat 40, dokładnie obeznani z wszelkimi działami bankowości i spółdzielności zechcą udokumentowane zgłoszenia skierować pod adresem

Bank Pożyczkowy

Spółdzielnia z odpowiedzialnością ograniczoną

w Gnieźnie, ul. Dąbrowski 19.

w 802

Bydgoska Fabryka Maszyn H. Loehnert S. A.
poszukuje**inżyniera - statyka**dla żelaznych konstrukcyj. Zgłoszenia z krótkim życiorysem i odpisami świadectw skierować do Zarządu, Bydgoszcz, ul. Gen. Bema 10.
dw 179**SZWAJCARSKA
Jedwabna Gaze
Młynarską**
marki A. Wydlerpolecamy z w 12:01
po cenach fabrycznych**GŁOWACKI I PRZESMYCKI Sp. z o. odp.**
Poznań, plac Wolności 3. Tel. 50-13.

Do
18-go
Wyprzedaż
sezonowa!

Celem zrobienia miejsca dla wielkich ilości towarów nadchodzących na sezon zimowy, urządzam

WYPRZEDAŻ

po cenach zredukowanych aż do

40%

Niech każdy skorzysta! Obok kilka przykładów. — Na wszelki towar regularny upust

15%

Upusty ważne tylko do 18 lipca i tylko za gotówkę.

Firma **Kazimierz Kużaj** założona roku 1896 zdobyła rzetelnością, dobrym towarem i cenami umiarkowanymi — bezwzględne zaufanie.

Kazimierz KUŻAJ, POZNAŃ,
ul. 27 Grudnia nr. 9.

Pw 1091-26,95

Zobacz okna wystawowe!

Dywany Smyrna, ręcznie wiązane wysokowartościowe w wszelkich wielkościach. — Wysortowane. — Upust **30%**

Dywany maszynowe. — Jute. Boucle. — Pluszowe Axminster. — Velour. Tourney i t. p. Upust **20%**

Dywany prawdziwe perskie Upust **20%**

Kilimy w wszystkich wielkościach i przepięknych motywach. poczynsz od 19 zł za metr □ — Upust **20%**

Dywaniki przed łóżka, wysortowane — Wielka partja pojedynczych i parami. Upust **40%**

Firany pojedyncze okna. Story, kapy, resztki. — Upust **30%**

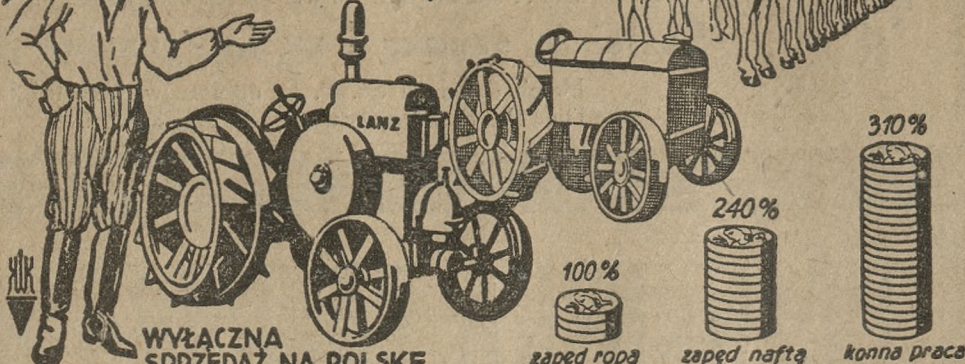
Narzuty kapy, serwety, gobelinowe, pluszowe, moikiet itp. Upust **30%**

Chodniki jutowe, kokosowe, wełnane, pluszowe, i t. p. Upust do **30%**

Resztki chodników, kilimów, materiałów meblowych i dekoracyjnych do 5-ciu metrów. Upust **40%**

*Jasne jak na dłoni,
że tylko traktor ropy*

LANZA GROSSBULLDOG
JEST NAJEKONOMICZNIEJSZĄ
I NAJPEWNIJSZĄ MASZYNĄ

WYŁĄCZNA
SPRZEDAŻ NA POLSKĘ

NITSCHKE i SKA
FABRYKA MASZYN-POZNAŃ, KOLEJOWA 1-3 i FILJA W WARSZAWIE UL. ŻŁOTA 30.

P 1103-20,111

MYDŁO i PROSZEK

BLASK

buty są i będą

zawsze najlepszymi środkami DO PRANIA

Co wziąć na letnisko?

Mełczyzna musi kupić:
**szczyryk, brzytwę
lub g. letkę i inne
przybory do golenia**

Kobieta prócz tego:
musi pamiętać o wielu
innych d. obowiązkach tak
potrzebnych na letnisko,
które znajdzie w wiel-
kim wyborze we firmie:

E. KARGE
Poznań, ul. Nowa 7/8.
Pw 8938-24,69

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości
skórne usuwa radykalnie od
lat wypróbów. i niezawodny

Krem Bella
Cena za słoik 2,50 zł.

Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach
i drogeriach lub wprost
we firmie.

Apteka p. Koronę,
Poznań, Górna Wilda 61.
Pw 5316

SZUFLE OLSZOWE

do zboża prima gatunku,
Kieplki pod dachówkę
(szplisy), Trzcinę suf.
plecioną drutem żelaznym
i ocynkowaną wszystko
wrobry własne poleca po
cenach przystępnych

Wacław Kaczmarek
RAKONIEWICE Tel. 14
Pw 1170-2726

WOJCIECH PATALAS

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2
Tel. 2459 Pw 7061

Zakład Artystyczny
Dekoracyjnego Malarstwa

Dekorowanie kościołów, pa-
łaców, sal i lokali, jakoteż
wykonanie wszelkich prac
malarskich.

Imitacja gobelinu i jedwa-
bny w zamian tapet.

Drabinkowe rusztowanie
i do wypożyczenia.

LOKOMOBILA
Garret Schmidt 90 K. M.

Prasa do cegły Raupacha 30 000 dziennie
" " " i dachówek 18 000 "

30 000 ramek do dachówek (Bieberschwänze) kompletne szopy
do suszenia na rozbiórce. Pw 12702

Skrzynka pocztowa 54, Ostrów.

Podróżującego

z branży bielizny ew. manufaktury, biegłego w języku
polskim i niemieckim, energicznego i wymownego, dobrze
zaprowadzonego w Województwach Poznańskim i Po-
morskim poszukuje Fabryka Bielizny. Reflektuje tylko
na siły pierwszorzędne. Oferty z podaniem wieku,
fotografii etc. uprasza do „PAR”, Al Marcinkowskiego 11
pod nr. 27,74 Pw 1204-27,74

DROGERZYSTĘ-POMOCNIKA

dzelnego ekspedjenta, poszukuję zaraz.
Zgłoszenia pisemne z odpis. świadectw do „Par”, Al
Marcinkowskiego 11 pod 2792 Pw 1209-2792

Bankowiec-Spółdzielca

z dłuższą praktyką w Bankach Ludowych, organizator z inicjatywą,
kwalifik. mający do dyspozycji trochę gotówki, może sobie stworzyć
egzystencję poważną w świeżo założonej Spółdzielni kredytowej mia-
steczka w Kongresowce. Wymagane solidne, poważne referencje.
Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 12687

**Ja
Anna Csillag**

z moimi 185 cm. długimi, olbrzymimi włosami Loreley, uzyskałam je przez
używanie pomady własnego wynalazku.

„Pomada Csillag” została uznana jako jedyny środek przeciw wypa-
daniu włosów, wzmacniający porost i wzmacniający cebulki włosowe.

„Pomada Csillag” powoduje u kobiet, mężczyzn i dzieci gęsty
i silny zarost i nadaje włosom już po krótkim użyciu naturalny połysk
i jedwabistą gęstość i chroni od przedwczesnej siwizny. Także nosiciele
fryzury pazołowskiej — tak zwane „Baby Kopf” bez „pomady Csillag”
obyć się nie mogą.

„Pomada Csillag” usuwa przykry łupież w przeciągu 48 godzin. Żaden
inny środek nie posiada tak wielu składników odżywczych dla włosów, jak pomada
Csillag, która słusznie zdobyła sobie światową sławę, skoro tak panie jak i pa-
nowie już po użyciu pierwszego słoika pomady, osiągają świetne wyniki, gdy wy-
padanie włosów ustaje już po kilku dniach i ukazuje się nowy porost. Tych suk-
cesów dowodzi 50 letni jubileusz istnienia i idące w miliony pisma dziękczynne.

Cena jednego słoika „pomady Csillag” 4,30 zł. Podwójny słoik 7. — zł. Specjalny słoik 10. — zł.

Wysyłka pocztowa codziennie za poprzednim nadesłaniem gotówki lub zapłatą
pobrania pocztowego. Pw 195-70,3,6

ANNA CSILLAG, KRAKÓW, ul. Wielopole 3
(Seksja Nr. 142).

ELLERMAN'S WILSON LINE LIMITED, HULL

Zegluga

Gdańsk — Hull
Hull — Gdańsk

Asekuracja

Gdańsk — Londyn
Londyn — Gdańsk

Spedycja

Regularne połączenia tygodniowe własnymi parostatkami, zaopatrzonymi we wszelkie wygody
dla ruchu pasażerskiego — Przewóz towarów do Anglii i do wszystkich części świata.
Najdogodniejsze połączenie z Anglią środkową i północną oraz Szkocją przez Hull.
Informacjami wszelkimi służy: a 1580

ELLERMAN AND WILSON LINES AGENCY Co. LTD. GDANSK

Telegr.: Wilsons, Gdańsk.

Telef.: 24941 i 24942.

Nerwowi neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energii, me-
lancholję, przesyt życia bezsensowność, ból głowy, wrażliwość
nerwów, siedziennice, nerwowe zaburzenie serca i żołądka
otrzymują bezpłatnie broszurę Dr. Weisego „Cierpienia nerwów”

Dr. GEBHARD & Co Gdańsk — 46. zw 810

Która

z fabryk lub hurtowni dałaby

W komis obuwie

zł. kładu przy bardzo ożywionej
ulicy w centrum miasta Poznania?
Zgłoszenia Kurjer zw 806

15.5.46. Dł. p. Dł. S. Wierzyński